

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1888. szeptember hó 25—26-ik napjain

SZIKSZÓN TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

MITROVICS GYULA,
EGYHÁZKERÜLETI EGYHÁZI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.
1888.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1888. évi szeptember 25—26-ik napjain, Szikszón tartott őszi közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1888. évi szeptember hó 25—26-ik napjain, Szikszón tartotta meg őszi közgyűlését, *Kun Bertalan*, püspök és *Ragályi György*, felsőborsodi, mint hivatalakor szerint legidősebb gondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Fodor Pál*, esperes; *Komáromy László*, egyházmegyei gondnok; *Idrányi Ferenc* s *Antalfy László*, papi; *Szentimrey Gyula*, *Meczner József*, világi tanácsbírák; *Füzy János*, egyházmegyei aljegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Bornemisza József*, esperes; *Tóth Dániel*, *Maklári Károly*, *Nagy Ignác*, papi; *Molnár Bertalan*, világi tanácsbírák.

Az alsözempléni egyházmegyéből: *Kopré Ferenc*, esperes; *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok; *Bodolai József*, *Tóth Lajos*, papi; *Bódogh Károly*, *Pilissy Ferdinánd* és *Meczner András*, világi tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Debreczeni Gábor*, esperes; *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok; *Takaró József*, *Rácz Endre*, papi; *Ragályi Béla*, *Szekrényesy Árpád*, világi tanácsbírák.

A felsözempléni egyházmegyéből: *Kálniczky János*, esperes; *Dudás Lajos*, *Böszörményi Károly*, papi; *Dókus Ernő*, világi tanácsbírák; *Gyarmathy Soma*, főjegyző.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál*, esperes; *Csider Károly*, egyházmegyei gondnok; *Terhes Pál*, papi tanácsbíró; *Kovács László*, főjegyző.

A tornai egyházmegyéből: *Vajányi Lajos*, esperes; *Lükő Géza*, egyházmegyei gondnok; *Naményi Pál*, világi tanácsbíró; *Gyarmathy József*, főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: *Makay Dániel*, esperes; *Kovács Károly*, egyházmegyei gondnok; *Virágh József*, papi tanácsbíró; *Szabó Endre*, főjegyző.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Balogh Béla*, *Zombori Gedő*, *Béki Sámuel*, papi; *Dr. Lengyel Endre*, *Mocsáry Lajos*, *Lévay József*, világi tanácsbírák.

A sárospataki főiskola részéről: *Dókus Gyula*, világi algondnok; *Dr. Ballagi Géza*, akadémiai, *Kérészy István*, gimnáziumi igazgató.

Jegyzőkül: *Mitrovics Gyula*, egyházi; *Debreczeni Bertalan*, világi fő-; *Kérészy Barna*, egyházi; *Dr. Kovács Gábor*, világi aljegyző.

1. Jelen gyűlésünk megkezdése előtt, *Kun Bertalan*, püspök úr, az egyházkerületi képviselők és a helybeli gyülekezet nagyszámú tagjainak részvétele mellett, istenitiszteleket tartván, s buzgó imában kérvén istennek áldó segedelmét egybegyűlésünk alkalmából, annak végeztével, szívesen üdvözölte a megjelent képviselőket s a tanácskozást megnyitottnak jelentette ki.
2. Ugyancsak elnöklő püspök úr, mindenekelőtt jelentette, hogy szeretve tisztelt főgondnokunk, *b. Vay Miklós* úr ő excellentiája, részint hajlott kora, részint az országos ügyek vezetése miatt, körünkben meg nem jelenhetvén, ezen oknál fogva a társelnöki hely betöltése váltott szükségessé ;
Melyre *Ragályi György*, mint hivatalkorra nézve legidősebb egyházmegyei gondnok kéretvén, elnöki székét a közgyűlés lelkes éljenzései között foglalta el.
3. A megjelent képviselők részére kiállított megbízó-levelek bemutatattván :
Azok igazoltattak.
4. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 9-ik számú jegyzőkönyvi határozata folytán, az üresedésben lévő világi tanácsbírói hivatalra beadattak a szavazatok ; melyek küldöttség által felbontatván, *Meczner József* kapott 240, *Lengyel Sámuel* 104 szavazatot.
Ekként *Meczner József* általános többséget nyervén, egyházkerületi világi tanácsbírónak kijelentetett ; ki is a hivatali eskü letétele után, a közgyűlés szerencsekívánatai között, tanácsbírói székét elfoglalta.
5. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk 56-ik számú határozatának értelmében, egy bizottság feladatává tétetvén az, hogy egybevetvén az egyházmegyéknek, a konvent által, véleményadás végett, hozzánk áttett «országos lelkeszi gyám- és nyugintézeti tervezetére» vonatkozólag tett észrevételeit, azoknak alapján adjon ez egész nagyfontosságú ügyet felölelő javaslatot. Nevezett bizottság, feladatában eljárván, a következő munkálatot nyújtotta be :

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Tavaszi közgyűlésünk 56. számú jegyzőkönyvi határozatában azzal bizattunk meg, hogy összegezvén az egyházmegyéknek, a konvent által tervezett „országos lelkeszi gyám- és nyugdíjintézet“-re vonatkozólag beküldött észrevételeit, ezek figyelembe való vétele mellett, erre vonatkozólag terjeszszünk jelen gyűlésünk elé egy javaslatot. Megbízatusunkban eljárván, a következőkben van szerencsénk előadni munkálkodásunk eredményét:

Az egyházmegyék nagy többsége a legszívesebb örömmel fogadja az országos lelkeszi gyámintézetnek eszméjét és annak minél célszerűbb alakban való keresztülvitelét, s e tekintetben csakis az abauji egyházmegye fejezi ki abbéli aggodalmát, melyszerint a minden úton-módon való központosítás e téren sem lehet ránk nézve kívánatos, mert a gyám- és nyugdíjazás kérdése, saját egyházkerületünkben sokkal könnyebben, biztosabban és jutányosabban megoldható, a már meglévő kerületi gyámintézetnek fejlesztése útján, azáltal, ha a tagok befizetése bizonyos kulcs szerint emeltetik ; s emellett a *tornai* egyházmegye teszi általában, azon, szerintünk is egészen helyes észrevételt, hogy a véleményezés végett kiadott egész konventi tervezet, nem adhat teljes megnyugvást, nem kelthet bizalmat és nem nyújt biztosítást arra nézve, hogy a papi özvegyek és árvák szánandó helyzete javítva s elhagyatottsága megszüntetve lenne általa. Mert bár csaknem minden lehető forrás igénybevétele is a tervezet szerint a gyám- és nyugdíjintézet javára ; a kellő adatok hiánya miatt, a melynek pontos egybegyűjtése lett volna az első feladat, a csak hozzávetőleg tehető számítás szerint, oly csekély lesz a remélhető jövedelem, hogy általa a nyomor csakis kis mérvben fog enyhíttetni, de azt egészben megszüntetni távolról sem lesz képes.

És épen az itt természetesen felébredő aggodalom vezette már az egyházmegyéket kivétel nélkül arra, hogy míg az országos lelkészi gyámintézet eszméjét magukévá teszik, addig az azzal összeköttetésbe hozott nyugintézetet valamennyien mellőztetni kívánják, részletesen kifejtvén iudokolásukban egyrészt azt, hogy a kettős intézmény, úgy, a mint az a konventi tervezetben egymással összeköttetésbe hozatik, egymás jövőjét és áldásos működését bénítaná meg; másrészt pedig azt, hogy az eddig egészen jónak és célszerűnek bizonyult s e mellett egészen szilárd alapokon nyugvó nyugdíjazási rendszerünket, nagy kár volna feladni egy újabb intézmény távoli reménységeért, annyival is inkább, mert hiszen az a tervezett nyugintézet még kedvező növekvés mellett is, csak igen hosszú idő múlva teljesíthetné azt a feladatot, a mely feladat ma már saját körünkben, a körülményekhez képest, lehető sikerrel és megnyugvással van megoldva.

Ez levén az egyházmegyéknek általános nézete, ezen álláspontjukból kifolyólag, nagyon természetesen, kihagyandónak vélelményezik a tervezetből mindazt, a mi csak a mellőztetni kívánt „nyugintézetre“ vonatkozik.

A szóban forgó szabálytervezet 1. §-a szerint, az intézetnek csak a rendes lelkészek lehetnek tagjai. A szabályzat ezen intézkedésére nézve, a *gömöri* egyházmegye azt jegyezvén meg, hogy hát a mi ref. tanáraink, kik a felekezet szolgálatában töltenek el folytonos munkában egy hasznos életet, a kiknek özvegyeiről s árváiról az állam külön nem gondoskodik, s az országos pénzügyi helyzet miatt talán nem is fog: miért rekesztetnek ki ez intézet kebeléből? — óhajtja, hogy a theologiai rendes és a gimnáziumi vallástanárok, általában, a kik lelkészi jelleggel bírnak és lelkészi pályázatra jogosultságok van, kötelezett tagjai legyenek az intézetnek, épenúgy, mint a rendes lelkészek. A jogakadémiák, középiskolák és a felekezeti képezdek ev. ref. vallású tanárai pedig csak azon esetben, ha ebbe önként belépnek. Hasonló szellemben nyilatkozik az *alsózempléni* egyházmegye, azzal a különbséggel, hogy a gyámintézetbe a tanárokat, minden megkülönböztetés és feltétel nélkül felvétetni kívánja; valamint a *felsőzempléni* egyházmegye is, abbéli kívánságának adván kifejezést, hogy a lelkészi képesítéssel bíró theologiai és gimnáziumi vallástanárok szintén tagjai legyenek az intézetnek.

És valóban, ha meggondoljuk azt, hogy egyházunknak, a szentesített törvényekben is világosan kifejezett elve szerint, «az iskolák mindenestől az egyház testéhez tartoznak»; hogy ugyanezen törvények, az iskolafentartó testületeknek világosan kötelességükké teszik, hogy a szolgálatukban álló tanárok gyámintézetéről gondoskodjanak; hogy ma már, midőn a népiskolák tanítóiról és az állami iskolák tanáraitól külön gondoskodva van, s csak felekezeti tanáraink maradnak e tekintetben vigasztalanul; továbbá, hogy tanáraink, fizetésük arányában, szintén viselik a domesztika terheit; s végre, hogy róluk való gondoskodásunknak más alakban való megvalósítására, nehéz viszonyaink miatt, hosszú időn át aligha gondolhatunk: bizottságunk minden tekintetben méltányosnak látja, hogy a tervezet szóban forgó szakasza, az alsózempléni egyházmegye indítványa szerint alakíttassék át, annyival is inkább, mert hiszen egyházkerületünk két évvel ezelőtt épen ilyen szellemben kívánta módosítani, az akkor hozzá véleményadás végett leküldött konventi tervezetet.

A tervezet 2. §-a a gyámintézet működésének megkezdéséről szól, s e tekintetben határidőül az 1890. év január 1-ső napját tűzi ki. Erre vonatkozólag az alsózempléni és abauji egyházmegyének azon kívánsága van, hogy az előbb említett egyházmegye, épen a tekintélyesebb alap teremtése céljából, óhajtandónak tartja, hogy bár a tagsági díjak befizetése már 1889-ben megkezdetnék, de az intézet, segélyezés végett 10 év előtt még semmiesetre sem nyitvatnék meg, azon megjegyzéssel, hogy ezen 10 éven belől elhalt lelkészek hátramaradt özvegyei és árvái, az intézet megnyitásával, a segélyezendők közé szintén felvétessenek. Az abauji egyházmegye pedig, ugyancsak az erősödés szempontjából, azt tartaná célszerűnek, ha a gyámtárba való befizetések már 1889. január 1-én megkezdetnének ugyan, de a segélyezés csak 5 év multán indulna meg.

Minthogy a konventi tervezetnek, azt hisszük, az volt irányzata, hogy a tényleg létező szükségén lehetőleg gyorsan segítsen s az intézetnek áldását minden tag idejében élvezhesse: azért bizott-

ságunk a tervezet eredeti alakját ajánlja elfogadásra, ha másért nem, már csak azért is, mert nézete szerint az idejében adott, csekély jótétemény kétszeres becsű, annak, a kinek arra égető szüksége van, s másrésről az intézmény erősödését, felfogásunk szerint, nem a szükség megvárakoztatásával kell eszközölnünk, hanem más jövedelmi források lehető teremtése által.

A munkálat 3-ik §-ában, az egyetemes gyámintézetnek bevételi forrásai számláltatnak elő 5 pontban. Ennek c) pontjára nézve a *felsőborsodi* egyházmegye indítványozza, hogy minden intézeti tag, ha jövedelmezőbb hivatalba lép át, az előbb befizetett alaptőkét, újabb jövedelmének kétszázalékára kiegészíteni köteles.

Ugyanezen szakasz c) pontja után pedig a *tornai* egyházmegye, egy külön alpontban, azt kívánja felvételni, hogy a gyám tár egyik jövedelmi forrását, «*minden egyháztól, a lelkész fizetésének $\frac{1}{2}\%$* » is képezve; és pedig azon oknál fogva, mert méltányosnak tartja, hogy azon egyház, melynek anyagi és szellemi jóléteért s felvirágzásáért a lelkész egész életében fáradozott, halála után a többnyire vagyontalanul maradt özvegyek és árvák gyámolításához is járúljon némi részben. A *tornai* egyházmegyéhez hasonló szellemben nyilatkozik e pontra nézve a *felsőborsodi* egyházmegye is, kimondani kívánván, hogy «*a lelkésztartó egyházak legalább félszázévi járulék fizetésére köteleztessenek*» a gyám tár javára.

Ugyane szóban levő §. d) pontját, mely a kegyeleti átalányt a gyámintézet javára jegyzi fel, a *gömöri* egyházmegye mellőztetni javasolja, azzal indokolván javaslatát, hogy a papi jövedelemnek ez az esedékes része, idáig mindig az egyházkerületi szűkösi tár gyarapítására szolgált, s nekünk érdeklünkben áll az, hogy ezt a tárat gondosan őrizvén, azt továbbra is legégetőbb szükségünk gyors kielégítésére használhassuk fel. Kárpótlásul e helyett, fordítottassék az egyetemes gyámintézet céljára a vasárnapi köz-hirdetésekből befolyó perselypénzek felerésze, s erre nézve indítványozza, hogy a gyülekezeti közperselyek kezelése szabályoztassék oly módon, hogy minden egyházban, zár alatt álló perselyek alkalmaztassanak, az adakozások elfogadására, s ezek vagy a gondnoki számadások alkalmával a presbyterium-, vagy az egyházlátogatáskor, a vizitációnak jelenlétében nyitassanak fel. A *felsőborsodi* egyházmegye, a gyámintézet részére, a nagypénteki és áldozócsütörtöki templomi hirdetések jövedelmét ajánlja felhasználtatni.

Megfontolva bizottságunk mindezen javaslatokat, abban a véleményben van, hogy a *felsőborsodi* egyházmegyének, a kérdéses §. a) pontjára nézve tett kiigazítása, mint egészen természetes és szükséges, elfogadandó; már csak azon oknál fogva is, mert ha a jövedelmezőbb állásba való előbbmozdítás esetében, a belépési díjak kivánt kipótlása meg nem történik, abban az esethen a gyám tár lassankint teljesen elveszíti a nagyobb és jövedelmezőbb papi fizetések után remélt nagyobb jövedelmet, el különösen már csak lelkészválasztási törvényeink jelenlegi intézkedésével fogva is; melyszerint az, tudvalevőleg szintén nem is lehetséges, hogy valaki egyszerre nagyobb egyházba menjen lelkésznek, s ilyen módon közülünk kiki csak kicsinyen kezdvén szerencsésjét, mindenki csak a legkisebb jövedelem után járuló összeget fogná befizetni a gyám tár részére.

De elfogadandónak véleményezi bizottságunk a *tornai* és ugyancsak a *felsőborsodi* egyházmegyének, erre a célra az egyházak megadóztatására vonatkozólag tett indítványát, valamint a *gömöri* egyházmegyének abbéli felfogását is, melyszerint, hacsak lehetséges, igyekezzék az egyházkerület az úgynevezett «kegyeleti átalányt» jövőre is saját szükségeinek fedezésére megtartani. Az a jövedelem forrás, melyet egyházkerületünk, az egyházmegyék itt felsorolt indítványának elfogadása esetében, a gyám tár javára felajánl, bőven kárpótolni fogja, nézetünk szerint, azt, mit helyi, elodázhatlan szükségei miatt odaadnia szintén lehetetlen.

A tervezet 4-ik §-nál a *felsőborsodi*, *tornai* és *gömöri* egyházmegyéknek vannak észrevételei és kívánnivalói. Az első nevezetesen elfogadja e szakaszt általánosságban; záradékul azonban, odaiktatandónak tartja azt, hogy legalább 15—20 évig, míg t. i. a segélyezendők száma bizonyos megközelítő % maximumot el nem ér, az osztalék tárgyát képező összeg, a segélyre jogosultak közt, nem fog egészen kiosztatni, amennyiben több, mint valószínű, hogy a segélyösszeg az özvegyek és árvák évről-évre növekvő számával, nem fog lépést tartani. A fenmaradt összeg tehát esetről-esetre tartalékban

hagyandó a későbbi differenciák kiegyenlítése végett. Ugyanerre vonatkozólag a *gömöri* egyházmegye azt a változtatást ajánlja, melyszerint a §-nak *b)* és *e)* pontjaiban jelzett jövedelmei, vagyis az intézeti tagoknak belépti díjai és a gyámintézet javára tett alapítványok, adományok és végrendeleti hagyományok, mindig érintetlenül, egészen tőkésítendőek és csakis kamatai használhatók fel; az *a)* és *c)* pont alatt felemlített betétek, vagyis a közalaphól adott 10% segélyösszeg és a tagok évi járulékai 25 százalékban, valamint ezek kamatai is, ugyancsak 25 százalékban szintén a tőke növelésére fordítassanak; 75% pedig az általános segélyösszeget képezze. Mindezen ajánlatokkal ellentétben, a *tornai* egyházmegye elfogadja az eredeti szöveget, az általa új elnevezéshez jutott pontoknak, ezen új nevek alatt való bevezetése mellett; a dolog érdemére vonatkozólag pedig kívánja, hogy a szakasz végén azon részlet, mely a tőkésítés után fenmaradó összeget felerészben a nyugdíjalap képzésére rendeli fordítani, egyszerűen hagyassék el, s helyette ezen módosítás tétessék: «a jövedelem fenmaradó része pedig — levonván abból az intézet kezelési költségei — gyámdíjazásra fordítandó.»

Bizottságunk, e pontot illetőleg, a *tornai* egyházmegyének javaslatát véli elfogadhatónak; már csak azon oknál fogva is, mert ebben, a jelennek megrövidítése nélkül, a jövő, vagyis a tervezett gyámintézet kívánatos erősödése és fejlesztése is lehető körültekintéssel biztosítva van; emellett szem előtt tartja azt is, a mi a konventnek célja volt, s a mit előterjesztésünkben előbb mi is kiemeltünk, hogy t. i. tévesztett dolog és szintén a lemondás nagylelkűsködése volna az, ha megvárakoztatva a mának kiáltó szükségletét, mindenáron arra törekednék, hogy a jövendőség hadd lásson kényelmesebb napokat; azok pedig, kik eddig csak folyvást a lemondás és nélkülözés kenyerét ették, ha ugyan ilyen is jutott, vigasztalódjanak azzal, hogy ők valának a jobb jövő előkészítő mátyurjai.

A tervezet 5-ik §-a szerint, az intézet ügyeinek kezelésénél, úgy a befizetésekre, mint a segélyezésekre nézve, a polgári év vétetik alapul. Erre vonatkozólag úgy az *abauji*, mint a *gömöri* egyházmegyék, megváltoztatni óhajtanák az így kiszabott időt, mert — mint az indokolásban mondatik — a befizetésre nézve, mostani viszonyaink közt, nem tartjuk helyesnek alapul venni fel a polgári évet; annyival is inkább, mert egyházkerületünkben, az egyházi látogatási időszak, a minden fizetni valók beszédésének időszaka. Maradjon hát a befizetésekre, az eddigi jónak bizonyult rendszer; a segélyezésekre nézve pedig a polgári év vétessék alapul.

Minthogy az egyházmegyék nagy többségének e szóban forgó §. ellen nincsen kifogása, bizottságunk is meghagyandónak véleményezi azt, annyival is inkább, mert ha a befizetni valók határidejéül az egyházlátogatási idő tűzetik, ez bizonytalansága és a helyi szokások szerint változó természete miatt, könnyen zavart, vagy legalább nehézséget idézhet elő a kezelésnél; nem is említve azt, hogy az meg az elszámolás pontosságát teszi lehetetlenné, ha a tényleges nyugdíjazás előbből történik, mint az e célra kiszabott befizetés.

A 6. §-ra nézve, a *tornai* egyházmegye ezen fogalmazást ajánlja, s ezzel megegyezik a felsőborsodi, alsózempléni és alsóborsodi vélemény is lényegében: «Az intézeti tagok az összes terhelő fizetendőket minden évben, az egyházlátogatóknak tartoznak befizetni.»

Bizottságunk elfogadhatónak tartja e szövegezt, természetesen megtartván az eredeti tervezet azon pontját, ahol kiegészítés végett a késedelmes fizetőkről és a beszédett összegeknek a központi pénztárba való beszolgáltatásáról van szó.

A javaslat 7. §-ához a *gömöri* egyházmegye ajánl, elsősorban egy kiegészítő toldalékot, a mely, nézetünk szerint, szintén önként következik, a tervezett gyámintézetnek úgy általános humánus irányzatából, mint az osztó igazság és méltányosság elveiből; kiegészítettetni óhajtja a szóban forgó szakaszt azzal, hogy ha az intézeti tag családtalanul hal el, özvegy édes anyja, özvegy vagy hajadon nővére, azon esetben, ha az anya vagy nővér az elhunyt intézeti tag házánál, annak halálát közvetlenül megelőzőleg, minden megszakítás nélkül 3 évig házi asszonyi tisztet viselt. Ha mind anya, mind nővér lankának együtt, azon esetben az édes anya segélyjogosult, de a nővér nem. Az anya segélyezése, annak haláláig tart; a nővére pedig 5 évig.

A kiegészítést javasló egyházmegye kifejti, s a felhozott indokokat bizottságunk is magáévá teszi, melyszerint e betoldás mulhatlanul szükséges. Hányan hálnak el, ugyanis, az intézet tagjai közül nőtlenségben vagy magukra maradva, családtalanul, özvegyi állapotban, a kik, mint rendes tagok, pontosan teljesítették az intézet iránti kötelezettségeiket; s hány olyan özvegyen maradt édes anya lehet, a ki előbb mindenét feláldozta gyermekének a papi pályán való nevelésére, abban az édes reményben, hogy ezzel majd önmagának is biztosítja, legalább tehetetlen öreg korának napjaira, a megélhetés legszükségesebb feltételeit. Bizonyára az igazság és humanismus követelménye hozza magával azt, hogy az ilyen áldozatkész és jó reménységéből táplálkozó anyai vagy testvéri szívet ne temessük el élve, jutalmul önfeláldozásaért, azok mellé, a kiknek elhunytával, a mindennapi kenyérnek botja hullott ki kezeikből.

A *felsőborsodi* egyházmegyének ugyanezen szakaszra vonatkozó pótlása arra irányúl, melyszerint mondassék ki az, hogy «az árvák összes gyámdíjai egy családnál, az özvegyi gyámdíj összegét túl nem haladhatják.»

Mint hogy azonban a gyámdíjak maximumának megállapításáról, a konventi tervezet 9. §-ában van szó: bizottságunk nézete szerint, a *felsőborsodi* egyházmegyének ezen megszorító körülírása inkább ezen szakasznál iktatható be természetesebben.

A tervezet 8. §-a a nyugdíjazásra vonatkozó intézkedést foglalván magában: minthogy az intézetnek ezen ága az egyházmegyék által mellőztetni kívántatik, az egész szabályzatból egészen kihagyandó.

Mindenesetre nagyfontosságú azonban a tervezet 9. szakasza. Ez a gyámdíjazás mértékét nagyrészt az illető intézeti tag hivatalban eltöltött szolgálati idejétől teszi függővé. Oly felfogás, a mely ellen méltán emelték fel szavukat az *abauji, tornai, felsőborsodi, gömöri* és *alsözempléni* egyházmegyék, s méltán sürgetik e helyett a megszorítás nélkül való egyenlő áldás kiosztást. Ily szellemben ajánlja azért bizottságunk is e szakasznak kiigazítását; mert hiszen az, hogy valakinek több adassék azért, mert többet fizetett az isteni kegyelem által részére megélni engedett több idő alatt, indokolható ugyan a rideg számítás és nyereségi elvek alapján létrejött társulási szellem értelmében; de homlokegyenest ellenkezik egy oly intézmény céljaival, mely azon evangéliumi elvet akarja az életben megvalósítani, hogy «egymás terheit szeretettel hordozzátok, s a kinek sok van, attól sok is váratik»; és szintén bántó, már kiindulási pontjában, azon oknál fogva, mert hiszen elég szerencse az, ha valaki minél tovább fizeti az intézet iránti tartozásait, nyilvános és örvendetes jeléül annak, hogy hátrahagyandó szegényei annál később szorúlnak gyámolító könyörületére; minek volna hát rideg igazságosságból elvenni a szeretet filléreit azoktól, kik az élet végzetéből időelőtt s kivárhatatlan hosszúságú napokon át rászorúlnak a könyörület és jó szívek kenyerére?

Az itt kifejtett elv alapján aztán, mellőztetvén az eredeti tervezetnek 10-ik s bonyodalmas megkülönböztetéseket és osztályozásokat tevő szakasza: helyette, bizottságunk is, az egyházmegyék öszhangzó egyetértésével ajánlott ezen szakaszt kéri beiktatni: «A gyámdíjazásra jogosultak egyforma segélyben részesülnek.»

A 11. §-t a *gömöri* egyházmegye, úgy, a mint az az eredeti tervezetben foglaltatik, mellőzni kívánja s helyébe egy egészen más számítási alapon nyugvó szakaszt óhajt beiktatni. Ez pedig a következő: «A gyámintézeti tag elhunytával, annak egész családja, együttesen egy segélyezendő családot képez és részökre a segélykiosztási arány a következőkép állapittatik meg: Minden segélyezendő családból egy tag egy egész személynek ($\frac{10}{10}$) tekintetik, s mint ilyenre, tíz rész osztalék számittatik; a család többi tagjai, külön $\frac{1}{10}$ személynek vétetnek, s mint ilyenekre, külön-külön egy rész osztalék számittatik. Eszerint aztán 1 tagból álló segélytélvező család nyer 10 részt, 2-ből álló 11 részt, 3-ból 12 részt, 4-ből 13 részt, 5-ből 14 részt s így tovább, a tagok számához képest, a részosztalék is egygyel mindig növekszik; de húsz résznél nagyobb segélyosztalékot egy család sem nyerhet.»

Bizottságunk, már csak az ügykezelést tekintve is, bonyodalmasnak látja ez itt ajánlott kiosztási kulcsot; megtartandónak véleményezi azért az eredeti szöveget, mint a mely ellen a többi hét egyházmegyének különben sincs kifogása; hogy azonban a segélyösszeg maximuma, bizonyos korlátok által irányoztassék, nagyobb határozottság céljából, beiktatható az, a mit e szóban forgó szakaszhoz a *felső-*

borsodi egyházmegye beiktatni kíván, hogy t. i. «az árvák összes gyámdíjai egy családnál, az özvegyi gyámdíj összegét túl nem haladhatják.»

A konventi tervezet 12. §-a a kiskorúság határidejének meghatározásával foglalkozik. A *tornai*, *felsőborsodi*, *gömöri* és *alsózempléni* egyházmegyék kívánnak e tekintetben, szintén a keresztyén szeretet szempontjából kiinduló módosítást tételni oly irányban, melyszerint mondassék ki, hogy «az árvák életök 24. évének betöltéseig kiskorúaknak tekintetnek; azonban úgy a fiú-, mint leánygyermek, ha tisztességes és biztos jövedelmet nyújtó állomást nyertek; valamint a leányok is, férjhezmenetelök esetében, nem tekintetnek többé kiskorúaknak.» Bizottságunk a kiskorúság idejét, a fiú- és leánygyermekre nézve azoknak 20. éveig ajánlja kimondatni, megjegyzevén azt, hogy a leányok férjhezmenetelök esetében, e határidőn innen sem tekintetnek többé kiskorúaknak, valamint, természetesen feltartatván a konventi tervezetnek, a keresetképtelenekre vonatkozólag, ezen szakaszban megállapított rendelkezése, melyszerint az ilyenek állandóan segélyeztetnek, ha keresetképtelenségüket az igazgatóság előtt, évről-évre igazolják.

A szabálytervezet 13. és 14. §-a ellen egyik egyházmegye sem tevén észrevételeket, azok változatlanul iktathatók be illető helyükre; annyival is inkább, mert hiszen a 13. §. a maga teljességében, épen a mi egyházkerületünknek ez irányban tett alkalmi felszólalására vétetett fel a konventi újabb tervezetbe.

A 15. §. szakasz, mint egészen tárgytalan, törlendő.

A 16—19. §. ellen az egyházmegyék nem tesznek érdemleges kifogásokat, s csakis az *abauji* egyházmegye jegyzi meg a 17. §. alkalmából, hogy a gyámintézet igazgató-bizottsága ne legyen rendszeresített hivatal, nagy fizetéssel; és a 18—19. szakaszoknál, hogy az «esperes» szó helyett, az «egyházmegyének erre megválasztott lelkész-tagja» teendő. Ezen szakaszok változtatás nélkül maradhatnak.

A munkálat 20—22. §-ainál a *tornai* egyházmegye azon észrevételt teszi, hogy a 20. §-ban az „esperes“ kifejezés helyett, az «egyházmegyei pénztárnok» iktatandó; a 21. §. szakasz utolsó két sorát pedig, mint egészen feleslegest, a *felsőborsodi* munkálat elhagyatni kéri. Ezen utóbbi csekély módosítás mellett, a szóban forgó szakaszok szeriutunk is elfogadhatók.

A tervezet végső szakasza, az intézet netaláni megszüntetésének esetéről szól s e jogot a konventnek vagy a zsinatnak tartja fel. *Abauj* egyik főhatóságnak sem véli azt odahatni, mert szerinte e jog a tagokat illeti meg. *Torna* és *Gömör* ellenben a megszüntetés jogát kizárólag a zsinatnak tartja fel. Ezen módosítással fogadandó el, bizottságunk szerint is, e szóban forgó szakasz; mert tény az, hogy az országos gyámintézet alakítását a zsinat rendelte el, törvényeink 226. §-ában; alkotmányos felfogás mellett tehát csakis a zsinatnak lehet joga esetleg megszüntetnie azt és nem egyszersmind a konventnek, a mely ugyancsak alkotmányos fogalmaink szerint, csak végrehajtója a zsinat határozatainak.

Ime, ezekben foglalható össze, főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés! az egyházmegyéknek, a szóban forgó nagyhorderejű intézményre vonatkozó észrevételei s egyszersmind óhajtásai; melyekre, miután bizottságunk már az eddigiekben pontról-pontra megtette indokolását, munkálatunk kiegészítéseül szabad legyen beterjesztenünk az egyetemes gyámintézetnek szabálytervezetét, melyet mi a tett észrevételek figyelembe való vétele mellett állítottunk össze, s a mely legjobban megfelel úgy az egyházmegyék kifejezett óhajtásának, mint talán egyházkerületi közgyűlésünk felfogásának is.

Mely előterjesztésünk mellett, mély tisztelettel maradtunk

A főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek alázatos szolgálja:

Lükő Géza.

a bizottság elnöke.

Mitrovics Gyula,

a bizottság elbádjja.

Egyházkerületünk e munkálatot, a benne kifejtett indokokat és az előterjesztett javaslatot magáévá tevén, azt a következő alakban határozza a konvent elé terjeszteni:

A magyarországi ev. ref. lelkészek és tanárok gyámintézetének alapszabályai.

1. §. A magyarországi ev. ref. egyház a lelkészek, valamint a középiskolai, akadémiai és képezdei ev. ref. vallású tanárok özvegyeinek és árváinak segélyezésére egyetemes gyámintézetet alkot, mely gyámintézetnek, minden, a magyarországi ev. ref. egyházban alkalmazott rendes, valamint gimnáziumi, akadémiai és képezdei ev. ref. vallású rendes tanár kötelezett tagja.

2. §. Az egyetemes gyámintézet működését, lehetőleg 1890. január 1-én kezdi meg.

3. §. Az egyetemes gyámintézetnek bevételi forrásai:

a) Az országos közalaphól, az egyetemes konvent rendelkezése alatt álló kiosztásra váró segélyből 10⁰/₀.

b) Minden intézeti tagtól belépési díj, a hivatali fizetés 2⁰/₀-a. Ha valamely intézeti tag jövedelmezőbb hivatalba lép át, a magasabb jövedelem után 2⁰/₀-től belépési díjtöbbletet fizetni köteles.

c) Minden intézeti tagtól évi járulék, a hivatali fizetés 1⁰/₀-a.

d) A nagypénteki és áldozócsütörtöki templomi hirdetések jövedelmei.

e) Az e célra nyerendő adományok, alapítványok és végrendeleti hagyományok.

4. §. A 3. §. b), d), e) pontja alatti bevétel mindig egészen tőkésítendő és annak csakis kamatai használhatók fel; valamint tőkésítendő az a), c) pont alatti 25⁰/₀-a is; a jövedelem fenmaradó része pedig — levonatkán abból az intézet kezelési költségei — gyámdíjazásra fordítandó.

5. §. Az intézet ügyeinek kezelésénél, úgy a befizetésekre, mint a segélyezésekre nézve, a polgári év vétetik alapul.

6. §. Az intézeti tagok az összes, őket terhelő fizetendőket, minden évben az egyházlátogatóknak tartoznak befizetni; ellenkező esetben 8⁰/₀ késedelmi kamatot fizetnek s magukat törvényes végrehajtásnak teszik ki. A hivatalbalépéstől, az új évig terjedő időre, az évi járulék megfelelő része fizetendő. Az egyházmegyei pénztárnokok, a hozzájuk befolyt pénzt, haladéktalanul az egyetemes gyámintézet pénztárába szolgáltatják be.

7. §. Gyámdíjban részesül az intézet mindenik tagjának özvegye, míg özvegy marad és minden kiskorú árvája. Ha pedig az intézeti tag családtalanul hal el, özvegy édes anyja, özvegy vagy hajadon nővére és özvegy leánya azon esetben, ha az anya vagy nővér, az elhunyt intézeti tag házában, annak halálát közvetlenül megelőzőleg, minden megszakítás nélkül, 3 évig háziasszonyi tisztet viselt. Ha mind anya, mind nővér laknának együtt, azon esetben az édes anya segélyjogosult, de a nővér nem. Az anya segélyezése annak haláláig tart; a nővére pedig 5 évig.

8. §. Hogy egy tag családja, évenként mennyi összeget nyer gyámdíjúl, az egyfelől a gyámdíjúl kiosztandó segélyösszegetől, másfelől a gyámdíjasok számától függ.

A gyámdíj maximumát, időnkint a konvent határozza meg.

9. §. A gyámdíjra jogosultak egyforma segélyben részesülnek.

10. §. Minden kiskorú árva, ha anyja él, anyja özvegyi illetékének $\frac{1}{4}$ részét kapja gyámdíjúl; ha pedig anyja nem él s így teljesen árva, anyja özvegyi illetményének $\frac{2}{4}$ részét kapja gyámdíjúl; megjegyeztetvén, hogy az árvák összes gyámdíjai, egy családnál, az özvegyi gyámdíj összegét túl nem haladják. Ezen kulcs szerint részesül gyámdíjban, a család nélkül elhalt intézeti tagnak özvegy édes anyja és a 7. §-ban említett körülmények közt élő nővére is, az ugyanazon szakaszban megállapított időn belől.

11. §. Kiskorúaknak tekintetnek az árvák életük 20-ik évök betöltéseig; azonban a leányok, férjhezmenetelők esetében, nem tekintetnek többé kiskorúaknak. Keresetképtelenek, életök 20. évének betöltése után is, állandóan segélyeztetnek, ha keresetképtelenségüket az igazgatóság előtt, az illetékes egyházmegyei hatóság útján, hiteles bizonyítvánnyal igazolják.

12. §. Ha az intézeti tag, az egyházi bíróság által, hivatalától elmozdítottatik, vagy megfosztatik is: családja árva családnak tekintetik és úgy segélyeztetik, mint a valóságos özvegyek és árvák.

Az ilyen segélyezés megszűnik akkor, ha a családfő olyan keresethez jut, mely az élvezett segélynek megfelel.

13. Ha az intézeti tag hivataláról önként lemond, egyfelől megszűnik minden kötelezettsége ezen gyámintézet iránt; másfelől pedig családja is elveszti minden igényét ezen intézettel szemben. Azonban ha az ilyen lemondó tag, egyházi felsőbbbsége beleegyezésével jellegét továbbra is megtartja, s az intézet iránti kötelezettségeinek, a lemondás évében teljesített mértékben továbbra is eleget tesz, családjának igényei is épségben maradnak.

14. §. A gyámdíj minden évről utólagosan tételik folyóvá, mindig a következő év február 1-én.

15. §. Az egyetemes gyámintézet központi vezetésére egy külön igazgató-bizottság választatik az egyetemes konvent által, mely bizottságnak végleges szervezése külön intézkedés tárgya leend.

16. §. Ha az intézet valamelyik tagja meghal vagy hivatalától elmozdítottatik vagy megfosztatik, az esperes 30 nap alatt jelentést tesz az igazgatóság elnökének, csatolva az illetőnek hivatalos használatra, hivatalból bélyegtelenül kiállított családivét, abból a célból, hogy mely időtől számítandó annak gyámdíja; valamint minden év december 15-én az igazgatóság elnökéhez beterjeszti a hatósága alatti gyámdíjra felveendő összesített kimutatását, igazolva az illetők életben lételét, özvegyi állapotát és életkorát.

17. §. A beterjesztett okmányok alapján, az igazgató-bizottság megállapítván a gyámdíjasok számát és szabályrendelet értelmében meghatározván a gyámdíjúl adandó segélyt: az igazgatóság elnöke folyóvá teszi azt az illető esperes kezéhez, kitől a gyámdíjasok szabályszerű nyugta mellett átveszik azt.

18. §. A gyámdíjasoknak, ha lakásukat változtatják, jogukban van kívánni, hogy segélydíjuk új lakóhelyük espereséhez utalványoztassék.

19. §. Az esperesek ezen segélypénzeket teljes anyagi felelősség terhe alatt kezelik, s a segélyezettek nyugtáit, esetről-esetre beküldik az igazgatóság elnökéhez.

20. §. Az egyes egyházkerületeknél, egyházmegyéknél és gyülekezeteknél fennálló gyámintézetek és netalán létező olyan alapítványok vagy szokásos kegyeleti intézkedések, melyeknek kizárólagos célja, a helybeli lelkészek özvegyeinek és árváinak segélyezése, ezen intézkedések által nem érintetnek s rendeltetésükben továbbra is meghagyatnak.

21. §. Az egyetemes gyámintézetet, a magyarországi ev. ref. egyház országos zsinata szüntetheti meg; s míg ez meg nem történik, sem az egyházak kisebb vagy nagyobb része, sem az intézeti tagok kisebb vagy nagyobb száma ezen intézet kötelékéből ki nem léphet; és ha a magyar ev. ref. egyház kebeléből kilépvén, attól elszakadna is, ezen egyetemes gyámintézetnek sem tőkevagyon, sem segélyezése iránt semmi igényt nem támaszthat és az abba általa befizetett összegeket vissza nem követelheti. Törvényes megszüntetés esetében az egyetemes gyámintézetnek összes vagyona, a magyarországi ev. ref. egyház által elkülönítve kezelendő és csakis a magyarországi ev. ref. lelkészek és tanárok özvegyeinek és árváinak segélyezésére fordítható.

6. Olvastatott az egyházkerületi felsőbb leánynevelő-intézet felügyelő-bizottságának folyó évi július 16-án tartott ülésében 1. szám alatt felvett jegyzőkönyve, melyben fájdalommal jelenti, hogy *Ferenczy Lajos* felügyelő-bizottsági tag, az intézet nemeskeblű pártfogója bevégezte áldásdús életét; még utolsó perceiben is ezen intézetünk felvirágzását viselvén szívében, a mit mutat az, hogy végrendeletében újabban 3000 frt alapítványt tett ezen intézetünkben egy torna-csarnok építésére és fizikai szertárra.

Fájdalommal veszi tudomásul egyházkerületünk *Ferenczy Lajos* elhunytát, s azzal teszi le sírhantjára az emlékezet koszorúját, hogy érdemeit jelen jegyzőkönyvünkben örökíti meg; egyszersmind felhívja a felügyelő-bizottság figyelmét arra, hogy a fentebb említett 3000 frtot annak idején vegye át.

7. Ugyanazon felügyelő-bizottság tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 12. szám alatti határozatára, -- melyben oda lett utasítva, hogy adjon javaslatot arra nézve, miszerint az egyházkerület által utalványozott

10000 frton felül a leánynevelésnél teljesített építkezésekre és konviktusi felszerelésre fordított 2447 frt 97 kr hol számoltassék el? — jelenti, hogy az egyházkerületünknek már beterjesztett számadásban kimutatott és az építkezésre és felszerelésre fordított 12447 frt 97 kr teljesen ki van fizetve az intézet saját pénztárából; sőt az egyházkerületünk által utalványozott 10000 frtból a pénztár kölcsön csak 9399 frt 50 krt vett fel.

E szerint ezen 9399 frt 50 kr és a *Ragályi György* úr által a felszerelésekre kifizetett 500 frt, összesen 9899 frt 50 kr állott az építkezésre, a felügyelő-bizottság rendelkezésére, mely összeget a 12447 frt 97 krból levonván, 2548 frt 4 krt tesz az az összeg, mely az intézet pénztára által fedezett. Ez pedig úgy volt lehetséges, hogy az államsegélyből nyert 3000 frt, illetőleg 10 frt bélyeg levonásával 2990 frt már június hóban utalványozva van, s ezen 3000 frtból lett a 2548 frt 47 kr előlegezve.

Mint hogy azonban ezen 3000 frt, illetve 2990 frt, mindig a következő iskolai év költségvetése javára esik, és ezen összeg ott nélkülözhetetlen: ezen 2548 frt 47 kr az évi rendes kiadások fedezhetése végett, visszatérítendő.

Hogy ezen összeg visszafizethető legyen: felkéri a felügyelő-bizottság egyházkerületünket, hogy addig, míg ezen összeg kiegyenlítve lesz, a tűzkár-biztosítási pénztárból, — mely azon esetre, ha néha boldogemlékü *Ferenczy Lajos* úr még továbbra is életben maradt volna, az ő részére a 10000 frtos alapítvány kamata fejében 600 frtot tartozott volna fizetni, — ezen 600 frtot évenként a leánynevelői pénztárnak engedje át.

Indokolja továbbá azon körülményt, hogy miért nem vétetett fel az egész 10000 frt kölcsön, a mit egyházkerületünk az építkezésre utalványozott, s miért nem lett a felül elköltött 2447 frt 50 kr szintén kölcsönből fedezve? Ez a körülmény abban találja magyarázatát, hogy részint az említett 3000 frt befizetésével, részint a tandíjból befolyt összegekből a pénztárban pénz levén, a mi után kamatot fizetni nem kellett: célszerűnek mutatkozott az építkezésre szükséges összegeket ezen kamatozás nélkül elkölthető összegekből fedezni.

A felügyelő-bizottság ezen jelentését tudomásul veszi egyházkerületünk, egyszersmind az itt feltüntetett 2548 frt 47 kr hiány fedezésére, a tűzkár-biztosító pénztárból a kért, évenkénti 600 forintot utalványozza addig, míg ezen hiány visszatérítve nem lesz.

8. Ugyanazon felügyelő-bizottság, folyó évi július 16-án tartott üléséből, 5. szám alatt felvett jegyzőkönyvi pontjában, előterjeszti a leánynevelésnek az 1888—89. iskolai évre vonatkozó következő költségvetését:

I. Bevételek:

1. Tan- és beiratási díjakból	2000 frt — kr.
2. Az államsegélyből egyházkerületi határozat folytán a költségek fedezésére járuló összeg, a 10 frt nyugtabélyeg levonásával	2990 frt — kr.
3. A főleánynevelést illető 13466 frt 73 kr tőkepénz 6 és 8 ^o / _o -os kamataiból	861 frt 50 kr.
4. Alapítványokból és évenkénti ajánlatokból	203 frt 98 kr.
	Összesen 6055 frt 48 kr.

II. Kiadások:

1. Az igazgató-tanár fizetésére	1200 frt — kr.
2. Természet-számtan stb. tanárának fizetésére	1000 frt — kr.
3. Két tanárnő fizetésére	1000 frt — kr.
4. Kézimunka-tanítónő fizetésére	300 frt — kr.
5. Vallástanár fizetésére	200 frt — kr.
6. Énektanító fizetésére	100 frt — kr.

7. Rajztanító fizetésére	200 frt — kr.
8. Orvos tiszteletdíjára	100 frt — kr.
9. Szolga fizetésére 72 frt, ruházatára 12 frt, összesen	84 frt — kr.
10. A leánynövelde pénztárát terhelő 10996 frt 60 kr adósság után 6 ⁰ / ₁₀ kamat	659 frt 80 kr.
11. Fűtési és világítási anyagokra	300 frt — kr.
12. A felszerelés költségei fedezésére	100 frt — kr.
13. Az épületek évi javítása és tűzkár-biztosítási költségekre	120 frt — kr.
14. A leánynöveldei értesítő nyomtatási költségére	54 frt — kr.
15. Előre nem látott költségekre	100 frt — kr.
16. Irodai átalány az intézeti igazgató részére	10 frt — kr.
	Összesen 5527 frt 80 kr.
I. A bevételek összege	6055 frt 48 kr.
II. A kiadások összege	5527 frt 80 kr.
	Fölösleg . 527 frt 68 kr.

Ezen költségvetés tudomásul vétetvén, megerősítettik.

b) Ezzel kapcsolatban indítványozza a felügyelő-bizottság, hogy miután a *Ferenczy Lajos* halála folytán az ő 10000 frtos alapítványa megnyílt; miután az építkezésre felvett kölcsönt egyházkerületünk ezen alapítványból visszafizetni rendelte, most már úgy ezen építkezésre fordított, mint a régibb eredetű, összesen 10996 frt 60 krt tevő tartozást az intézetnek a *Ferenczy-féle* alapítvánnyal együtt 13466 frt 73 krt tevő tőkepénzből fizesse vissza.

Minthogy azonban a felügyelő-bizottság szükségesnek látja, hogy az intézet pénztára minden lehető eszközzel emeltessék, és így a jelenben az államsegélyből és a tandíjból fedezett kiadásokra biztos alap teremtsék: felkéri egyházkerületünket először arra, hogy miután a fentebb idézett egyházkerületi határozat szerint, az építkezésre felvett kölcsönnek 6⁰/₁₀ kamatait, tehát az 10000 frt után 600 frtot a tűzkár-biztosítási pénztár volt hivatva fedezni: ezen 6⁰/₁₀ kamatnak legalább felét engedje át egyházkerületünk a leánynöveldei pénztárnak, alaptőkéje gyarapítására; másodsor rendelje el az egyházkerület, hogy a jelenleg fölöslegül mutatkozó 527 frt 68 kr, valamint a következő években előállandó pénztári fölösleg ²/₃-részben az alapítványi tőkéhez csatoltassék, ¹/₃ részéből pedig az évi költségvetésben netalán előállható hiány fedezésére tartalékalap képeztessék.

Egyházkerületünk elrendeli, hogy az építkezés költségei fedezésére felvett és a *Ferenczy-féle* alapítványból visszafizetendő tartozás kiegyenlítettessék; az intézet régibb tartozásának kiegyenlítése azonban jelenleg csak úgy volna eszközölhető, ha az intézet alapítványai fordíthatnának e célra; minthogy azonban alapítványokat elkölteni nem lehet, annak visszafizetését jelenleg még nem engedélyezi.

Elrendeli továbbá, hogy az évi költségvetésben előállott és előállandó fölösleg ²/₃ részben az intézet tőkevagyonának növelésére tőkésítettessék, ¹/₃ részéből pedig az esetleg a költségvetésben előfordulható hiány fedezésére tartalékalap képeztessék. Az előterjesztés azon részére azonban — melyszerint a tűzkár-biztosítási pénztár jövedelméből évenként 300 frtot kérelmez a felügyelő-bizottság az intézet tőkéje gyarapítására fordítani — ez alkalommal azért nem hozhat határozatot közgyűlésünk, mivel ugyancsak ezen pénztárra az előző pontban már 600 frtot utalványozott.

9. Ugyanazon felügyelő-bizottság, folyó évi augusztus 16-án tartott ülése 6. szám alatt jegyzett határozatában jelenti, hogy az intézetnél a *Jamriska Erzsébet* tanítónő lemondásával üresedésbe jött tanítónői

állomásra *Torkos Etelka*, polgári iskolai tanítóképesítő bizonyítvánnyal bíró tanítónőt választotta meg, a ki ezen állását folyó évi szeptember 1-én el is foglalta.

Tudomásul vétetik.

10. Leánynevelő-intézetünk nyilvánossági joggal leendő felruházása tárgyában, folyó évi tavaszi közgyűlésünk 13. számú *b)* pont alatti határozatára vonatkozólag, jelenti püspökünk, hogy erre nézve főgondnok ő excellenciájával együtt megtette a szükséges lépéseket a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál, azonban még eddig e tárgyban válasz nem érkezett.

Tudomásul vétetik.

11. Ugyanazon egyházkerületi jegyzőkönyv, ugyanazon *c)* alpontjára vonatkozólag előadja püspökünk, hogy a leánynöveldeknél létesített tápintézetre rendezendő sorsjáték előkészítését, illetőleg a játékterv kidolgozását, a leánynöveldei felügyelő-bizottság egy albizottságra bízta. Az albizottság beadott s jelen közgyűlésünkön is felolvasott munkálata szerint, pénz-sorsjátékot tervezett. A felügyelő-bizottság tagjainak egy része azonban a tárgy-sorsjáték mellett van. Ennélfogva felterjeszti a kérdést eldöntés végett közgyűlésünkre; kérvén egyszersmind közgyűlésünket, hogy tekintettel arra, miszerint a nyereménytárgyak értéke biztosítandó, ezen biztosításra az engedélyt adja meg.

Közgyűlésünk tárgy-sorsjátékot kíván rendeztetni, s ennek keresztúlvitelére utasítja a felügyelő-bizottságot; amennyiben pedig a nyereménytárgyak értéke biztosítandó: ezen biztosításhoz sülséglendő összeget a leánynövelde pénztárából rendeli letétetni.

12. A lelkészek pályázati képességének megállapítására vonatkozó szabályrendelet-javaslat, a folyó évi május hó 1—3-ik napján *Miskolcon* tartott közgyűlésünk 64. számú határozata értelmében, az egyházmegyékhez véleményezés végett áttétetvén, a beérkezett megjegyzések figyelembevételével, a szabályrendelet következőleg állapított meg:

Szabályrendelet a pályázati képesség megállapítása tárgyában.

A lelkészválasztási törvény életbeléptetése tárgyában, 1883. évi Ungváron tartott őszi közgyűlésünk 9. jegyzőkönyvi pontjában megállapított szabályrendelet II. része hatályon kívül helyeztetik, s a pályázati képesség következőleg állapított meg:

1. A negyedik osztályba sorozott egyház lelkészi állomására jogosítva van pályázni minden lelkész és minden olyan nagykorú segédlelkész, a ki a lelkészképesítő vizsgát letette.

2. Harmadik osztályú egyház lelkészi állomására pályázhat:

a) minden lelkész, a ki mint rendes lelkész már két évig hivataloskodott, s ezen idő alatt erkölcsi tekintetben magát feddhetetlenül viselte;

b) az olyan lelkész — azonban az egyházi törvény 208. §-ában foglalt rendelkezés figyelembentartásával — a ki, mint rendes lelkész, még két évig nem hivataloskodott ugyan, de az alábbi *c)*, *d)*, *e)*, *f)*, *g)* pontokban a segédlelkészekre megállapított minősítvény folytán, már, mint segédlelkész, megszerezte a harmadik osztályú egyházra való pályázhatási jogosultságot;

c) minden olyan nagykorú segédlelkész, a ki mind a két lelkészi vizsgát jeles eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva, 3 éven át mint segédlelkész működött, magát ezen idő alatt feddhetetlenül viselte;

d) minden olyan segédlelkész, a ki az egyik lelkészképesítési vizsgát jeles eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 4 éven át;

e) minden olyan segédlelkész, a ki mind a két lelkészi vizsgát jó eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 5 éven át;

f) minden olyan segédlelkész, a ki az egyik lelkészi vizsgát jó eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 6 éven át;

g) végre minden olyan segédlelkész, a ki mind a két lelkészi vizsgát kielégítő eredménnyel tette le, s az első vizsga letételétől számítva 7 éven át mint segédlelkész hivataloskodott, s magát ezen idő alatt feddhetetlenül viselte.

3. Második osztályú egyház lelkészi állomására pályázhat minden lelkész:

a) a ki, mint rendes lelkész, 6 éven át működött, s ezen idő alatt erkölcsileg magát feddhetetlenül viselte;

b) az olyan rendes lelkészek, a kik mindkét lelkészi vizsgáról jeles osztályzatú bizonyítvánnyal bírnak, vagy a kik magasabb tudományos képzettségüknek irodalmi munkásság által jelét adták, vagy egyházi közpályán sikerrel működtek, avagy az egyház gondozásában kitűnő sikert értek el, ha, mint rendes lelkészek, már 3 évig voltak alkalmazásban;

c) ezen szolgálati időkre való tekintet nélkül, azonban az egyházi törvény 208. §-ának figyelembentartásával, az olyan rendes lelkészek, a kik a második osztályú egyházra való pályázhatás képességét már mint segédlelkészek megszerezték, vagy ha rendes lelkészi és segédlelkészi minőségben eltöltött szolgálati idejük együttevve az alábbi d) pontban érintett 6, illetve 5 évet kiteszi;

d) végre a segédlelkészek közül azok, kik mindkét vizsgájukat jeles osztályzattal tették le, s 6 évig mint segédlelkészek működtek, s ez idő alatt magukat feddhetetlenül viselték; ha pedig ezenkívül legalább egy évig külföldi egyetemet is látogattak, 5 évi segédlelkészi szolgálat után.

4. Első osztályú egyház lelkészi állomására pályázhat minden lelkész, a ki, mint rendes lelkész, legalább 10 évig működött, ha ezen idő alatt magát erkölcsileg feddhetetlenül és kifogástalanul viselte; továbbá minden oly rendes lelkész, a ki mindkét lelkészi vizsgáról jeles bizonyítvánnyal bír, vagy a ki magasabb tudományos képzettségének irodalmi munkásság által jelét adta, vagy az egyházi közpályán sikerrel működött, avagy az egyház gondozásában kitűnő sikert ért el, ha, mint rendes lelkész, legalább 5 évig szolgált.

A theologiai tanárok, pályázati képesség tekintetében, a jeles osztályzatú lelkészekkel egyenlően minősíttetnek.

A gimnáziumban működő vallásitanítók (catecheták) és lelkészi képesítéssel bíró gimnáziumi tanárok a rendes lelkészekkel egyenlő pályázati képességgel bírnak; kötelesek azonban szükség esetén lelkészi szolgálatokat is teljesíteni.

A pályázóknak a pályázati képesség minden kellékeivel már a pályázati határidő lejárta napján bírniok kell.

Az eddig fennállott vizsgarend szerint kiállított bizonyítványokra nézve megjegyeztetik, hogy a pályázati képesség megállapítására vonatkozólag a kitűnő általános osztályzat a jelen szabályrendeletben jelzett jeles osztályzatnak; a kellő általános osztályzatú bizonyítványok közül pedig azok, a melyekben az egyes tantárgyakból nyert tanjegyek közül több a kitűnő, jeles, avagy dicséretes, mint a jó, avagy a kielégítő: a jelen szabályzatban érintett jó osztályzatnak; a melyekben pedig az egyes tantárgyakból nyert tanjegyek közül több a jó, avagy a kielégítő, mint a dicséretes, jeles vagy kitűnő: a kielégítő általános osztályzatnak felelnek meg, s a pályázati képesség megállapításánál ily módon mérlegelendők.

Fegyelmi vétségek esetén mindig az ítéletben állapítandó meg azon idő, a melynek tartamára a fegyelmi büntetés a fegyelmileg fenytett lelkész, segédlelkész, vagy tanár pályázati képességét felfüggeszti.

13. *Fejes István*, sárospataki főiskolai aligondnok, az egyházkerületi gyűlések tartására nézve, folyó évi májusban Miskolcon tartott közgyűlésünk elé egy javaslatot nyújtott be, mely véleményes jelentéstétel végett az egyházmegyéknek akkor kiadatott. A jelenleg beérkezett egyházmegyei vélemények szerint az alsó- és felsőborsodi, abauji, tornai, gömöri és felsőzempléni egyházmegyék a javaslatot elfogadják; az ungi és alsózempléni egyházmegyék azonban a kerületi közgyűlések tartásának eddigi módját óhajtják jövőre nézve is fentartani.

Egyházkerületünk tárgyalás alá vevén a beadott jelentéseket, *Mitrovics Gyula*, egyházkerületi főjegyző, tekintettel főleg különösen arra, hogy a nyári kerületi gyűlések elejtésével a nagy közönség és a főiskola közötti érülközések alkalmi felette meggyérülnének, melyeknek áldásos következményei pedig oly sokszor nyilatkoztak eddig is az iskolafentartó egyháztagok, a tanügybarátok alapítványaiiban; s mivel úgy van meggyőződve, hogy egyházkerületünknek ezen szellemi központja iránt az érdeklődést ápolni, sőt fokozni kötelességünk: a sárospataki aratási közgyűléseket teljesen elhagyni nem óhajtja; hanem javasolja, hogy a gyűléstartás eddigi módja továbbra is tartassék fenn; azonban bizassék meg az elnökség, hogy oly esetekben, midőn látni lehet, hogy az aratáskor tartatni szándékolt gyűlésre fontosabb vagy több tárgy nem érkezik, olyankor ezen gyűlést ne hívja össze.

A tárgy minden oldalát alaposan megvilágító vita után a kérdés szavazat által döntetvén el, a *Fejes István* indítványa 26 szóval 20 ellenében elfogadtatott.

14. Folyó 1888. évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 57. számú határozata értelmében, az *egyetemes konvent 89. számú határozatában foglalt, s a közalaphól való segélyezés rendszerének megváltoztatását tárgyzó Szász Domokos püspök által beadott indítvány s Fejes Istvánnak erre adott módosítványa* az egyházmegyéknek adatván ki véleményezés végett: az egyházmegyék beadták véleményüket, mely vélemények összegezésével s ezek alapján jelentéstétellel az említett jegyzőkönyvi határozatban megbízott küldöttség beterjeszté a következő munkálatát:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Az egyházi közalaphól való segélyezés eddig gyakorolt módjának megváltoztatása tárgyában, *Szász Domokos* erdélyi püspök úr, által, az egyetemes konventhez beadott, s ezen hatóság által, az egyházkerületekkel véleményadás végett közlött indítvány, s *Fejes István* konventi tagnak erre beadott módosítványa, a főtiszteletű egyházkerületnek folyó évi tavaszi közgyűlésében 57. szám alatt hozott határozatával tárgyalás, illetve véleményezés végett az egyházmegyékhez útasíttatván, alólírott küldöttség ugyanazon számú határozatában azt a megbízást nyerte, hogy az egyházmegyék által beadandó véleményeket összegezzék, s ezekből készítsen javaslatot az egyházkerületi közgyűlésre.

Ezen megbízatásunk folytán van szerencsénk az egyházmegyék véleményét következőkben összegezni:

Az egyházmegyék közül egyedül a felsőborsodi egyházmegye fogadja el a tőkés segélyezésnek a *Szász Domokos* püspök úr által ajánlott módját, azonban ezt is igen lényeges módosításokkal. Nevezetesen:

1. *A tőkésített segélyezést egyedül a közalap tőkével kívánja megoldatni* azért, mert egyrészt az egyházkerületek, egyházmegyék s egyes egyházak nem rendelkeznek oly tőkékkel, melyek 5%-kal volnának gyömölcsöt tethetők; másrészt, mert sem egyik, sem másik egyházi hatóságnak nem áll jogában alapítványait, az alapító akaratán kívül, más célra fordítani, s az alapító által meghatározott kezelési módtól eltérni.

2. Elfogadja a nevezett egyházmegye *Szász Domokos* püspök úrnak azon indítványát, hogy az egyes felsegélendő célokra mintegy kölcsönképen kiadandó tőkék 1½%-ka fizettessék vissza évenként a felsegélő cél által a közalap pénztárába a tőke reintegrálása végett; azonban nem tartja szükségesnek, hogy az ekként kiadott tőke 5%-a a közalap folyó jövedelmeiből elszakíttatván, ugyanazon tőke kamatára fordíttassék; nem pedig azért, mert a kiadott tőke 1½%-kal, ha az évről-évre kamatos

kamattal kezeltetik (5%-kal számítva a kamatozást). már 30 év alatt helyreállítja a kiadott tőkét, így a közalapnak ezen tőkés segélyezéshez mással nem kellene járúlnia, mint azzal, hogy kiadott tőkéjének évi kamata 32 évig, illetve a tőke reintegrálásának határidejéig, a folyó bevételhez nem csatoltatik, a mi negatív veszteség és egyenértékű azzal, mintha a felsegült cél részére, 32 évig, a tőke kamatának megfelelő állandó segély adatik.

3. A segélyezésnek ezen módját a nevezett egyházmegye nemcsak a jelenleg meglévő tőkékkel, hanem az évről-évre előállandó újabb tőkékkel is folytonosan gyakoroltatni kívánja, mi által fel lehetne segíteni jelenleg 50—60 célt, s évről-évre 4—5 célt, s az így kihelyezett tőkék 32 év után újra visszaállítván, azok újra segélyezésre lennének fordíthatók.

4. Az ilyen tőkés segélyt az egyházmegye főképen, és elsősorban a *lelkészi állomások felsegélyezésére* kívánja fordíttatni és az építkező egyházakat, valamint az egyházak közigazgatási céljait csak kivételesen kívánja ilyen tőkés segélyben részesíteni; hanem ezen célok részére fentartatni óhajtja az eddig gyakorlatban lévő apróbb segélyezést, a mi annyivalinkább lehetséges, minthogy a közalap évi bevétele nem csonkíttatik mással, mint a kiadott tőkék kamataival, minélfogva a közalapnak még mindig elég felosztandó segélyösszege marad.

Az abauji, gömöri, tornai, ungi, alsóborsodi és alsózempléni egyházmegyék egyike sem fogadja el, sem a *Szász Domokos-féle* indítványt, sem a *Fejes-féle* módosítványt.

Az *abauji egyházmegye* szerint, a domesztikai segélypénzeknek jelen rendszerben való kiosztása eredménytelen pénzpazarlás. A *Szász Domokos-féle* indítvány pedig a törvénybe ütköző eljárás lenne, mert a domesztikai pénzek nem kölcsönkamatok fedezésére, hanem segélyezésre rendelvek. Ekként mindkét rendszert elítéli, és a sorrend szerint való tömegesebb segélyezést tartja maga részéről legcélszerűbbnek; de arról, hogy az miként volna keresztülvihető, véleményt nem ad.

A *gömöri egyházmegye* nem fogadja el sem a *Szász Domokos-féle* indítványt, sem a *Fejes-féle* módosítványt, s általában a tőkés segélyezés elvét. Mert szerinte építkezésekre, vagy gyenge jövedelmű papi állomások megerősítésére felvett több ezer forint kölcsönnek csak 1½%-kát fizetni is nem bírná meg a legtöbb egyház. Továbbá nem látja a tőkét kellőleg biztosan elhelyezetteknek; a közalap, valamint az egyházkerületek s egyházmegyék tőkeit nincs kedve egy bizonytalan pénzügyi helyzetért risicóra tenni. Végre, mert ezen rendszerrel sem lenne a segélyezés gyökeres, s a hosszas várakozásban az egyházak elpusztúlnának.

Meg kíván tehát maradni az eddigi rendszer mellett. Azonban nagyobb vigyázattal és körültekintéssel kívánja a segélyezést alkalmazni, és itt a következő irányelvek szemmel tartását javasolja:

1-ször: hogy a missio, mely divatos eszme a végvidékeken, de különösen Erdélyben igen sok jó pénzt felemészt, csak azon a ponton segélyeztessék, ahol annak kétségtelen eredménye van;

2-szor: a segélyezésnél elsősorban az oly népes családú lelkészek vétessenek figyelembe, a kik fiaikat a tanuló pályán nevelik, és szegénységük miatt a taníttatás költségeit nem képesek viselni. Családtalan lelkészek és kezdő fiatal emberek csak nagy szerencsétlenség esetén nyerjenek segélyt;

3-szor: az érdekek és a protekció a segélyosztásnál örökre számúzve legyenek;

4-szer: vagyonosabb lelkészek csak akkor nyerjenek segélyt, ha elemi csapás folytán vagyonaik jó részét elvesztették;

5-ször: az esperesek oly lelkész kérvényét, a ki valamely szenvedély rabja, s épen az ebből eredő szegénység miatt kérelmez, ne írják alá.

A *tornai egyházmegye* helytelennek tartja a segélyezés eddig gyakorolt módját; *elvben elfogadja Szász Domokos indítványát*. Mindazáltal addig, míg a közalap tőkéi annyira nem növekednek, hogy a cél megvalósításához a siker reményével lehet fogni: az erőgyűjtést tartja a főcélnek, s a segélyezés eddigi módját egyelőre fentartandónak véleményezi.

Ungy nem fogadja el sem az indítványt, sem a módosítványt, azért, mert a közalap pénzei a földhitelintézetnél a legjobb helyen vannak; mert az 1½%- visszafizetése sok helyen csak perrel volna

eszközölhető, s biztosítása nehézségekbe ütközik; mert az egyházmegye tőkepénzeit a konvent rendelkezésére bocsátani nem hajlandó; mert azon egyházak s lelkészségek, melyek a tőkés segélyezésben évek múlva részesülnének, addig végkép elpusztulhatnak; mert ez népszerűtlenné tenné a közalap intézményét, s az önsegély ösztönét s áldozatkészséget bénítaná meg. Azért véleményezi, hogy «addig, míg az évenként tőkésítendő 25% oly tekintélyes összegre nem növekszik, hogy zsinati intézkedés közbejöttével a tőkés segélyezés alkalmazása mellett az évenkénti részleges segélyezés is a jelenlegi mérvben nyújthatassék: a tőkés segélyezés terve függesztessék fel.»

Az alsóborsodi egyházmegye elvben sem fogadja el sem a Szász Domokos-, sem a Fejes István-féle indítványokat, hanem véleménye az, hogy *maradjon meg a konvent a segélyezés eddigi módja mellett*, de szigorúbb s lelkiismeretesebb megbírálással, s aztán a Gusztáv Adolf-egylet példájára, évenként, a kiosztandó összeghez képest, 2—3 vagy annyi, amennyi egyházat állítsunk teljesen lábra, s a fennmaradt összegből segélyezzük azokat, melyeken a beállott szükségben a kevesebb összeg is segít.

Az alsözempléni egyházmegye, mindezekről eltérőleg, sem a Szász Domokos-, illetve Fejes-féle indítvány, sem a segélyezés eddigi módját nem tartja helyesnek, hanem nagyobb tőkét akar gyűjteni; a segélyezést 10 évre beszüntetni óhajtja, s a missiora és a lelkészi gyámintézetre adandó százalékon felül a befolyó jövedelmet egészen a tőkéhez kívánja csatolni.

A felsözempléni egyházmegye a tőkés segélyezés elvét a Fejes István módosítványa szerint fogadja el, úgy azonban, hogy az évi jövedelemnek 30%-a a rendkívüli csapások folytán segélyt igénylő egyházaknak és lelkészeknek az eddig követett mód szerint segélyezésekre hagyassék és osztassék ki.

Bár az egyházmegyék úgyszólván mindenike más-más nézetből indul ki, mindazáltal a fennebbiekből kitetszik, hogy a többség, legalább egyelőre, addig, míg a közalap nagyobb és hatalmasabb tőkével nem rendelkezik, *nem kívánja a tőkésített segélyezés elvét alkalmazásba venni, hanem megmaradni óhajt a részleges segélyezés eddig gyakorolt rendszerénél.*

A mi már most a fennebb idézett egyházkerületi jegyzőkönyvben foglalt egyéb módokat illeti; a felsóborsodi, tornai és felsözempléni egyházmegye az affiliációt tartja célravezetőbbnek, mint a lelkésztanítóságok felállítását, azért, mivel a tapasztalás eléggé bebizonyította, hogy két oly hivatal teendőit, mint a lelkészség és tanítóság, egy embernek kellőleg és pontosan teljesíteni csak ritkán sikerül, s a fennálló lelkésztanítóságoknál az iskola többnyire el van hanyagolva; míg ellenben az affiliált egyházakban a tanítói fizetések a megszünt lelkészi állomások jövedelméből felemeltetvén, képzett és hivatásuknak megfelelő tanítókat lehet nyerni, kik a hívek vallásos életére is üdvös befolyást gyakorolhatnak.

Az abauji egyházmegye a körlelkészség felállítását kivihetetlennek, a lelkésztanítóságok felállítását célszerűtlennek tartja.

Az alsóborsodi egyházmegye, mint elvet, elfogadja mind az affiliációt, mind a lelkésztanítóságot; de hogy hol, mely mód alkalmaztassék, azt a jövőben begyűjtendő adatok alapján kívánja eldönteni.

Az ungi egyházmegye mind az affiliációt és körlelkészséget, mind a lelkésztanítóságot csak palliatív gyógyszernek tartja, s azért a fennálló lelkészi állomásokból, ha elkerülhető, ilyeneket felállítani nem kíván.

A gömöri egyházmegye ezen kérdésekre nem nyilatkozik, hanem előbb a statisztikai adatok összegyűjtését tartja szükségesnek, s ha majd ezen adatok készen lesznek, akkor fog a különböző orvoslási módokról az adatok egybevetése alapján értekezni.

Abban minden egyházmegye egyetért, hogy a felsegélendő céloknak, illetőleg az egyházak- és lelkészi állomásoknak a konventi, illetve egyházkerületi jegyzőkönyvben jelzett összeírása szükséges; a minek kiviteli módjára vonatkozólag Gömör azt kívánja kimondatni, hogy rendelje el az egyházkerület az egyházmegyei számverőszékek haladéktalan felállítását; e számverőszékek a gondnoki számadások és az egyházi vagyon figyelmes megvizsgálásából a legalaposabb információt nyervén, sorrendbe állíthatják azokat a nyomorral küzdő egyházakat és lelkészi állomásokat, melyek a segélyezést valósággal igénylik.

A többi egyházmegye azon véleményben van ezen összeírás foganatosítására nézve, miszerint

annak keresztülvitelére az szükséges, hogy az egyetemes konvent készíttessen rovatos íveket, melyekbe az egyházak lélekszáma, vagyoni helyzete, jövedelmei, szükségletei, a híveknek a szükségletek fedezéséhez való hozzájárulási aránya és képessége, a lelkészi és tanítói állomások javadalmazása stb. az egész ev. ref. egyházban egyöntetű rendszerben összeírassanak, mely összeírás az egyes egyházkerületek, esetleg egyházmegyék által kinevezendő összeíró biztosok által eszközöltessék.

Ezekben van szerencsénk az egyházmegyék véleményeit összegezni.

Minthogy azonban a fennebb idézett jegyzőkönyvi pont szerint, ezek alapján, saját véleményünk előterjesztésére is fel vagyunk híva: alólírott bizottság véleményezi, hogy mondja ki a főtiszteletű egyházkerület, miszerint a tőkés segélyezés elvét sem a Szász Domokos indítványa, sem a Fejes István módosítványa szerint nem fogadja el, hanem legalább addig, míg a közalap tőkéje annyira emelkedik, hogy annak évi jövedelméből gyökeresen fel lehet segíteni egyes egyházakat és lelkészi állomásokat, a segélyezés jelenlegi módját óhajtja fentartatni.

Nem fogadja pedig el az indítványt, illetve módosítványt azért, mert:

a) valamint az egyházmegyék, úgy maga az egyházkerület sem rendelkezik oly tőkékkel, melyek az indítványozott segélyezésre, kölcsön gyanánt 5%-os kamatra kiadhatók volnának; de nem is tartja az egyházkerületeket, egyházmegyéket és egyes egyházakat, kiknek tőkepénzeik leginkább alapítványokból állanak, feljogosítottaknak arra, hogy más célokra rendelt tőkéiket ezen célra felhasználhassák;

b) mert a közalap tőkéit, melyek jelenleg való elhelyezése a magyar földhitelintézetnél a lehető legbiztosabb, nem tartja ilyen risico pénzügyi műveletbe fektethetőnek, nem látja azokat az egyes egyháznál kellőleg biztosítva, annyivalinkább, mert azon egyházak, a melyek ily tőkés segélyben részesülnének, a lehető legszegényebbek, a melyeknél még a törlesztésre fordítandó $1\frac{1}{2}\%$ behajtására sem lehet biztosan számítani;

c) mert az egyházi közalap jövedelme jelenleg még mindig oly csekély, hogy ha az évi bevétel egy tetemes része az ily tőkés segélyre kiosztatni tervelt tőkék kamataira, vagy mint Fejes István kívánja, még a tőke visszaállítására fordítandó törlesztési részletekre is felhasználtatnék: a sürgős szükségben lévő egyházak és lelkészi állomások felsegélésére alig maradna valami. Minthogy pedig, még ha a közalap összes tőkekészlete kiosztatnék is, a felsegélendő céloknak csak igen kis részén lenne alaposan segítve: azon egyházak és lelkészi állomások, a melyek a segítséget igénylik, addig, míg a sor reájuk kerülne, könnyen ki volnának téve a végfelosztás veszélyének, míg a jelenlegi rendszer szerint, habár alaposan nem segítettnek is fel, az időnkint nyert és nyerendő részleges segélyezéssel legalább fentarthatók. Végre:

d) addig, míg az egyházak vagyoni helyzetének összeírása meg nem történik; míg tehát a szükség valódi mértékét nem ismerjük, alig lehetséges a segélyezés módozatai felől alaposan nyilatkozni.

Mi tehát egyetértve az egyházmegyékkel, első és főfeladatnak tartjuk, hogy az egyházak vagyoni helyzete pontosan összeírattassék.

Igaz ugyan, hogy az egyetemes konvent ezt már a tárgyalás alatt lévő határozatában elrendelte, anélkül azonban, hogy ennek keresztülvitele módozataira vonatkozó irányelveket megállapította volna.

Nézetünk szerint ezen összeírás csak úgy lesz sikerrel keresztülvihető, s csak úgy lesz annak haszna és eredménye, ha az, az egész magyarországi ev. ref. egyházban, egyöntetűen és egyenlő irányelvek alapján fog végrehajtatni.

Magunkévá tesszük tehát az egyházmegyék többségének azon indítványát, hogy kérje fel a főtiszteletű egyházkerület az egyetemes konventet, miszerint készíttessen ezen összeírás egyöntetűen leendő keresztülvitelére rovatos íveket, melyekben az egyházak lélekszáma, vagyoni helyzete, jövedelmei, szükségletei, a lelkészi és tanítói állomások javadalmazása, a híveknek a szükségletek fedezéséhez, a lelkészi és tanítói állomások javadalmazásához való hozzájárulási aránya és képessége, mind az öt egyházkerület által egyenlő rendszerben összeírattassanak.

Usak ha ezen összeírás kezünkben lesz, csak akkor lesz képes a főtiszteletű egyházkerület meghatározni azt, hogy mely egyházakat és lelkészi állomásokat kell mulhatatlanul fentartani; melyekhez

szükséges a közalap segítségét igénybevenni; a helyi viszonyok szerint hol lehet az a affliatio által, esetleg körlelkésszések felállításával, vagy a lelkeszi és tanítói állomások egyesítésével segíteni a létező bajokon.

Közgyűlésünk a bizottság ezen javaslatát egész terjedelmében elfogadván: azt, mint egyházkerületünk véleményét, a főtiszteletű egyetemes konventre felterjesztetni határozza.

15. Ugyanazon közgyűlésünk 81. jegyzőkönyvi számú határozatával megbízott küldöttség, azon kérdésre: vajjon célszerű-e a sárospataki főiskola pénzeinek a jelen viszonyok között földbirtokba fektetése, vagy azoknak értékpapírokba, különösen záloglevelekbe leendő elhelyezése mutatkozik-e célirányosnak? — beadta a következő jelentését:

«A jelenlegi, immár válsággá növekedett gazdálkodási viszonyok között, a midőn még a legrendezettebb gazda is alig képes valami eredményt előmutatni; a midőn tehát természetesen a haszonbérleteknek is alá kell szállaniok: nem látja a küldöttség célszerűnek, hogy a főiskola tőkái nagyobb mennyiségben földbirtokba fektetessenek, annyivalinkább, mert egy ilyen intézet fentartásához, minő a főiskola, a bizottság nézete szerint, célszerű, hogy alapvagyonára részint földbirtokban, részint a könnyebben kezelhető ingó értékben legyen elhelyezve: már pedig jelenleg a főiskola vagyónát körülbelől felerészben képezi földbirtok, s felerészben tőkepénz.»

«Nézetünk szerint tehát a főiskola tőkepénze a jelen viszonyok között földbirtokba csak azon kivételes esetben volna — kellő körütekintés mellett — elhelyezendő, ha valamely jövedelmező és könnyen kezelhető birtok nagyon olcsó áron lenne megszerezhető.»

«A mi már most a tőkepénzek elhelyezését illeti: a bizottság azon nézetben van, hogy azok — tekintettel a nagyobb jövedelmezőségre is — a legcélszerűbben az eddigi módszer szerint, még esetleg a kamatok alábbszállításával is, jelzálogi biztosíték mellett kölcsön adandók.»

«A mi ha lehető nem volna: akkor a felmaradó tőkepénzek a könnyen pénzzé tehető s forgalom tárgyát képező záloglevelekbe, különösen magyar földhitelintézeti záloglevelekbe fektetendők.»

Ezen véleményes jelentés folytán elhatározza egyházkerületünk, hogy a sárospataki főiskola tőkepénzei, amennyire lehetséges, továbbra is, jelzálogi biztosíték mellett, kölcsön adandók; minthogy pedig a jelen változott viszonyok között a tőkéknek, legalább nagyobb összegekben, 8%-ra való elhelyezése most már alig lehetséges: felhatalmazza egyházkerületünk a főiskolai gazdasági választmányt, hogy az 1883. évi tavaszi gyűlésünk 10. számú határozatában, úgy az egyházkerületi tőkék kiadására, valamint a főiskolai tőkék elhelyezésére vonatkozólag is hozott intézkedését megfelelőleg alkalmazza, azaz a nagyobb összegű kölcsönöknél a kamatlábat 7, esetleg 6%-ra is szállítsa le.

Ha a főiskola tőkái szabályszerű biztosíték mellett még így sem volnának elhelyezhetők: az esetre elrendeli egyházkerületünk, hogy azok, az egyébként is könnyen pénzzé tehető záloglevelekbe fektetessenek, s azokon földbirtok csak azon esetben vásároltassék, ha valamely jövedelmező és könnyen kezelhető birtok nagyon olcsó áron volna megszerezhető. Ezen esetben az adásvétel előkészítésével *Fejes István* és *Dókus Gyula*, főiskolai algondnokok és *Zsindely István*, gazdasági választmányi elnök bizatnak meg, a kik utasítatnak, hogy ha ilyen alkalmas birtok megvételre találkozik, tegyenek erről jelentést *Ragályi György*, *Meczner Béla* és *Szentimrey Gyula* tagokból alakított küldöttségnek; mely küldöttség megbizatik azzal, hogy egy ilyen esetleges vételnél, a főiskola fenebb megnevezett megbizottjai jelentésére, ha azt a főiskola érdekeivel megegyezhetőnek ítélik, az adásvételi jogügyletet megköthesse.

16. Tavaszi közgyűlésünk 81. számú határozatával, a közalaphoz intézett segélykérvények megvizsgálására kiküldött bizottság beadta jelentését.

Ezen jelentés szerint beadatott összesen 148 folyamodvány. Folyamodtak egyházkerületünkől az egyházak 36911 frt 89 kr, a lelkészek 11960 frt, összesen tehát 48871 frt 98 kr segélyért. Az egyházmegyék által ajánlottak az egyházak 17860 frt, a lelkészek 7110 frt, összesen tehát 24970 frt segélyre.

Ezen kérelmek és illetve ajánlatok az egyházmegyék között következőleg oszoltak meg:

Abaujból kértek az egyházak 7239 frtot, a lelkészek 650 frtot, összesen 7889 frtot. Az egyházmegye ajánlotta az egyházakat 5160 frtra, a lelkészeket 600 frtra, összesen 5760 frtra.

Alsóborsodból kértek az egyházak 3513 frt 90 krt, a lelkészek 1150 frtot, összesen 4663 frt 90 krt. Ajánlottak az egyházmegye által az egyházak 800 frtra, a lelkészek 750 frtra, összesen 1550 frtra.

Alsözemplémből kértek az egyházak 5890 frt 99 krt, a lelkészek 3610 frtot, összesen 9500 frt 99 krt. Ajánlottak az egyházak 2200 frtra, a lelkészek 1660 frtra, összesen 3860 frtra.

Felsőborsodból kértek az egyházak 3270 frtot, a lelkészek 850 frtot, összesen 4100 frtot. Ajánlottak az egyházak 1900 frtra, a lelkészek 600 frtra, összesen 2500 frtra.

Felsőzemplémből kértek az egyházak 7743 frtot, a lelkészek 2050 frtot, összesen 9793 frtot. Ajánlottak az egyházak 3000 frtra, a lelkészek 1200 frtra, összesen 4200 frtra.

Gömörből kértek az egyházak 4400 frtot, a lelkészek 800 frtot, összesen 5200 frtot. Ajánlottak az egyházak 2700 frtra, a lelkészek 450 frtra, összesen 3150 frtra.

Tornából kértek az egyházak 1300 frtot, a lelkészek 1850 frtot, összesen 3150 frtot. Ajánlottak az egyházak 900 frtra, a lelkészek 1200 frtra, összesen 2100 frtra.

Ungból kértek az egyházak 3575 frtot, a lelkészek 1000 frtot, összesen 4575 frtot. Ajánlottak az egyházak 1200 frtra, a lelkészek 650 frtra, összesen 1850 frtra.

Közgyűlésünk a segélyért folyamodók kérvényeit beható vizsgálat alá vévén, az egyházmegyék és a kiküldött bizottság véleményének figyelembe vételével, a folyamodó egyházak részére 11750 frtot, a folyamodó lelkészek részére pedig 5250 frtot, összesen tehát 17000 frt segélyt hoz javaslatba, s az egyes folyamodókat következőleg ajánlja segélyezésre.

I. Az abauji egyházmegyéből:

A) E g y h á z a k :

1. A *bereti* egyház, templomépítésre és paplakjavításra, tekintetbe véve, hogy önerejéből iskolát építtetett s a tűz által elhamvasztott épületét rendbehozta, ajánltatik 200 frtra.
2. A *beszteri* egyház, tekintve híveinek csekély számát és szegénységét: templomjavításra ajánltatik 300 frtra.
3. A *nagy-bozsvai* egyház, adóssága törlesztésére, tekintettel hívei csekély számára és szegénységére, és hogy tartozása halaszthatlan építkezésből állott elő, ajánltatik. 150 frtra.
4. A *felső-csályi* egyház, régi temploma hatóságilag bezáratván, új templom építése elkerülhetetlen, azért a hívek csekély számát és szegénységét is tekintetbe véve: ajánltatik 300 frtra.
5. A *csécsi* egyház, iskolaépítésére, tekintve a hívek rendkívül csekély számát ajánltatik 150 frtra.
6. A *csobádi* egyház, költségvetése egyházmegyeileg megerősítve nem lévén, nem ajánltatik.
7. A *kajatai* egyház építkezése halaszthatatlan lévén, tekintettel a hívek szegénységére, ajánltatik 300 frtra.
8. Az *alsó-kemencei* leányegyház, iskolája építése halaszthatatlan, tekintve a hívek rendkívül csekély számát és nagy szegénységét: ajánltatik 200 frtra.

9. A *migléci* egyház, templomépítésre már a mult években az egyházi közalaplól tetemes segílyt nyervén, szegényebb folyamodókra való tekintettel: ez idő szerint nem ajánltatik.

10. A *pamlényi* egyház kérvényében sem költségvetést elő nem terjesztett, sem az építkezés minőségét meg nem nevezte, az sem az esperes által alá írva, sem az egyházmegye bírálataival ellátva nincs. Ezen alaki hiányok miatt a kérvény visztasítottatik.

11. A *pányi* leányegyház, templomépítésre, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik 300 frtra.

12. A *pető-szinyei* egyház, lelkészlak javítására, a hívek szegénységét tekintve: ajánltatik 150 frtra.

13. A *szalai* egyház lelkészlak építésére, tekintetbe véve a hívek szegénységét: ajánltatik 100 frtra.

14. A *tornyos-németi* egyház, régi műemlék-beccsel bíró és már hatóságilag bezárt temploma megújítására, tekintve a hívek rendkívül csekély számát és szegénységét, ajánltatik 200 frtra.

15. A *h.-zsudányi* egyház, hívei csekély számára való tekintettel: ajánltatik 50 frtra.

Összesen 2400 frtra.

B) Lelkészek.

16. *Frenczel Bertalan*, nagy-bozsvai lelkész, tekintetbe véve fizetésének csekélységét: ajánltatik 100 frtra.

17. *Fürjész Jenő*, pető-szinyei lelkész, csekély jövedelmét és földjei termékességét tekintve: ajánltatik 150 frtra.

18. *Baskay János*, pamlényi lelkész: kérvénye sem az esperes által aláírva, sem az egyházmegye által tárgyalva nem lévén, ezen alaki hiány miatt visszautasítottatik.

Összesen 250 frtra.

II. Az alsóborsodi egyházmegyéből:

A) E g y h á z a k :

19. Az *aranyosi* egyház, építkezésből előállott adóssága törlesztésére, azon megjegyzéssel, hogy adóhátralékát önerején kell kifizetnie: ajánltatik 100 frtra.

20. Az *egri* egyház, missió-körré alakítása elrendeltetvén, s a missió-alaplól való segítése külön határozattal kérelmeztetvén, e helyen nem ajánltatik.

21. A *mályi* leányegyház, adósságtörlesztésre és iskola javítására, a hívek csekély száma és az egyház szegénysége miatt ajánltatik 100 frtra.

22. A *tisza-szederkényi* egyház, csekély építkezését, bár a hívek a folyó évben az árvíz miatt sokat szenvedtek, a népes egyház önerején is teljesíthetvén: szegényebb folyamodókra való tekintettel, nem ajánltatik.

23. A *tisza-keszti* egyház, tekintettel arra, hogy a Tisza áradása iskoláját és tanító-lakát teljesen tönkretette, s az, egészen más helyen építendő újra; továbbá, hogy a népes egyház hívei az árvíz miatt rendkívül kárt szenvedtek: ajánltatik 400 frtra.

24. A *tisza-oszlári* egyház, a Tisza folyó áradása folytán tetemes kárt szenvedvén; tekintve, hogy a község fele elpusztult: ajánltatik 200 frtra.

25. A *tisza-valki* egyház költségvetése egyházmegyeileg jóváhagyva nem lévén; bár az egyház hívei tetemes kárt szenvedtek, nem ajánltatik.

Összesen 800 frt.

B) Lelkészek:

26. <i>Ágoston Sándor</i> , tiszavalki lelkész, a folyó évben vízáradás miatt szenvedett károsodására való tekintettel: ajánltatik	100 frtra.
27. <i>Csiszár Béla</i> , tiszavalki lelkész, a folyó évben a Tisza áradása miatt szenvedett tetemes károsodása miatt ajánltatik	100 frtra.
28. <i>Édes Vince</i> , tiszavalki lelkész, tekintetbe véve, hogy a Tisza árja miatt a hívek rendkívül sokat szenvedtek és így fizetését meg nem kaphatja: ajánltatik	200 frtra.
29. <i>Maklári Károly</i> , tiszavalki lelkész, az idei árvíz miatt semmi fizetésre nem számíthatván, s maga is tetemes kárt szenvedett, ajánltatik	200 frtra.
30. <i>Szabó Károly</i> , dorogmai lelkész, vízáradás miatt szenvedett kárait s nagy családjára való tekintettel: ajánltatik	150 frtra.
Összesen	750 frt.

III. Az alsózempléni egyházmegyéből:

A) Egyházak:

31. Az <i>agárdi</i> egyház, csekély javítását önerején is előállíthatván, de meg költségvetése sem lévén: nem ajánltatik.	
32. Az <i>alsó-berecki</i> egyház, építkezése halaszthatatlan lévén, tekintetbe véve a hívek igen csekély számát: ajánltatik	300 frtra.
33. A <i>bacsikai</i> egyház, építkezésből előállott tartozása részletes törlesztésére; tekintettel a híveknek nagymértékű áldozatkészségére: ajánltatik	150 frtra.
34. A <i>bodrog-keresztúri</i> egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek igen csekély számát és szegénységét, ajánltatik	100 frtra.
35. A <i>bodrog-olaszi</i> egyház, építkezésből felmaradt tartozása törlesztésére, figyelembe véve a hívek csekély számát és különösen áldozatkészségét: ajánltatik	100 frtra.
36. A <i>csanósi</i> egyház, tekintve azon körülményt, hogy templomépítésre a múlt évben 400 frt segélyt kapott; a vagyonos hívek azonban a múlt évben maguk között semmit sem gyűjtöttek: ez idő szerint nem ajánltatik.	
37. Az <i>erdő-horváti</i> egyház, építkezése halasztható lévén, szegényebb folyamodókra való tekintettel, nem ajánltatik.	
38. A <i>leleszi</i> leányegyház, templomépítésből származott tartozása törlesztésére, tekintetbe véve a hívek csekély számát, s különösen, hogy más vallásfelekezetűek közé vannak ékelve; tekintetbe véve eddigi áldozataikat is: ajánltatik	100 frtra.
39. A <i>legyes-bényei</i> egyház, iskolaépítése halaszthatatlan lévén, a hívek létszámára való tekintettel, ajánltatik	150 frtra.
40. A <i>lukai</i> egyház, templomépítés és tűzvész folytán előállott tartozásai törlesztésére, tekintve a hívek szegénységét, ajánltatik	100 frtra.
41. A <i>perbenyiki</i> egyház, a lelkészlak építését önerején is befejezhetvén, szegényebb folyamodókra való tekintettel, ez idő szerint nem ajánltatik.	
42. A <i>sentesi</i> egyház, történeti műbecscsel bíró Árpádkori templomának az összeomlástól való megmentése céljából, tekintettel a hívek áldozatkészségére, ajánltatik	400 frtra.
43. A <i>szomotor-vécsi</i> egyház, lelkész- és tanítólak javítására, tekintetbevéve a hívek szegénységét, s hogy az egyház tetemes adóssággal van terhelve, ajánltatik	100 frtra.
44. A <i>tállyai</i> egyház, tekintetbe véve, hogy az egyház főjvedelmét szőlőbirtok képezi, annak megmentése céljából, a kért	200 frt
45. A <i>vámos-újfalusi</i> egyház, a kért építkezési célra, figyelembevéve, hogy az egyház híveit a folyó évi árvíz tetemesen megkárosította, ajánltatik	200 frtra.
Összesen	1900 frtra.

B) Lelkészek:

46. <i>BacsKay Károly</i> , nagy-kövesdi lelkész, csekély fizetésére és szorult anyagi viszonyaira való tekintetből, ajánltatik	100 frtra.
47. <i>Czigányi János</i> , agárdi lelkész időközben meghalt.	
48. <i>Czike Ferenc</i> , tiszaladányi lelkész, csekély fizetését és szenvedett kárait tekintve, ajánltatik	150 frtra.
49. <i>Fürjész Tamás</i> , lukai lelkész, kevés jövedelmére és szenvedett káira való tekintettel, ajánltatik	100 frtra.
50. <i>Hazai Béla</i> perbenyiki lelkész, bár fizetése igen csekély, mindazáltal családtalan ember lévén, a folyamodók nagy számára való tekintettel, nem ajánltatik.	
51. <i>Kolozsváry István</i> , tolcsvai lelkész, tekintettel arra, hogy lelkészi jövedelmének főrészt képező szőlői elpusztultak, ajánltatik	100 frtra.
52. <i>Kun Miklós</i> , monoki lelkész, csekély fizetését és nagy családját tekintve, ajánltatik	150 frtra.
53. <i>Nagy Károly</i> szomotor-vécei lelkész, csekély fizetésére való tekintettel, ajánltatik	150 frtra.
54. <i>Nagy Károly</i> , legyes-bényei lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből, nem ajánltatik.	
55. <i>Pál Bertalan</i> , örösi lelkész, a folyó évben az árvíz által szenvedett kárai miatt ajánltatik	100 frtra.
56. <i>Sallay Sándor</i> , erdő-horvátii lelkész, fizetése csekély volta miatt, tekintettel arra, hogy 3 gyermeket kell iskoláztatnia, ajánltatik	150 frtra.
57. <i>Szánthó István</i> , bodrog-olaszii lelkész, csekély fizetését és szenvedett kárait tekintve, ajánltatik	100 frtra.
58. <i>Verebélyi József</i> , bacsikai lelkész, csekély jövedelme s a szenvedett elemi csapások miatt ajánltatik.	100 frtra.
59. <i>Barati Ferenc</i> , takta-kenézi lelkész, nyomasztó anyagi helyzetére való tekintettel, tartozásai törlesztetése végett ajánltatik	150 frtra.
60. <i>Kovács János</i> , vámos-újfalusi lelkész, csekély fizetésére, agg korára, népes családjára és szenvedett káira való tekintettel, ajánltatik	100 frtra.
Összesen	1450 frtra.

IV. A felsőborsodi egyházmegyéből:

A) Egyházak:

61. A <i>felső-kelecsényi</i> egyház, építkezésből származott adóssága törlesztésére, azon megjegyzéssel, hogy adó- és nyugdíjhátralék ebből nem törleszthető, tekintve a hívek szegénységét, ajánltatik	100 frtra.
62. A <i>felső-nyárádi</i> egyház, tűzvész által elhamvadt temploma és tornya felépítésére, tekintettel az egyház hívei által ezen építkezésre fordított tetemes áldozatokra, valamint eddigi áldozataikra, s figyelembe véve, hogy nemcsak ezen egyház, de az egész egyházmegye a közalap fennállása óta sohasem volt hátralékban, ajánltatik	500 frtra.
63. A <i>mályinkai</i> egyház, templom és paplak fedésére; tekintve a hívek szegénységét, ajánltatik	100 frtra.
64. A <i>meszesi</i> egyház, egyházi épületei javítására; tekintve a hívek igen csekély számát és szegénységét, ajánltatik	100 frtra.
65. A <i>nekézsenyi</i> egyház, a lelkészlak kijavítására, tekintve a hívek szegénységét, ajánltatik	100 frtra.

66. A <i>sajó-kazai</i> egyház, tekintetbe véve a templomépítés körül kifejtett munkásságát és adozatkészségét: ajánltatik	200 frtra.
67. A <i>sajó-vadnai</i> egyház, figyelembe véve, hogy a múlt évben paplakot épített, s hogy tetemes adósságát kivetés útján fizeti: iskolaépítésre ajánltatik	100 frtra.
68. A <i>szendrő-ládi</i> egyház, lelkészlak építésére, tekintetbe véve az egyház hívei nagy megterhelhetését, s hogy az utóbbi időben a tanítói hivatal rendszerezésével tekintélyes áldozatot hozott: ajánltatik	100 frtra.
69. A <i>velezdi</i> egyház, 400 frt tartozását a népes gyülekezet önerejéből is kifizetheti: nem ajánltatik.	
Összesen	1300 frt.

B) Lelkészek:

70. <i>Demeter János</i> martonyii lelkész, igen csekély fizetésére s nagy családjára való tekintettel ajánltatik	100 frtra.
71. <i>Doktor Gyula</i> felső-barcikai lelkész, igen csekély fizetése indokából ajánltatik.	100 frtra.
72. <i>Eperjesy Ferenc</i> mályinkai lelkész, igen csekély fizetése miatt, nagy családjára való tekintettel ajánltatik	100 frtra.
73. <i>Ónodi István</i> , meszesi lelkész, agg korára, igen csekély fizetésére és népes családjára való tekintettel: ajánltatik	100 frtra.
74. <i>Reho János</i> , sajó-kazai lelkész, neje és saját maga gyakori betegeskedését tekintve és figyelembe véve, hogy évenként 80 frt nyugdíjat tartozik fizetni: ajánltatik	50 frtra.
75. <i>Rozgonyi László</i> , nekézsenyi lelkész szenvedett kárait és csekély fizetését figyelembe véve, ajánltatik	50 frtra.
Összesen	500 frt.

V. A felsőzempléni egyházmegyéből:

A) Egyházak:

76. A <i>bánóci</i> egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek csekély számát, szegénységét és eddig hozott áldozatait, ajánltatik	100 frtra.
77. A <i>kis-bárii</i> egyház, templomépítése halaszthatatlan lévén, tekintettel a hívek csekély számára és szegénységére, ajánltatik	300 frtra.
78. A <i>nagy-bárii</i> egyház, templomjavításra, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik	200 frtra.
79. A <i>bodzús-újlaki</i> egyház, hatóságilag bezárt temploma újraépítésére, tekintettel a hívek igen csekély számára, s hogy ezen kis egyház idegen vallású és nemzetiségű lakosok között nemzetiségi missiót teljesít; tekintettel továbbá az egyház híveinek eddig tanusított adozatkészségére: ajánltatik	500 frtra.
80. A <i>gerselyi</i> egyház, tekintetben véve a hívek rendkívül csekély számát, templom- és iskolajavításra ajánltatik	200 frtra.
81. A <i>hardicsai</i> egyház, adóssága törlesztésére, figyelembe véve, hogy a folyó évben a lelkészlak leégett, s azt kellett az egyháznak helyreállítania, ajánltatik	200 frtra.
82. Az <i>imregi</i> egyház, költségvetése nem lévén megerősítve: nem ajánltatik.	
83. A <i>kis-ráskai</i> egyház, építkezésből származott 400 frt tartozása törlesztésére, tekintetbe véve a hívek szegénységét: ajánltatik	100 frtra.
84. A <i>ladmoci</i> egyház, költségvetése nem lévén megerősítve: nem ajánltatik.	
85. A <i>lasztoméri</i> egyház, költségvetése egyházmegyileg megerősítve nem lévén: nem ajánltatik.	

86. A *legényei* egyház, építkezése még halasztható lévén, szegényebb folya-
modókra való tekintettel: ez idő szerint nem ajánltatik.

87. A *morvai* leányegyház, hívei igen csekély számát és szegénységét tekintve,
s figyelembe véve, hogy szlávajkú lakosok közé van ékelve: adóssága törlesztésére
ajánltatik 50 frtra.

88. A *nagy-ráskai* egyház, temploma kijavitása elkerülhetetlen lévén, tekin-
tettel a hívek szegénységére: ajánltatik 200 frtra.

89. A *szalóki* leányegyház, templomjavításra és adósság törlesztésére, tekintve
a hívek igen csekély számát és szegénységét: ajánltatik 150 frtra.

90. A *szöllőskei* egyház, költségvetése nem lévén egyházmegyileg megerősítve:
nem ajánltatik.

91. A *zempléni* egyház, építkezésből felmaradt tetemes adóssága törlesztésére,
tekintetbe véve a hívek csekély számát, szegénységét, s eddig hozott áldozatait:
ajánltatik 300 frtra.

Összesen 2300 frt.

B) Lelkészek.

92. *Babarék Dániel*, nagy-ráskai lelkész, csekély fizetését, nagy családját és
szenvedett kárait tekintve: ajánltatik 100 frtra.

93. *Bálint József*, abarai lelkész meghalt.

94. *Erdélyi Sándor*, magyar-jesztrebi lelkész, népes családját és szenvedett
kárait tekintve: ajánltatik 100 frtra,

95. *Hajzer Endre*, hardicsai lelkész, a folyó évben szenvedett árvízkárai indo-
kából: ajánltatik 200 frtra.

96. *Hutka József*, bánóci lelkész, a családjában előállott betegséget tekintve:
ajánltatik 100 frtra.

97. *Kálniczky János*, mihályi lelkész, igen csekély fizetése indokából: ajánltatik 150 frtra.

98. *Kiss József*, magyar-izsépi lelkész meghalt.

99. *Persenczky János*, nagy-toronyai lelkész, agg korára és csekély fizetésére
való tekintettel: ajánltatik 50 frtra.

100. *Soltész Gyula* kis-ráskai lelkész, igen csekély fizetése lévén: ajánltatik 100 frtra.

101. *Ujj István*, ladmoci lelkész, csekély jövedelme és főleg a folyó évben az
árvíz miatt szenvedett kárai indokából, népes családját is tekintetbe véve: ajánltatik 150 frtra.

Összesen 950 frt.

VI. A gömöri egyházmegyéből:

A) E g y h á z a k:

102. A *berzétei* egyház, templomjavításra, tekintve a hívek csekély számát és
eddig áldozatkészségét, ajánltatik 100 frtra.

103. A *csízi* leányegyház, adóssága törlesztésére, tekintve eddig áldozatkész-
ségét, ajánltatik 200 frtra.

104. A *darnyai* leányegyház, templom és iskola javítására, tekintve a hívek
szegénységét és eddig áldozatkészségét, ajánltatik 150 frtra.

105. Az *imolai* egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek szegénységét
s eddig építkezéseiket, ajánltatik 300 frtra.

106. A *kőrösi* leányegyház, megkezdett építkezése folytatására, tekintve a
hívek csekély számát és szegénységét, ajánltatik 100 frtra.

107. A <i>kálosai</i> egyház, templomépítésre, tekintve a hívek szegénységét, ajánltatik	500 frtra.
108. Az <i>otrokocsi</i> leányegyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek szegénységét és csekély számát: ajánltatik	100 frtra.
109. A <i>runyai</i> egyház, iskolaépítésre, figyelembe véve a hívek eddigi áldozatát s hogy nagy egyházi terheket viselnek: ajánltatik	100 frtra.
110. A <i>szuhafői</i> egyház, csekély javítását önerején is elbírván, nem ajánltatik.	
111. A <i>szűtori</i> egyház, iskola- és paplaképítésre, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik	150 frtra.
112. A <i>zubogyi</i> egyház, úgy temploma, mint paplaka építése elhalaszthatatlan; tekintve a hívek szegénységét: ajánltatik	150 frtra.
Összesen	1850 frt.

B) Lelkészek:

113. <i>Bartók János</i> , gortva-kisfaludi lelkész, előhaladott korát s népes családját tekintve: ajánltatik	100 frtra.
114. <i>Kovács Frigyes</i> , gicei lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintettel: nem ajánltatik.	
115. <i>Réthy József</i> , kálosai lelkész, csekély fizetését, agg korát és nagy családját tekintve: ajánltatik	100 frtra.
116. <i>Seres József</i> , martonfalvai lelkész, csekély fizetését és népes családját tekintve: ajánltatik	100 frtra.
117. <i>Vajányi János</i> , páskaházai levita, csekély fizetését tekintve: ajánltatik	50 frtra.
Összesen	350 frt.

VII. A tornai egyházmegyéből:

A) Egyházak:

118. A <i>szádellői</i> egyház, szegényebb folyamodókra való tekintettel: nem ajánltatik.	
119. A <i>szögligeti</i> leányegyház, csekély javítását önerején is előállíthatván: nem ajánltatik.	
120. A <i>borzovai</i> egyház, adóssága törlesztésére, tekintetbe véve a hívek szegénységét és hogy a mult évben tűzvész miatt tetemes kárt szenvedtek: ajánltatik	100 frtra.
121. A <i>szöllős-ardói</i> egyház, adóssága törlesztésére, figyelembe véve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik	100 frtra.
122. A <i>zsarnói</i> egyház, adósság törlesztésére, tekintetbe véve a hívek szegénységét, s hogy építkezésekkel vannak terhelve: ajánltatik	200 frtra.
Összesen	400 frt.

B) Lelkészek:

123. <i>Ardai Janka Dániel</i> , zsarnói lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintettel: nem ajánltatik.	
124. <i>Imre István</i> , szin-petrii lelkész, csekély fizetésére és agg korára való tekintettel: ajánltatik	100 frtra.
125. <i>Kaposi György</i> , jabloncai lelkész, népes családjára, csekély fizetésére és az egyházi közigazgatás terén szerzett érdemeire való tekintettel: ajánltatik	100 frtra.
126. <i>Kerekes Károly</i> , jósvafői lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből: nem ajánltatik.	
127. <i>Lükő Béla</i> , görgői lelkész, tekintve, hogy két gyermeket kell felsőbb iskolában neveltetnie, a mit csekély díjazásából meg nem bír: ajánltatik	100 frtra.

128. <i>Ragályi Géza</i> , szádellői lelkész, csekély fizetését és népes családját tekintve, s figyelembe véve, hogy négy gyermeket kell neveltetnie: ajánltatik	100 frtra.
129. <i>Simon Andor</i> , barkai lelkész, csekély fizetése miatt: ajánltatik	100 frtra.
130. <i>Péter József</i> , szőlős-ardói lelkész, csekély fizetése miatt, népes családjára való tekintettel: ajánltatik	100 frtra.
131. <i>Vladár József</i> , szini lelkész, bár igen magas életkorú, mindazáltal figyelembe véve, hogy nagy családja nincs, szegényebb folyamodókra való tekintettel: nem ajánltatik.	
Összesen	600 frt.

VIII. Az ungi egyházmegyéből:

A) Egyházak:

132. A <i>bezői</i> egyház, költségvetése egyházmegyeyileg megerősítve s kérvénye az egyházmegyénél tárgyalva nem lévén, nem ajánltatik.	
133. A <i>bajánházai</i> egyház, ugyanazon indokból nem ajánltatik.	
134. A <i>csapi</i> egyház, iskolaépítésre, tekintetbevéve a hívek szegénységét és eddig hozott áldozatait: ajánltatik	200 frtra.
135. A <i>felső-reviscei</i> egyház, templom- és paplakjavításra, figyelembe véve a hívek eddig hozott áldozatait: ajánltatik	100 frtra.
136. A <i>k.-h.-helmei</i> egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét, s hogy idegen nemzetiségű községek közé van ékelve: ajánltatik	150 frtra.
137. A <i>kis-ráthi</i> egyház adóssága törlesztésére, tekintetbe véve a hívek szegénységét és áldozatkészségét: ajánltatik	150 frtra.
138. A <i>nagy-geőci</i> egyház, költségvetése az egyházmegye által megerősítve s kérvénye az egyházmegyén tárgyalva nem lévén: nem ajánltatik.	
139. A <i>pallói</i> leány egyház, templomjavításra, a hívek csekély száma és szegénysége miatt: ajánltatik	100 frtra.
140. A <i>salamoni</i> egyház, kérvénye az egyházmegyén nem tárgyalván, s költségvetése megerősítve nem lévén; de különben is a csekély építkezést a népes egyház önerején is teljesíthetvén: nem ajánltatik.	
141. A <i>vajkóc-mátyóci</i> egyház, adóssága törlesztésére, tekintve a hívek csekély számát és szegénységét: ajánltatik	100 frtra.
142. A <i>záhonyi</i> egyház, költségvetése egyházmegyeyileg jóváhagyva, s az egyházmegye bírálata a kérvényre reávezetve nem lévén: ezen alaki hiányok miatt nem ajánlható.	
Összesen	800 frt.

B) Lelkészek:

143. <i>Benedek János</i> , felső-reviscei lelkész, kérvénye az egyházmegye bírálataival, az esperes ajánló levelével és aláírásával ellátva nem lévén: ezen alaki hiányok miatt nem ajánlható.	
144. <i>Hegedüs Soma</i> , bajánházai lelkész, csekély fizetésére való tekintettel, melynek nagy része a híveket ért tűzvész miatt ez idén behajthatatlan: ajánltatik	100 frtra.
145. <i>Pazar István</i> , iskei lelkész, agg korát, népes családját és szegénységét tekintve: ajánltatik	100 frtra.

146. *Ráski Endre*, vajkóc-mátyóci lelkész, igen csekély fizetését és agg korát tekintve, s figyelembe véve, hogy neje világtalan: ajánltatik 100 frtra.
147. *Id. Szakal István*, nagy-szeretvai lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintettel: nem ajánltatik.
148. *Vágó István*, gálocsi lelkész rendkívül csekély fizetése indokából: ajánltatik 100 frtra.
-
- Összesen 400 frt.

17. Egyházkerületünk, folyó évi tavaszi közgyűlésének 103. számú jegyzőkönyvi határozatában, arra hívta fel az egyházmegyét, hogy intézkedjenek abban az irányban, hogy írassanak össze azon helyek, a melyeken vagy épen nincs tanító, vagy pedig csak nehezen tölthetők be a néptanítói állomások; továbbá: hol volna szükség, a fenforgó körülményeknél fogva, a községi vagy állami iskolák felállítására; melyek azon állomások, a melyek tanítói díjazása nem üti meg a megállapított 300 frtot, s a melyek, épen ezen ok miatt, lehetetlenné teszik a megélhetést és így talán a lelkész-tanítóságok felállítása válnék szükségessé. Ezen határozatnál fogva, e tárgyra vonatkozólag beadták előterjesztéseket a felsőborsodi, tornai, gömöri, ungi és felsőzempléni egyházmegyék.

Minthogy ez ügyben, már tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk, aképen intézkedett, hogy mindezen munkálatok, javaslattétel végett, az egyházkerületi tanügyi bizottságnak fognak átadatni: e jelentések is a nevezett bizottsághoz tételnek át; egyszersmind felhívatnak azon egyházmegyék, a melyek e részben való köteleességüknek még eleget nem tettek, hogy munkálatokat *Nagy Pál*, gömöri esperes és a tanügyi bizottság elnökéhez haladék nélkül beadják, hogy így a tanügyi bizottság azokat együttesen tanácskozás tárgyává tevén, javaslattételeit közelebbi tavaszi közgyűlésünk elé terjeszthesse.

18. Elnöklő püspök úr jelentette, hogy dr. *Juhász Mihály*, sárospataki főiskolai igazgató-tanácsos elhunyt.

Egyházkerületünk méltó fájdalommal vette tudomásul e lesújtó jelentést, s amidőn hálás elismerésének ad kifejezést, a minden tekintetben kiváló férfiú sokoldalú tevékenységeért és áldozatkész egyházszereteteért: kegyeletes emlékezetét e helyen is megőrizni kívánja s áldást kíván nyugvó poraira.

19. Dr. *Juhász Mihály* elhunytja miatt, a főiskolai igazgató-tanácsosi egyik hely betöltése válván szükségessé: Arra egyházkerületi közgyűlésünk *Bernáth Zoltánt* választotta meg.

20. Olvastatott a magyarországi protestáns superintendentiák meghatalmazottjainak a báró *Baldácsy Antal* alapítványa ügyében, folyó 1888. évi ápril 15-ik napján tartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyve, melynek 13-ik pontja szerint az 1888-ik évi költségelőirányzat szerint mutatkozó 40,450 frt 44 kr bevételi többletből 2022 frt 50 kr tőkésített rendeltetett, 27500 frt pedig a kerületek közt olyformán mondatott ki felosztandónak, hogy tekintettel a mult évről áthozott maradványra, fizetessék minden egyházkerület részére pótlólag 500 frt, az 1888. évi jövedelemből pedig két egyenlő részletben minden kerületnek 2000 frt, s a mi ezeknek kifizetése s a tőkésítendő összeg levonása után felmarad, 1889-re lesz pénztári maradvány gyanánt átviendő.

Tudomásul vétetik s az egyházkerületünk részére folyóvá tett összegnek a már régebben megjelölt célokra, a megállapított kulcs szerint való fordítása elrendeltetik.

21. Ugyanazon jegyzőkönyv 15-ik pontja szerint az igazgatóság tisztéről lemondván, a 17-ik pont szerint a választás következő eredményvel ejtetett meg: elnök gróf *Tisza Lajos*, jegyző dr. *Győry Elek*; tagok: *Gönczy Pál*, *Szász Károly*, báró *Prónay Dezső*, *Veszprémi János*, *Hajós János*, *Fabinyi Theofil* és *Ostffy Pál*.

Tudomásul vétetik.

- 22.** Ugyanazon jegyzőkönyv 16-ik pontjában a kerületek felhívatnak, hogy miután meghatalmazottaik megbízatása e folyó év december 31-én megszűnik, meghatalmazottaikat az 1889. évi január 1-től számítandó 3 évi időszakra válaszsák meg, s azok neveit és lakását az igazgatóság elnökével közölni szíveskedjenek.

E felhívás folytán egyházkerületi közgyűlésünk az említett időszakra megbízottakul, püspökét, *Kun Bertalant* (lakik Miskolcon) és *Mocsáry Lajos*, egyházkerületi tanácsbíró (lakik Budapesten); póttagul pedig *Bernáth Elemér*, egyházmegyei gondnokot (lakik Budapesten) megválasztja, s erről úgy a báró *Baldácsy* protestáns alapítvány igazgatóságát, mint a megválasztott megbízottakat jegyzőkönyvi kivonat által értesíttetni határozza.

A jegyzőkönyv többi pontjai, melyek határozathozatalt nem igényelnek, tudomásul vétetnek.

- 23.** Olvastatott az 1887. évi államsegély kiosztásáról szóló püspöki jelentés.
Tudomásul vétetik.

- 24.** Olvastatott az egyházkerületi vizsgáló-bizottságnak, a folyó évi június és szeptember hóban megtartott lelkészképesítési vizsgák lefolyásáról és eredményéről, valamint ezen alkalommal összeköttetésben tett indítványairól szóló következő előterjesztése:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

A lelkészképesítési vizsgákat, tudvalevőleg, új törvények szabályozván, ezen oknál fogva a jelen év méltán átmeneti évnek tekinthető. Ezért történt meg az, hogy egyházkerületünk vizsgáló-bizottsága ez évben tulajdonképen három lelkészi képesítési vizsgát vett fel Sárospatakon; úgymint folyó évi június hó 21—23. napjain azon segédlelkészekről, kik ezelőtt két évvel tettek le az első, vagyis bekebelezési vizsgát; és ugyancsak e folyó szeptember hó 10—13. napjain, egyrészt azokról, kik ez alkalommal tettek első képesítési vizsgát, s másrészt azokról, kik mult évi bekebelezési vizsgájok alapján, a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléstől nyert engedély folytán tettek le második vizsgájokat.

Mindezen vizsgák eredményére vonatkozólag, a következőkben van szerencsénk megtenni előterjesztésünket:

Megtartatván miudkét alkalommal, a rendszabályoknak, az úgynevezett írásbeli vizsgákra nézve tett intézkedései, június hó 21—23. napjain összesen 21-en tettek második, akkor még úgynevezett lelkészképesítési vizsgát, és pedig a következő eredménnyel:

Zitás István kitűnő, Bartha József kellő, Ujlaky Lajos kellő, Szentpéteri István kellő, Kovács Károly kellő, Sebők István kellő, Tóth Miklós kitűnő, Kis Tamás kellő, Szuhay Benedek kellő, Szabó József kitűnő, Kovács Kálmán kitűnő, Elek József kitűnő, Molnár József kellő, Szabó Lajos kitűnő, Tóth József kellő, Szabó Bertalan kellő, Buzi Márton kitűnő, Pál Ferenc kellő, Erdélyi József kellő, Mizsák Péter kitűnő, Fodor György kellő képesítettséggel.

Az összes 21 számból tehát kitűnő 8, *kellő* 13. Ezen vizsga alkalmával érvényben levő rendszabályaink értelmében, a képesítésnek csak két foka volt, úgymint a *kitűnő* és *kellő*.

Folyó évi szeptember hó 10—13. napjain, már az új rendszabályok szerint megalkotott egyházkerületi vizsgáló-bizottság előtt, 13-an tettek első képesítési vizsgát, és pedig névszerint a következő eredménnyel:

Köröskényi István jó, Csontos József jeles, Jármí József jeles, Csik Dániel jeles, Kovács Károly jeles, Korocz József jó, Szobonya József jeles, Szabó Károly jeles, Pósa Lajos jeles, Konyha Pál jeles, Pazar Kálmán jó, Csiszár István kielégítő, Kovács Endre kielégítő.

A 13 vizsgázó egyén közül, már az új rendszabályok által megállapított tanjegyek alkalmazása mellett, *jelesen* képesített 8, *jól* 3, *kielégítően* 2.

Ugyanezen alkalommal második képesítési vizsgát tett összesen 16. Névszerint a következő képesítettséggel:

Sütő Károly jeles, Illyés János jeles, Varga Károly jeles, Rác Lajos jeles, Juhász Sándor jeles, Papp József jeles, Nagy Lajos jeles, Gönczy István jó, Kádár János jeles, Szabó Zsigmond jó, Szakal Károly jeles, Szabó Zoltán jó, Zoványi Jenő jeles, Osváth Zoltán jeles, Székely Imre jeles, Kovács István jeles.

Vagyis a 16 vizsgázó egyén közül, az új rendszabályokban előírt osztályzat mellett, *jelesen* képesítettett 13, *jól* 3.

Mindenesetre oly eredmény, mely méltán jóleső örömmel és meglepéssel töltötte el vizsgáló-bizottságunkat, s a melynek jelen előterjesztésünkben is készséggel adunk kifejezést, különösen azoknál fogva is, mert kellemesen tapasztaltuk azt a jelenséget, hogy a második vizsgát tevők nemcsak megtartották az első képesítési vizsga osztályzatait, hanem dícséretreméltó szorgalmuk tanujelül, még az előbb gyengék is jelentékenyen emelkedtek a fokozatban.

A megtartott vizsgák lefolyásáról és azoknak eredményéről eképen számolván be, bizottságunk megállapodása szerint, még némely olyan ügyeket vagyunk bátrak a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé terjeszteni, melyek felett bizottságunk, egy értekezletben tüzetesebben tanácskozott, s a melyekre vonatkozólag tett megállapodásait s indítványait, részint tudomásvétel, részint határozathozatal végett szükséges az egyházkerület elé terjesztenünk.

Mindenekelőtt tisztelettel jelentjük, hogy vizsgáló-bizottságunk felkérte a theologiai tanári kart, hogy készítsen bizonyos rendszabályokat, a melyek szerint lehessen majd a vizsgákat az új törvények szellemének mindenben megfelelően vezetni. E rendszabályokat összeállítván a theologiai tanári kar, azokat be fogjuk mutatni jövő évi tavaszi közgyűlésünk elé; ez alkalommal csak annyit kívánunk kiemelni, hogy vizsgáló-bizottságunk, jövőre különösen az írásbeli vizsgákra akarván nagy súlyt helyezni, intézkedett, hogy a házi dolgozatra kitűzött tárgyak jóelőre közöltessenek az illetőkkel, hogy így azok is gondnal készítvén el munkájukat, idejében beadhassák azokat, abból a célból, hogy a vizsgáló-bizottság tagjai tüzetes bírálatot tehessenek felőlük.

Ezek után indítványozza bizottságunk, hogy jövőre már a „*vallástudományok rendszere*“ című tárgy hagyassék ki a második képesítési vizsga tárgyai közül. Ezt a tantárgyat a konvent által megállapított szabályzat már nem is veszi fel ezen vizsga tárgyai közé; de bizottságunk nézete szerint nincs is annak ott helye és értelme, már csak azért sem, mert valósággal felesleges ismétlés az első képesítési vizsga után; sőt olyan körű tantárgy, melynek a gyakorlati étellel, amire kell pedig a második vizsgának főképp irányúlnia, vajmi kevés érintkezése van.

Bizottságunk, már csak az új rendszabályok szellemében is, arra törekedvén, hogy a vizsga színvonalának emelése által, a gyakorlati életnek szolgálatába állítandó lelkészek képzettségének színvonalát is emelje, ennek biztosítása végett, immár halaszthatatlannak tartja azt, hogy a vizsgálandónak kezébe úgynevezett examineriumok adassanak. Ez lehet csak az az irányadó mérték, a melyhez magát a vizsgálandónak is tartania kell, de a mely szerint a vizsgáló-bizottság is állandóan tudhatja, hogy a vizsgák alkalmával mi és mennyi az, amit megvárnia lehet és a mi a képesítés fokát eldöntheti. Mint-hogy az ilyen kívánatos examineriumok előállításának legfőbb akadálya az volt, hogy az illető előadó tanár még kész munkáját sem adhatta ki, amiatt, mert nem állottak rendelkezése alatt az evégre szükséges anyagi eszközök; ennek elhárítása végett, bizottságunk tisztelettel kéri az egyházkerületi közgyűlést: mondja ki azt, hogy a jövő évtől kezdve, minden évben 200—300 forintnyi összeget vesz fel költségvetésébe, mely a legszükségesebb examineriumok előállítására fog fordíttatni. A meghatározott összeg felhasználási módjai és szabályai, később könnyen megállapíthatók; most fődolog elsősorban az eszme megvalósítása, annyival is inkább, mert itt egy oly szükség kielégítéséről van szó, melynek egyházkerületünk már több ízben és többféle alakban kifejezést adott; sőt a szóban forgó examineriumok

kiadását még 1862. évi tavaszi közgyűlésének 20. számú jegyzőkönyvi pontjában elhatározta, s a mely szükségnek fedezését, többé már nem lehet, az ügy kára nélkül, tovább halasztani.

Végül tisztelettel kéri vizsgáló-bizottságunk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést: méltóztassék kimondani, hogy a lelkészképesítési vizsgákat, mint ez egész a jelen évig volt, továbbra is június hó utolsó napjain fogja megtartani. A szeptember hóban tartandó vizsgákat, bizottságunk már ezen egyetlen alkalommal is, célszerűtlennek találta több tekintetben, úgy az egyházkerület vizsgáló-bizottsági tagjaira, mint a tanárookra, sőt magukra a vizsgát tevő egyénekre nézve is.

Mely előterjesztésünk mellett, mély tisztelettel maradtunk Sárospatakon, 1888. szeptember 13. A főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek alázatos szolgálói

a vizsgáló-bizottság tagjai s azok megbízásából:

Mitrovics Gyula,

a vizsgáló-bizottság jegyzője.

Egyházkerületi közgyűlésünk, a midőn szíves örömmel vesz tudomást a vizsga szép eredményéről, a bizottság előterjesztett indítványait, a kifejtett indokok alapján, elfogadja s elhatározza, hogy ezután, a második lelkészképesítési vizsga tantárgyául, «a theologiai tudományok rendszere» nem vétetik fel; a vizsgák, mint eddig, úgy ezután is, az iskolai évet bezáró június hó utolsó napjain fognak megtartatni; s végre, hogy ezen vizsgálat minél nagyobb sikerének biztosítása céljából, a kívánatos examinatoriumok előállíthatására, egyházkerületünk pénztárából évenként, a körülményekhez képest, bizonyos összeget fog utalványozni; egy későbbi rendelkezésnek tartván fel azt, hogy a vizsgáló-bizottság és a theologiai tanári kar együttes ajánlata folytán megállapítsa: melyek lesznek azok a tantárgyak, a melyek köréből a szóban forgó examinatoriumok, mint legszükségesebbek, sorrend szerint előállítandók.

25. Olvastatott báró Vay Béla, felsőborsodi egyházmegyei gondnoknak, mint az egyházkerületi tanügyi bizottság világi elnökének levele, melyben nevezett állásáról való lemondását jelenti be; számos hivatalos elfoglaltatásával indokolván e részben való elhatározását.

Egyházkerületi közgyűlésünk köszönetét nyilvánítván báró Vay Béla, tanügyi bizottsági elnök úrnak ez irányban tanúsított szíves fáradozásaiért: helyére világi elnökül, egyhangúlag, Meczner Béla, alszóempléni gondnokot választotta meg.

26. Olvastatott az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottságnak, a folyó évi szeptember 24-én tartott gyűléséről beterjesztett következő jegyzőkönyve:

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület tanügyi bizottsága 1888. szeptember 24-én tartott gyűlésének jegyzőkönyve.

Jelenlevők: Nagy Pál és Molnár Bertalan elnökök, Terhes Pál, Dókus Ernő, Tóth Dániel, Zombory Gedő, Böszörményi Károly, Vajanyi Lajos, Takaró József, Debreczeni Bertalan, Idrányi Ferenc, Maklári Pap Miklós.

1. Elnökünk üdvözlővén a tanügyi bizottság tagjait, a tanácskozást megnyitottnak jelentette ki.

2. Olvastatott a felsőborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember 4-én Sajó-Velezden tartott gyűlése jegyzőkönyvének 65. szám alatti határozata, mely szerint a Losonczy Károly lemondása által megürült népiskolai választmányi elnökségre Debreczeni Bertalan, világi tanácsbíró választatott meg, a ki egyszersmind a kerületi tanügyi bizottságban a felsőborsodi egyházmegye képviselőjével is megbízott.

Tudomásul vétetvén, Debreczeni Bertalan tanügyi bizottságunk rendes tagjai közé számíttatik.

3. Elnökünk jelenti, hogy báró Vay Béla, világi elnök, tanügyi bizottsági gyűlésünkön meg nem jelenhet; egyszersmind ezen állásáról le is mond.

A világi elnöki szék elfoglalására *Molnár Bertalan* kéretett fel, ki is helyét gyűlésünk szíves jókívánata mellett elfoglalta. A rendes elnökség betöltésére a főtiszteletű egyházkerület intézkedése kéretik.

4. Felhivatott tanügyi bizottsági előadó az egyházkerület tanügyi állásának előadására.

A 8 egyházmegyéből beérkezett adatok alapján tanügyi bizottságunk következő észrevételeket teszi:

Az abauji egyházmegyében egy-osztályú iskola van 2, két-osztályú 2, három-osztályú 13, tehát ezekben a tanterv keresztülvitele mégcsak megközelítve, vagy megkísérelve sincs. Hogy gyenge iskola van 4, a múlt évben csak 2 volt, tehát e tekintetben hanyatlás van.

Másrésről haladást jelezhetünk annyiban, hogy az ismétlő iskolák több helyen gyakoroltatnak s 154 tanonccal több jár iskolába, mint a múlt évben.

5. Alsóborsodban nincs ismétlő iskola Dorogmán, Csáton, Nagy-Mihályon, Userépfalun, Zsercen, Ábrányban, Darócon, Geszten, Vattán, Nemes-Bikken, nagyobbára a legnépesebb egyházakban.

Dicsérettel emelhetjük ki, hogy a hat osztályú iskolák csaknem felét teszik az egésznek, és hogy 4 osztályon alól egy sincs.

6. Alsözemplénből az iskolai első félévről beadott statisztikai adatok annyira eltérők a második félévitől, hogy az egésznek hitelessége iránt kétség támad.

Tanügyi bizottságunk szükségesnek látja, hogy a lelkész urak utasíttassanak a statisztikai adatok bejegyzésénél szigorúbb és lelkiismeretes pontosságra.

A tállyai és cigándi járásból jelentetik, hogy az ismétlő iskolák azért szünetelnek, mert a tanítók ezek tanításáért nem díjaztatnak; jelentetik egyszersmind az is, hogy az egyházmegye a tanítók díjazását elrendelte.

Tudomásúl vétetik.

Jelentetik, hogy Erdőbényén, a tanító neje, *Szilágyi Berta*, a felsőbb osztály nő-növendékeknek a női kézimunkát, saját szobájában, minden díj nélkül tanítja.

E nemes önfeláldozása az erdőbényei tanító nejének, tanügyi bizottság által méltányló elismeréssel fogadtatik s jegyzőkönyvünkbe foglaltatik.

7. A felsőborsodi egyházmegyében négy iskolában nincs tanító; különösen kitűnik ezen hiány az abodi iskolában, hol nemcsak népnevelési, de missioi tekintetben is igen szükséges lenne egy jó tanító, de a tanítói díj csekélysége miatt remény is alig van ahhoz, hogy ez a tanítói állás betölthetessék; azért kéri az egyházmegye, hogy az abodi tanító díjlevelének javítására a missioi alapból segély eszközöltessék.

Tanügyi bizottságunk pártolva terjeszti a főtiszt. egyházkerületre a felsőborsodi egyházmegye kérelmét; célszerűbbnek és hasznosabb befektetésnek tartván a már meglevők megtartását és pusztulástól megóvását, mint idegen elemek gyűjtögetését.

8. Felsőzemplénben két iskola szünetel tanító nem léte miatt. Az állami és községi iskolákban tanuló ref. gyermekek vallásos neveléséről sem a lelkészek, sem az iskolalátogatók tudósítást nem adtak; ebből következik, hogy azt figyelemmel nem is kísérik.

9. A gömöri egyházmegyéből tudósítás a népiskolai ügyek állásáról kimutatás nem adatott be.

Kétséget nem szenved, hogy a gömöri egyházmegye a népiskolai ügyeket figyelme egyik főtárgyának tekinti. Hogy ez évben is elkészítettett a kimutatás, bizonyos abból, hogy a «Sárospataki Lapok»-ban jól kidolgozva közöltetett; hogy a rendes táblázás ide mégsem érkezett, postai közlekedésünk hiányainak tulajdonítható.

10. A tornai egyházmegyében a tanügy állásairól csak dicséretet mondhatunk, amennyiben a lélekszámnak legnagyobb százaléka $14\frac{1}{10}\%$ iskolaköteles, és ezek, 5 kivételével, mind iskoláztatnak.

Azonban itt is azon elszomorító körülmény jeleztetik, hogy négy iskolában nincs tanító.

11. Az ungi egyházmegyében hiányzik egy iskolában a tanító. Általábanvéve mindenik egyházmegyében van kisebb-nagyobb előhaladás; kevés kivétellel, a tanítók igyekeznek nemes hivatásuknak megfelelni; az egyházmegyei hatóságok is megtesznek minden lehetőt a tanügy előbbvitelére. Hogy mégis mutatkoznak hiányok, annak oka:

1-ör is az általános szegénységben keresendő. A tornai egyházmegyét kivéve, mindenütt sok a mulasztó vagy iskolába fel sem adott gyermekek száma. Van ugyan törvényünk, hogy a mulasztó gyermekek szülei 50 kr, másodízben 1 frt pénzbüntetéssel sújtassanak, s ha ez sem vezetne célra: a gyermek gondnokság alá helyeztessék. De ezen törvény igen ritka esetben hajthatatik végre, épen a szegénység miatt.

2. Az iskolatanítók évről-évre fogyásában. Több egyházmegyéből jeleztetik, hogy tanító hiányzik: Abaujban 1, Felsőborsodban 4, Felsőzemplénben 2, Tornában 4, Ungban 1; összesen 12.

Ezen hiányoknak is oka a szegénység. Vannak 120 frtos tanítószagok; oly csekély díjazás, a mire jó cselédet is alig lehet kapni. A törvény sokat kíván a tanítótól, de semmit sem ad. Égető szükség lenne a tanítók díjainak javítására, de miből? A különben is szegény nép nem adóztatható meg e célra, mert egyéb terheit is alig bírja emelni; az állam nem segíthet, mert az is deficittel küzd. Félnünk lehet, hogy a közel jövőben, az írás szavai szerint, elvesz a mi népünk tudomány nélkül.

12. Az irodalmi kör azon megbízatásának, hogy a körlátogatók részére utasítást készítsen, eleget tett; az utasítás beadatott.

Ezen terjedelmes utasítás átvizsgálására és megbírálására, azon idő, melylyel bizottságunk jelen alkalommal rendelkezhet, kevés levén: megbírálása s véleményezése albizottságra bízatik, melynek tagjaiul felkérettek: *Vajányi Lajos* elnöklete alatt *Zombori Gedő*, *Tóth Dániel*, *Idrányi Ferenc*, *Maklári Pap Miklós*.

13. A népiskolai tanterv még nem készült el. Az irodalmi kör másodelnöke, *Maklári Pap Miklós* szóval tett jelentése szerint, a tanterv készítésére pályázat hirdetettvén, a pályamunkák beadásának határidejéül 1889. január 1-je tűzetett ki.

Jelenti továbbá, hogy az irodalmi körben azon kérdés vettetett fel, hogy a népiskolákban tankönyvek használtassanak-e, vagy olvasó-könyvek? s ezen kérdés még eddig eldöntve nem lett.

Tanügyi bizottságunk óhajtja és elvárja, hogy a népiskolai tanterv lehető legrövidebb idő alatt, vagyis a jövő év tavaszán tartandó egyházkerületi gyűlésig elkészítettessék.

14. Az irodalmi kör másodelnöke bemutatja a sárospataki főiskola kiadványainak népiskoláinkban használt tankönyvek táblás kimutatására szolgáló új rovatos ívet.

A rovatos ívben kitüntettetik, hogy az első, második sat. osztályban hány tanuló van, az osztályok után a használt tankönyvek száma, úgy, hogy ebből kitűnik az is: hány tanulónak *nincs* tankönyve, vagy ha van, azok nem pataki kiadványok. De nincs rovat annak megjelölésére, hogy idegen kiadású könyvek hány példányban használtatnak. Továbbá vannak rovatok az ének, rajz, tornászat és háziiparnak, holott ilyen tankönyveink nincsenek.

Tanügyi bizottságunk, a népiskoláinkban használt idegen kiadású tankönyvek mennyiségét is tudni óhajtván: ezt a táblás kimutatásban megjelölni; vagy pedig az ének-, rajz-, tornászat- és háziipar-rovatokat kisebb térre szorítani s a felmaradó tért észrevételekre fordítani véleményezi. Az észrevétel rovatba iratnának aztán az idegen tankönyvek, vagy azon megjegyzések, hogy miért kevesebb a használt tankönyvek száma, mint azon osztály növendékeinek száma?

Ezen jegyzőkönyv felolvastatván, hitelesítettett.

Idrányi Ferenc,
bizottsági jegyző.

Nagy Pál,
az egyházker. tanügyi bizottság egyházi elnöke.

Molnár Bertalan,
helyettes világi elnök.

Egyházkerületünk szíves örömmel veszi tudomásul mindazt, a mi e beterjesztett jegyzőkönyvben iskolai ügyeink időnkénti emelkedésére vonatkozik, a jelzett hiányok lehető pótlását pedig ismételve is ajánlja az iskolafentartók és kormányuk gondoskodásába; különösebben is felhíván a lelkészeket arra, hogy az oly állami és községi iskolákban, a melyekben talán — mint ez a jegyzőkönyv 8-ik pontjában is említve van — időközben nincsenek tanítók, maguk gondoskodjanak a felekezetünkhöz tartozó gyermekek vallásos oktatásáról, s mindent kövessenek el, hogy ez irányban érdekeink minden tekintetben megőriztessenek.

A beterjesztett jegyzőkönyvnek egyébiránt itt külön fel nem említett pontjai tudomásul vétetnek, s amennyiben egy vagy más tekintetben intézkedéseket tartalmaznak, azok megerősítettnek.

27. Ugyanezen tanügyi bizottság, ugyanezen jegyzőkönyvének 7-ik számú pontjában, az *abodi* leányegyház tanítói állomásának lehető javítását ajánlván:

Egyházkerületünk, ebből a célból, az eddig adott 20 forint évenkénti segélyt, ezen túl 40 frtra emeli fel.

28. Az egyházkerületi missioi bizottság, megtartván szokásos évi tanácskozásait, annak alkalmából jelenti, hogy püspöki hivatalunknak, a missioi pénzek hova fordítására vonatkozó számadásait megvizsgálta s azokat minden tekintetben helybenhagyta s aláírta.

Tudomásul vétetik.

29. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy a missioi körökben működő lelkészek beadták szokásos évi előterjesztésüket az év folyama alatt végzett munkálkodásukról és annak eredményéről, s a bizottság örömmel tapasztalta, az előterjesztett adatokból, hogy az illető megbízottak valamennyien odaadással és lelkesültséggel igyekeznek szolgálni a nagyfontosságú ügyet.

Egyházkerületünk, amidőn maga is örömmel veszi tudomásul e kedvező eredményt, továbbra is felhívja a missioi lelkészeket, hogy jövőre is hasonló és fokozott buzgósággal járjanak el kötelmeik teljesítésében; hogy így a szellemi téren mindinkább látható legyen ama haszon, a melyet egyetemes egyházunk méltán várhat az erre a célra fordított teteemes anyagi áldozatok gyümölcseül.

30. Ugyanazon bizottság pártolólág terjeszti fel az *eperjesi* ev. ref. leányegyház folyamodványát, melyben kéri, hogy míg az egyház anyagilag is megerősödik, a helybeli segédlelkészi állomás szervezésének mellőzésével, továbbra is fentarthassa, lelkészi szolgálat tekintetében, azon eddigi gyakorlatot, melyszerint *Kovács Béla*, vajkóci lelkész tartson jövőre is minden két havonkint istenitiszteletet s végezze egyébként is a lelkészi teendőket.

Egyházkerületünk, minden módon elő akarván segíteni, a folyamodó leányegyháznak megerősödését: kérelmét teljesíti, s megengedi, hogy a segédlelkészség rendszeresítése ez alkalommal még függőben hagyatván, a lelkészi teendőket továbbra is *Kovács Béla*, vajkóci lelkész végezze, azon 200 frt tiszteletdíjért, melyet eddig is élvezett; meghagyván az *eperjesi* leányegyház előjáróságának, hogy a missioi segélyből nyert összegből így megmaradó 300 frtot, pontos számadás kötelezettsége mellett egyházi alaptőke teremtésére fordítsa.

31. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy az *ozdi* missioi kör presbyteriuma egy, a felsőborsodi egyházmegye által is pártolólág felterjesztett folyamodványt nyújtott be, a melyben kéri, hogy ma már átesvén a megalakulás és szervezkedés nehézségein, engedtessek meg az egyháznak anyaegyházzá való emelése és rendes lelkésznek választása.

Egyházkerületünk nem akarván a szép fejlődésnek indult egyházat, illetőleg missioi kört, a jövő bizonytalanságának s az esetleg abból bekövetkező gyengülésnek kitenni: kérelmét nem teljesítheti, annyival kevésbé, mert sem a beterjesztett díjlevélből, sem az egyes egyháztagokra hármló megterhelhetésekből, nem lát elég biztosítékot arra, hogy a kért anyaegyházzá való alakulás, netalán későbbi nehézségek és zavarok nélkül történhetik meg. Épen azért, teljes elismerését nyilvánítván egyházkerületünk az ozdi missioi kör tagjainak eddig kifejtett vallásos buzgalmokért, azokat továbbra is áldozatkész kintartásra hívja fel egyházuk érdekében, mindaddig, amidőn majd eljőhet az ideje annak is, hogy a most szándékolt változtatás biztosabb alapokon és így kevesebb veszélyvel történhetik meg.

32. Ugyanazon bizottság előadja, hogy hasonlóan az ozdi missioi kör presbyteriuma, egy másik és az egyházmegye által ajánlott folyamodványt is adott be, a melyben imaház és lelkészlak építése céljából, állandó segélyben való részesíttetését kéri.

Egyházkerületünk nem rendelkezvén ilyen célra segélyforrásokkal, a kérelmet nem teljesítheti; hanem folyamodó egyházat ajánlja az illető egyházmegye figyelmébe, mely a rendelkezése alatt álló segélyforrásokból az ilyen kérelmeknek inkább tehet eleget.

33. Ugyanazon bizottság, az alsözempléni egyházmegye felterjesztése folytán, szükségesnek találván azt, hogy az említett egyházmegye kebelében fekvő *Bacska* központtal, missioi teendők céljából körlelkészség állíttassék fel: ez ügyet, az egyházkerület által pártolólág kéri a konventre felterjesztetni.

A missioi bizottság ajánlata elfogadtatik, s a konvent felkéretik, hogy az említett *bacskai* körlelkészség szervezését engedélyezvén, az erre a célra szükséges évenkénti 200 frt segélyt, a missioi pénztárból utalványozni szíveskedjék.

34. Olvastatott a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minisztérium, folyó évi július 19-én, 23728. szám alatt kelt leírata, melyben arról tudósítja egyházkerületünket, hogy a protestáns theológiát végzett papjelöltek, amennyiben az összes előírt vizsgálatokat már letették, s tanári képesítést óhajtanának nyerni a nyelvészeti, földrajzi és történelmi szakokból, a teljesen befejezett theologiai tanfolyamnak egyetemi két évül beszámítása mellett két évi egyetemi szaktanulmány után; a mennyiség, természettudományi szakra készülők pedig 3 évi tanulmány után, külön miniszteri engedély nélkül, középiskolai tanárvizsgálatra bocsáttatnak.

Midőn eme leíratban foglalt engedményeket egyházkerületünk örvendetes tudomásul veszi, egyszermind a nagyméltóságú minisztérium azon óhajtását — melyszerint a theologiai intézetek tantervét azon tantárgyakra nézve, melyek a tanár-vizsgálatok szempontjából szóba jöhetnek, ismerni akarja — szívesen teljesíti azáltal, hogy a sárospataki hittani intézetben a nevezett bölcselmi tantárgyak előadására vonatkozó tudósításokat püspöki hivatalunk útján e célból felterjesztetni határozza. Utasíttatik ezért a hittudományi szakelnők, a theologiai intézet tantervének püspöki hivatalunkhoz mielőbb leendő beterjesztésére.

35. Ugyanezen minisztérium, folyó évi május 22-én, 18992. számú leírata szerint, *I. Ferencz József*, apostoli királyunk 5 felsége, a *damaki* egyháznak templomépítésre 200 frtot; a folyó évi május 19-én 19761. számú leírat szerint, a *kondói* egyháznak iskolai építkezésekre 100 frtot; a folyó évi június 21-én 24047. számú leírat szerint, az *alsó-lánci* egyháznak templom és iskolaépítésre 100 frtot; június 21-én 24048. számú leírat szerint, a *hernád-kakii* egyháznak temploma- és paplaka helyreállítására 200 frtot; június 21-én 24049. számú leírat szerint, a *legyes-bényei* egyháznak iskolaépítésre 100 frtot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Apostoli királyunk 5 felsége ezen legmagasabb kegyadományai leghálásabb szívvel, hódoló tisztelettel fogadtatnak.

36. Ugyanazon minisztérium folyó évi május 1-én, 11649. szám alatt értesít, hogy felhívta a megyei közigazgatási bizottságokat és kir. tanfelügyelőket, hogy a kántor-tanítóknak nemcsak tanítói, hanem kántori fizetéseik pontos behajtásáról is — azok jogos kérelmére — haladéktalanul intézkedjenek.
37. Ugyanazon minisztérium, folyó évi május 28-án, 20826. szám alatt kelt értesítése szerint, az 1886. évre adott egyházkerületi államsegélyről beadott számadás helyesnek találtatott.
38. Ugyanazon minisztérium, folyó évi május 30-án, 15082. szám alatt tudatja, hogy miután a püspöki értesítés szerint sem a sárospataki, sem a miskolci főgimnáziumnál nem állíttatnak fel párhuzamos osztályok, a törvény 17-ik §-a értelmében elrendeli, hogy az 1888/1889. tanévben a sárospataki főgimnázium első osztályába legfeljebb 65, a miskolci főgimnázium első osztályába legfeljebb 60 nyilvános rendes tanuló vétethetik fel.
39. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június 12-én, 21128. szám alatt értesít, hogy a lelkészképzési okmányok másodlati püspökileg hitelesítendőik és helyegkötelesek.
40. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június 27-én, 821. elnöki szám alatt kéri püspöki hivatalunkat, hogy hatáskörében intézkedjék, miszerint a Boszniában és Herzegovinában lakó postadíjköteles feleknek szóló hivatalos kiadványok kézhezjuttatásánál mindenkor az illetékes helyi hatóságok közvetítése vétessék igénybe.
41. Ugyanazon minisztérium, folyó évi június 27-én, 1273. elnöki szám alatt kéri püspökünket, hogy a néptanítókat figyelmeztesse, hogy az Amerikába vándorlásra csábító iratok és ügynökök által terjesztett rajzoknak a nép között való terjesztésétől, különbeni fegyelmi felelősség terhe alatt, tartózkodjanak, s a népet a kivándorlástól, tehetségöktől telhetőleg, visszatartóztatni törekedjenek.
42. Ugyanazon minisztérium leíratilag tudatja, hogy a soproni *Csöndes*-féle intézetnek, az 1888—1889. évre gimnáziumi hat osztályra szóló nyilvánossági jogot, a budapesti *László Mihály*-féle magántanintézetnek az 1888—1892. tanévre főgimnáziumi nyilvánossági jogot; a *szentesi* polgári iskolából átalakított hatosztályú gimnáziumnak 1888—1889. tanévre nyilvánossági jogot adott.
43. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 19-én, 27082. szám alatt, a sárospataki és miskolci főgimnáziumban az állami felügyeleti jog gyakorlására az 1888—1889. tanévre *Békéssy Gyula* debreceni tankerületi kir. főigazgatót nevezte ki.
44. Ugyanazon minisztérium, folyó évi július 10-én, 23815. szám alatt tudatja, hogy a budapesti magyar kir. országos zene- és színművészeti akadémiai zenészeti osztályán az 1888—1889. tanévtől zongora-, hegedű- és gordonka-tanszakokra előkészítő tanfolyamok fognak szerveztetni.
45. Ugyanazon minisztérium, folyó évi augusztus 13-án, 22547. szám alatt tudatja, hogy államvizsgálat csakis azon jogi tanintézet illető vizsgáló-bizottsága előtt tehető, mely a jogi végbizonyítványt kiállította, s kiviteles esetekben ettől eltérő engedélynek megadását magának tartja fenn.

Mindezen miniszteri leíratok az illető egyházi és iskolai hatóságokkal már közölték, s itt tudomásul vétetnek.

46. Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács jegyzőkönyvének 1888. évi június 27. napján jegyzett 29. számú pontja, melyben jelenti, hogy *Szokol Károly* széniornak, azon célból, hogy valamelyik külföldi egyetemet meglátogathassa, a Bárczay-alapítvány két évi kamatát; valamint a 30. pontja, a melyben előterjeszti, hogy *Zoványi Jenő*, theol. segédtanárnak, ugyanazon célból, ugyanazon alapítvány további egy évi kamatát kiutalványozta, illetve előre kiadatni elrendelte.

Tudomásul vétetik, s az igazgató-tanács intézkedése helybenhagyatik.

47. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon jegyzőkönyvének 31. számú pontjában jelenti, hogy *Rácz Lajos*, volt főiskolai szénior, a ki jelenleg a lipcsei egyetemen időzik, és a ki bölcsészeti és esztetikai tanulmányai befejezése céljából, még egy évet a budapesti egyetemen óhajtana tölteni, az algondnoksághoz beadott kérvénye folytán, a főiskola pénztárának terhére 50 frtot utalványozott.

Az igazgató-tanács ezen intézkedése jóváhagyatik.

48. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon ülésében felvett jegyzőkönyvének 44. számú határozatában ajánlja, hogy egyházkerületünk az alkönyvtárnoki és akadémiai segédtanári állásra a folyó iskolai évre *Csontos Józsefet* válassza meg; utasítván a nevezett, hogy addig is, míg állomásán egyházkerületünk által megerősítenék, az állásával járó kötelességeket teljesítse.

Egyházkerületünk, az igazgató-tanács ajánlatára, *Csontos Józsefet* a sárospataki főiskolánál az alkönyvtárnoki és akadémiai segédtanári állásra, az 188⁸/₉. iskolai évre elválasztja, illetve az igazgató-tanács rendelete folytán már elfoglalt állásában megerősíti.

49. Ugyanazon igazgató-tanács, folyó évi szeptember hó 6—8. napjain tartott üléséből, 37. jegyzőkönyvi szám alatt jelenti, hogy a tiszaladányi birtok eladásával megbízott *Krúzselyi Bálint*, akadémiai tanár előterjesztése szerint, az említett birtokért 3897 frt 25 krt ígértek. Minek folytán az igazgató-tanács annak ily áron leendő eladásához beleegyezését adván, az eladási ügylet keresztülvitelével újabban megbízta *Krúzselyi Bálint* tanárt és a jogigazgatót, a kik a helyszínére kimenvén, sikerült a birtokot részletenként, árverésen, összesen 4160 frtéért eladni.

Egyházkerületünk ezen eladásba beleegyezvén, utasítja a gazdasági választmányt, hogy a betérjesztett ideiglenes szerződés alapján, az egyes vevőkkel a végleges adásvételi szerződést kösse meg, s egyszersmind felhatalmazza püspökünket, hogy a hozzá betérjesztendő szerződésekre és vázlatrajzokra a jóváhagyási záradékot ezen határozatunk alapján reavezethesse.

50. Egyházkerületünk már korábban azzal bizván meg a sárospataki főiskolai igazgató-tanácsot, hogy adjon javaslatot arra nézve: miként lehetne az egyházkerületi „Névtárt” jövőre a legcélszerűbb módon előállítani: ez igazgató-tanács beadta javaslatát, s abban a névtárba a következő rovatok felvételét ajánlja: 1. sorszám, 2. anya-, leány- és fiókegyház; 3. a lelkési jövedelem osztályozása; 4. lélekszám; 5. lelkész és segédlelkész; 6. született fi, nő; 7. meghalt fi, nő; 8. Házasodott tiszta pár, vegyes pár; 9. gondnokok; 10. tanító és segédtanító; 11. iskolaköteles fi, nő; 12. Saját iskolánkban jár fi, nő; 13. más iskolába jár fi, nő; 14. más felekezeti iskolába járók: fi, nő; 15. hitvallást tett fi, nő; 16. áttértek fi, nő; kitértek fi, nő; 18. utolsó posta.

Egyházkerületünk az ajánlott rovatokat elfogadván, jövőre a névtárt ezek szerint kívánja kiállíttatni, s a szerkesztéssel *Mitrovics Gyula*, egyházkerületi egyházi főjegyzőt bízva meg, felhíván őt arra is, hogy gondoskodjék arról, hogy az e célra szükséges új rovatos ívek előállíttassanak és idejében rendelkezés alá bocsáttassanak.

51. Ugyanazon igazgató-tanács, folyó évi június hó 18—27. napjain, Sárospatakon tartott tanácskozásainak 45. számú jegyzőkönyvi pontjában, előadván *Orbán József*, főiskolai akadémiai tanárnak abbéli folyamodványát, a melyben, hajlott korára való tekintetből, felmentetni kéri magát az egyetemes történelem és a művelődés történetének tanításától: jóváhagyás végett jelenti, hogy a midőn *Orbán József* hasznos és sikeres tanári működése iránt méltányló elismerésének adott kifejezést, kérelmét teljesítette, s őt a nevezett tantárgyak előadásától az 188⁸/₉. iskolai évtől felmentette s aképen intézkedett, hogy *Kun Pál*, gimnáziumi tanár, a VIII. osztályban a logika előadásától felmentetvén, megbízott az akadémiaiban a művelődés történetének előadásával; a VIII. osztályban pedig a logika tanítása *Kovácsy Sándor* tanárnak adatott át. A mi pedig az egyetemes történelmet illeti, annak előadására *Molnár Lajos*, gimnáziumi tanárt

kérte fel, kiutalványozván részére az ezen tantárgy előadásáért, az egyházkerület által már régebben folyóvá tett 200 frt évenkénti tiszteletdíjat.

Az igazgató-tanácsnak ez ügyben tett intézkedése, minden részében helybenhagyatik és megerősítetik.

52. Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács 1888. szeptember 6—7. napjain tartott ülése jegyzőkönyvének 20. számú pontja, melyhez mellékelve *Lükő Lajos*, kassai illetőségű, József-műegyetemi hallgatónak, valamint *Tóth Bélának*, a rimaszombati gimnáziumban érettségi vizsgát tett tanulónak, a *Horváth Mária* és *Simon* nevét viselő műegyetemi ösztöndíjak elnyerhetése végett, okmányokkal felszerelt kérvénye azon véleménynyel terjesztetik fel, hogy amennyiben az alapítványi ösztöndíj elnyerhetésére nézve megállapított s érvényben lévő azon feltételnek, hogy a pályázóknak a gimnáziumi tanfolyamot *Sárospatakon* kell végezniök, a folyamodók egyike sem felel meg, az ösztöndíj az illetőknek ki nem adható.

Az igazgató-tanács véleménye, indokainál fogva, helybenhagyatik.

53. Ezzel összefüggésben olvastatott a rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgató-választmányának folyamodványa, melyben kéri, hogy a *sárospataki* főiskolának a *Horváth Mária* és *Simon* nevét viselő ösztöndíj-alapítvány azon feltétele, melyszerint a pályázóknak a gimnáziumi tanfolyamot *Sárospatakon* kell végezniök, változtassék meg, illetőleg akként módosítsassék, hogyha ily pályázók a gimnáziumot *Sárospatakon* végzett ifjak közt nem találhatnának, a pályázhatási jog a *miskolci* ev. ref. és a *rimaszombati* egyesült prot. főgimnáziumban végzett ev. ref. vallású ifjakra is kiterjesztessék.

Mint hogy egyházkerületünk a pályázati feltételek megállapításánál az alapítvány-levél kívánalmi szerint járt el, s e feltételek megváltoztatására ez ideig elegendő okot nem talál, a kért módosítás nem teljesíthető.

54. A főiskolai igazgató-tanács, a folyó év szeptember 6—8. napjain tartott ülése 35. számú jegyzőkönyvi pontjában, pártolólág terjeszti fel a gazdasági választmány azon kérelmét, hogy miután a főiskola szőlőjét a phylloxera megtámadta, engedélyeztessék a szénkénegezéssel való kísérlet, a tarcali vincellérképezde igazgatóságától kérendő szakértő vezetése mellett, a gazdasági választmány három tagjának ellenőrzésével.

Közgyűlésünk méltó sajnálattal értesül a főiskola szőlőjét fenyegető veszélyről, s ámbár eddigelé a phylloxera elleni védekezés bármely módja is kétes eredményűnek bizonyult, mindamellett nem vállalhatván magára azon felelősséget, hogy a főiskola ily biztos és tekintélyes jövedelmű birtokának megmenthetése végett még csak kísérletet sem tegyen: megbízza a gazdasági választmányt, hogy a megtámadott területen és körötte vonandó védövön, a szénkénegezést, szakértő vezetése mellett, a gazdasági választmány szigorú ellenőrzésével, lehetőleg még ez ősz folyamán tétesse meg. A munkálathoz szükséges költségek a főiskolai pénztár terhére, egy évre utalványoztatnak; a kísérlet sikerétől függeszti fel egyházkerületi gyűlésünk a költség további utalványozását.

55. Olvastatott a sárospataki főiskolai igazgató-tanács 1888. évi szeptember 6—8. napjain tartott tanácskozásai jegyzőkönyvének 25. számú pontja, melyben a köziskolai széknek a tanári alapfizetések meghatározására vonatkozó kérelme elfogadását ajánlja.

Az igazgató-tanács ezen előterjesztése elfogadtatván, kimondatik, hogy az 1600 és 1400 frt tanári fizetésből 300—300 frt lakásdíjúl vétetvén, az alapfizetés 1300, illetőleg 1100 frtban állapíttatik meg, az ezen összegeken alúl levő tanári fizetésekből pedig 150 frt vétetik lakásdíjúl; egyszersmind útasítja az igazgató-tanácsot, hogy a régi tanári díjleveleket megfelelőleg alakítsa át, illetve újakkal cserélje ki.

56. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanezen üléséből beterjeszti az egyházkerületi és a főiskolai két levéltár rendezése és kezelése tárgyában javaslat készítésére kiküldött bizottságnak alapos szakértelemmel kidol-

gozott javaslatát, melyben előadván a rendezés módozatait, a levéltárak kezelése és a levéltáros díjazására nézve azon előterjesztést teszi, hogy az egyházkerület a rendezés költségeihez $\frac{2}{3}$, a főiskola pedig $\frac{1}{3}$ -részben járuljon; a rendezés és kezelés keresztülvitelével *Zsoldos Benő*, sárospataki főiskolai tanár bízássék meg.

Mielőtt a javaslatban foglalt módozatok, úgyszintén az egyházkerület és főiskolai költséghozzájárulási aránya felett határozat hozhatnák: *Kun Bertalan*, püspök elnöklete alatt *Orbán József*, dr. *Ballagi Géza*, *Zsoldos Benő*, *Tóth Dániel*, *Nagy Ignác* és dr. *Kovács Gábor* tagokból álló bizottság küldetett ki a két levéltár megvizsgálására, s azoknak minő állapotban léte felőli alapos ismeret szerzése végett. Ezen bizottság megbíztatik azzal is, hogy a két levéltár jelenlegi helyzetéből s körülményeiből meritett ismeret s meggyőződés alapján adjon véleményt, úgy a levéltárak rendezése, valamint a levéltárnok díjazása költségeinek — a két fél által — mily arányban leendő viselése iránt is. A bizottság jelentése jövő gyűlésünkre bevératik.

57. Ugyanezen igazgató-tanács, ugyanezen üléséből útasította a gimnáziumi igazgatót, hogy a gimnáziumi I. osztályba 70 növendéket vegyen fel, s a még jelentkező 11-et útasítsa el. Egyszersmind — miután az I. osztály mellett parallel osztály felállítása ez idő szerint már elodázhatatlanná vált — ennek felállíthatása céljából megbíztta a gimnáziumi iskolaszéket, hogy állapítsa meg annak módozatait és azon költségeket, melyek annak beillesztése esetén a főiskolai pénztárt terhelendik.

Az igazgató-tanács ezen intézkedése tudomásul vétetik, a gimnáziumi iskolai szék által a parallel osztály felállítását tárgyzó tervezetnek beterjesztése bevératik.

58. A sárospataki főiskola köz- és gimnáziumi igazgatói beterjesztik a főiskola népességéről szóló jelentéseiket. Ezek szerint az akadémiai tanfolyam hallgatóinak száma 100; kik közül hittanhallgató 49, joghallgató 51. A gimnáziumi növendék száma 402, a progimnáziumi osztályé 45.

Tudomásul vétetik.

59. A miskolci ev. ref. főgimnázium igazgatója, *Kun Pál* beterjeszti a tanintézet népességéről szóló jelentését. E szerint a miskolci ev. ref. főgimnáziumi növendékek száma 386. Egyszersmind jelenti, hogy az iskolai tanács már ez év elején eleget tett az egyházkerület azon határozatának, hogy az igazgató legalább 3 évre választandó.

Tudomásul vétetik.

60. Olvastatott a rimaszombati egyesült prot. főgimnázium igazgatóságának az 1887 $\frac{7}{8}$ -ik tanévre vonatkozó jelentése, mely az iskola életében felmerült több nevezetes mozzanat felsorolása mellett tudatja, hogy I. Beíratott 218 nyilvános és 5 magán, összesen 223 tanuló, s vizsgálatot tett a tanév végén 204 rendes és 4 magán, összesen 208 tanuló.

II. A tanári testület személyzetében következő változás történt:

a) *Kispál Mihály* és *Benkó János* tanárok augusztus 16-án leköszöntek és a szászvárosi Kuntanodához átmentek.

b) *Marossy Sándor* 1887. augusztus 31-én kapta kinevezését a selmeci ev. lyceumhoz és szeptember 1-én eltávozott.

Ezek helyébe jöttek, illetőleg alkalmaztattak:

a) *Vozári Gyula*, okleveles rendes tanár, a szatmári ev. ref. gimnáziumtól.

b) *Schönleitner Károly*, rajz- s tornatanár, a csurgói ev. ref. főgimnáziumtól.

c) *Bodor István*, rendes tanár, *Marossy Sándor* helyére.

d) *Szabó József*, segédlelkész és nevelő, *Bodor István* tanszékére lett ideiglenesen 1 évre megválasztva.

Az egész jelentés, itt fel nem sorolt többi pontjával együtt, tudomásul vétetik.

61. Olvastatott *Zombori Gedő* ev. ref. lelkésznek, mint egyházkerületi kiküldöttnek, a sárospataki állami tanítóképezdében a vallástudományi és képesítő vizsgákról tett jelentése, melyszerint az 1887—1888-ik iskolai évben az állami tanítóképezde ev. ref. növendékeinek létszáma 40 volt s általában mindeniknél tapasztalható volt, hogy az intézetben a vallás-erkölcsi nevelés nincs elhanyagolva, sőt a növendékeket e szellem látszik áthatni. A képesítő vizsgálatokon az ev. reformáltak közül 14-en tettek a vallástanból vizsgát, mégpedig 2 kitűnő, 1 jeles, 9 jó és 2 elégséges eredménnyel.

Kéri továbbá határozatilag kimondani, hogy a főtiszteletű egyházkerületnek, vagy a főiskolai igazgató-tanácsnak van-e joga az állami tanítóképezde vallástudományi vizsgáira megbízottat küldeni?

Kéri végül, hogy amennyiben a képezdei vallástanításra nézve megállapított tanterv nincs, erről gondoskodni méltóztassék.

A jelentés első része tudomásul vétetik. A másodikra nézve határozatilag kimondatik, hogy az egyházkerületnek, vagyis ennek nevében a püspöknek van joga az állami tanítóképezde vallástudományi vizsgáira megbízottat küldeni.

A kívánt tanterv előállítása pedig nem szükséges, minthogy azt egyházkerületünk már régen megállapította.

62. Bemutattatott a folyó évi szeptember hó 4—5. napjain, Sárospatakon megtartott theologiai alapvizsgák jegyzőkönyve, melyben a vizsgáló-bizottság jelenti, hogy a szükséges vizsgai házi szabályokat megállapította; a vizsga eredménye pedig a következő: Alapvizsgát tettek összesen 13-an. Ezek között jeles eredménnyel 5, jó tanjeggyel 3, kielégítően 3. Ketten pótvizsgára útasítottak.

A vizsga eredménye tudomásul vétetvén, a bemutatott vizsgai házi szabályok megerősíttetnek.

63. Olvastatott az abauji egyházmegye folyó évi augusztus 27—28. napjain, Göncön tartott közgyűlésében, 25. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozata, a melyben jelenti, hogy a „*Kovács-Komjáthy* alapítvány“-hoz tartozó abauj-szántói és hernád-büdi szántóföldeket, 12 évre, összesen évenként fizetendő 274 frtért haszonbérbe adta.

Tudomásul vétetik.

64. Olvastatott az abauji egyházmegye 1888. évi augusztus 28—29. napján Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 46-ik pontja, melyszerint a szikszói egyház által, az üresedésben volt egyik lelkészi állomás jövedelméből az egyházkerületi szükösi pénztárba fizetendő összeg 250 frtban állapítatik meg.

Tudomásul vétetik.

65. Az abauji egyházmegye, ugyanazon gyűlése jegyzőkönyvének 47-ik pontjában, pártolólággal terjeszti fel a szikszói egyháznak azon kérelmét, hogy az egyháznak felvirágoztatása végett a közel múltban tett s ezerekre menő építkezést és jelenleg is 3400 frtba kerülő orgona készíttetését, valamint a főjövendelmét adó szőlőinek a phylloxera által elpusztítását figyelembe véve, méltóztassék a múlt évben üresedésben volt lelkészi állomás jövedelméből az egyházkerület szükösi táráról 250 frtot az egyház részére kegyesen átengedni.

A szikszói egyház kérelme, az előadott indító okok alapján, teljesíttetik.

66. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlése 19. számú jegyzőkönyvi pontjában, az alsó-felsőláncbuzita-restei egyház azon kérelmét — hogy a lelkészi fizetésből az egyházkerület szükösi táráról 156 frt 99 krban megállapított összeget, ezen szegénységgel küzdő s építkező egyház javára átengedni méltóztassék — pártolólággal terjeszti egyházkerületünk közgyűlése elé.

A kérelmező egyház szegény állapotát egyházkerületünk is ösmervén, a szükösi tárból befizetni kötelezett összeget az egyház javára átengedi; úgy pedig, hogy az, az egyesült egyházak közt arányosan lesz felosztandó.

67. Az abauji egyházmegye, folyó évi augusztus 28—29. napjain, Göncön tartott közgyűlésének 39. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében megerősíttetni kéri a *dobszai* egyház tanítói állomásának megjavított díjlevelét.

Megerősíttetik.

68. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 29., 31., 32., 33. jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy *Frenczel Bertalan* a szemerei egyházba lelkészül; *Szabó Péter* Pusztafalura, *Oláh Mihály* Hutkára, *Pogoriski Pál* Szesztára ideiglenes minőségben tanítókül megválasztattak.

Tudomásul szolgál.

69. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 2. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy egyházmegyei aljegyzővé *Novák Lajost* választotta meg.

Tudomásul vétetik.

70. Az alsóborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember hó 12—13. napjain, Miskolcon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének az *egri* egyház állapotát tárgyzó 11. számú pontjában előterjeszti az egri egyház szomorú anyagi viszonyait és kéri, hogy a nevezett egyház, *mint elvi szempontból is fel nem adható missio-telep*, 500 frt évi állandó segélyben való részesülése végett az egyetemes konventnek ajánltassék; felhíván egyszersmind a nevezett egyház presbyteriumát is, hogy az egyháztagnak buzgóságának s áldozatkészségének ébrentartására minden lehető kövessen el, s a hátralékos egyházi adózások behajtása végett szükség esetén a közigazgatási hatóság segélyét is igénybe vegye.

Közgyűlésünk osztja a felterjesztő egyházmegye azon nézetét, hogy az egri egyház mint fontos missio-telep mindenáron fentartandó: azért elrendeli, hogy az missio-központtá alakíttassék, minek folytán, beterjesztett munkálatának visszaadása mellett, útasítja a felterjesztő egyházmegyét, hogy ily missio-telep alakíthatása végett írassa össze — ha arra a jelenlegi egri lelkész, betegsége miatt képes nem lenne, más alkalmas egyén által is — az Eger vidékén szétszórva élő híveinket; továbbá szerezze meg mindazon adatokat, melyek a missio-kör alakításához, az egyetemes konvent 1884. évi jegyzőkönyvének 69. számú pontjában foglalt szabályrendelet értelmében, szükségesek, s terjesztsze fel mindezen adatokat mielőbb, mindenestre a jövő konvent összeülését megelőzőleg, püspökünkhöz, a ki is felhatalmaztatik, hogy az esetre, ha az adatok szabályszerűen beszerezve lesznek, az egri egyházat, mint missio-telepet, a missio-alapból 500 frttal leendő állandó segélyezésre, egyházkerületünk nevében, az egyetemes konventnél ajánlhassa.

71. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésében, 31. szám alatt jegyzett határozatával, pártolólágg terjeszti fel özv. Ládi Józsefné szül. Szőke Borbála, azon folyamodványát, melyben néhai férjének, Ládi József palkonyai tanítónak 38 éves tanítóskodására való tekintettel kéri, hogy a hollandi gyámpénztárból néhai férje által felkölszönzött összegből még fizetetlenül levő 50 frt tartozása elengedtessek, vagy ezen tartozása kifizethetése végett ily összegű segélyben részesíttessék.

Folyamodó kérvénye a pénzügyi választmányhoz tétetik át.

72. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésében felvett, és ugyancsak 31. számmal jelzett határozatával felterjeszti özv. Pap Istvánné szül. Muraközy Zsuzsanna folyamodványát, melyben néhai fia Pap Mihály, volt sajtó-keresztúri lelkésznek, tiszá-nánai feles papsága idejéből, a szűkölködők tárába befizetendő 600 frtból hátralékban maradt 300 frt tartozása elengedését, és az erre lefoglalt párbér-követelésnek a zár alól való felmentését kérelmezi.

Tekintettel arra, hogy Pap Mihály lelkész 3 kiskorú árva-gyermek hátrahagyásával, vagyontalanul halt el; hogy a kiskorúak nevelése és gondozása egyedül folyamodóra nehező; továbbá tekintettel arra, hogy a szűkölködők tára épen a szükségben szenvedő papi és tanítói családok felsegélésére van alapítva: folyamodó kérelmének hely adatik, s a

tisza-nánai feles papságból néhai *Pap Mihály* által a szükösi tárba még be nem fizetett összeg elengedtetik, minekfolytán, természetesen, az esperes által a papi bérhátralékra vezetett zárlat önmagától megszűnik.

73. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti *Némethy József* tisza-nánai leány-tanító azon folyamodványát, melyben a hollandi gyámpénztárnál lévő 36 frt 26 kr tartozásának elengedését kéri.

Folyamodó kérvénye elintézés végett a pénzügyi választmányhoz tétetik át.

74. Az alsóborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember hó 12—13. napjain, Miskolcon tartott közgyűlésének 3. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében, a következő tanítói választásokat jelenti be: a mezőcsáti újonnan rendszeresített kántor-tanítóságra *Józan József*, a geleji leánytanítóságra *Rácz Barnabás* választattak meg.

Tudomásul vétetik.

75. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 2. számú jegyzőkönyvi pontjában, kegyeletos megemlékezésekkel tudatja, hogy *Benedek Barna*, igríci leánytanító, *Szabó József* ároktői, *Nagy Mihály* hevesi, *Papp Mihály* sajtó-keresztúri lelkészek, *Vadnai Lajos* és *Apostol József* világi tanácsbírók elhunytak.

Hű és buzgó munkálkodásuk emléke e helyen is kegyelettel fog megőriztetni.

76. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 5. számú jegyzőkönyvi pontjában, megerősítés végett bemutatja a mezőcsáti egyház újonnan rendszeresített tanítói állomásának díjlevelét.

Megerősítetik.

77. Az alsózempléni egyházmegye folyó évi augusztus 29—30. napjain, *Sárospatakon* tartott közgyűlésében, 29. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatával, pártolólág terjeszti fel a nagy-kövesdi egyház azon kérvényét, melyben megerősítettetni kéri azon adásvételi jogügyletet, melyszerint az egyházközség, a lelkészi javadalom nevelésére, $\frac{1}{6}$ -rész telek tehermentes külsőséget vásárolt, 400 frt értékben. Erről ugyan a szerződés még betérjesztve nem lett, mivel az eladók között kiskorúak is lévén érdekelve, az árvaszéki jóváhagyás végett, az illetékes zemplénmegyei árvaszékhez lett felterjesztve.

Közgyűlésünk ezen adásvételi jogügyletet a vevő egyház részéről megerősíti; utasítja azonban a felterjesztő egyházmegyét, hogy a szerződést, a jóváhagyási záradék reávezetése végett, annak idején terjesztsze fel; továbbá, hogy ezen $\frac{1}{6}$ -rész telket a lelkész javadalmi közé a díjlevelbe vezettesse be.

78. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésében hozott és szintén 29. számot viselő határozatában előterjeszti, hogy a *simai* előkönyörgő tanító, *Szoboszlai Dániel* meghalt; az ekként megüresedett állomás azonban, a fizetés csekély volta miatt, be nem tölthető. E bajon segitendő, a *simai* leányház lelkésze azon javaslatot terjesztette be az egyházmegyére, hogy ő hajlandó a *simai* tanító részére átengedni eddigi Simáról járó összes fizetését, 32 frt pénzt és 14 hold földnek haszonvételét, azon feltétel alatt, hogy neki, mint felügyelő-lelkésznek, a minden harmadik vasárnapon való szolgálat helyett, jövőben az anyakönyvek vezetésén, a keresztelés, esketés és temetésen kívül, csak a hat ízben való úrvacsoraosztás legyen kötelessége; továbbá, hogy az így átengedett fizetésért egyházkerületünk által a *simai* tanítónak eddig évenként kiadott 40 frtnyi állandó segély, 50 frtra kiegészítve, részére utalványoztassék ki, s ezenfelül a közalapból évenként szintén 50 frttal, tehát összesen évi 100 frttal kárpótoltassék.

Az egyházmegye ezen ajánlatot elfogadta, mert ezáltal lehetőnek látja a *simai* tanítói állás betöltését, és kéri egyházkerületünket, hogy az erdőbényei lelkész ajánlatát szintén fogadja el, s a kért segélyt a maga részéről adja meg s a konventnél is eszközölje ki annak megadását.

Mielőtt ezen ügyben érdemleges határozat hozatnék, egyházkerületünk szükségesnek látja, hogy ezen cserére vonatkozólag, a *simai* leányegyház hívei is meghallgattassanak;

továbbá kimutattassék, hogy a lelkész által átengedni ajánlott földek milyen átlagos jövedelmet képviselnek; végre megállapíttassék, hogy azon esetben, ha a lelkész a Simán való szolgálatától felmentetik, a helyett az anyaegyházban teljesített szolgálatért fog-e az anyaegyháztól kárpótoltatni, s ha igen, mily mértékben? Szóval ezen ügy csak az anya- és leányegyház meghallgatásával lévén rendezhető, visszateszi azt egyházkerületünk a felterjesztő egyházmegyéhez, azon megjegyzéssel, hogy a konvent eddigi gyakorlata szerint, a közalapról állandó segély nem adatván, ha a lelkész kárpótlásának szüksége állana elő, igyekezzék azt más alapra fektetni.

79. Az alsózempléni egyházmegye, folyó évi április 17—19. és augusztus 29—30. napjain tartott közgyűlésének 4. számú jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy egyházmegyei egyházi főjegyzőjévé *Kónya Andrást*, világi aljegyzővé dr. *Kesső Gézát*, világi tanácsbíróvá pedig *Meczner Andrást* választotta meg.

Tudomásul vétetik.

80. Olvastatott *Böszörményi Károlynak*, mint a homonnai missio ideiglenes lelkészének, egyházkerületünk Miskolcon tartott tavaszi közgyűlésétől, valamint a felsőzempléni egyházmegye, folyó évi augusztus 22-én Tussán tartott gyűlésétől nyert megbízása folytán beadott jelentése és kérvénye, melyben a homonnai missioban levő vallásos oktatást igénylő tanköteles protestáns ifjak névsorát betérjesztvén, jelenti, hogy azok ez évben is kellő vallásos oktatást nyertek *Gerecz Lajos* és *Ugrai* ottani polgári iskolai tanítóktól; egyszersmind kérelmezi, hogy ezen buzgóságukért méltányos díjazásban részesíttessenek, neki pedig tétessék lehetővé továbbra is a hívek lelki gondozása s a vallásos élet tovább fejlesztése. Ezzel kapcsolatban olvastatott *Dercsényi Kálmán*, homonnai ev. ref. egyházi gondnoknak hasonló tárgyú kérvénye, melyben, az előbbieket hangsúlyozása mellett, a homonnai missio-lelkészi állomás minélelőbb betöltését, s annak részére az egyetemes konvent által már leküldött s letétbe helyezett segélyösszeg kiutalványozását kéri.

Egyházkerületünk benső örömmel veszi tudomásul *Böszörményi Károly* lelkésznek a homonnai missio ügyében tett nemes célú fáradozását, s szívesen óhajtván maga részéről is e lelkesedéssel kezdett ügy felvirágzását, megbízza és útásítja a felsőzempléni egyházmegyét, hogy a homonnai missioi lelkészi állást minélelőbb rendezze és alkalmas egyénnel töltsse be; addig pedig *Böszörményi Károly* lelkészt újra felkéri az egyházkerület által eddig ismert és nagyabecsült lelkészi munkálkodásnak folytatására, melynek megkönnyítése céljából neki a missioi lelkész megválasztásáig 150 frt tiszteletdíjat ajánl fel; továbbá a tanköteles ifjak sikeres tanításában közreműködött polgáriskolai tanár uraknak is köszönetét fejezvé ki: buzgó fáradozásaik elismerésének némi csekély jeléül egyenkint 25 frtot utalványoz; *Dercsényi Kálmán* egyházgondnok kérvényére pedig, a fenti kétszáz forint után fenmaradó, s jelenleg letétbe helyezett összeget kamatostól, a missioi lelkészlak építése költségeire, az egyházmegye útján betérjesztendő hiteles számadás kötelezettsége mellett, kiutalványozza.

81. A felsőzempléni egyházmegye, folyó évi augusztus 22. tartott közgyűlésének 2. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy egyházmegyei egyházi főjegyzővé *Gyarmathy Soma* választott meg.

Tudomásul vétetik.

82. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 7—8. számú jegyzőkönyvi kivonatában jelenti, hogy *Kulcsár Ferenc Sátoralja-Ujhelybe*, *Székely Endre Nagy-Tornyára*, tanítóként megerősítették; *Kastély György*, *Szabó Béla* és *Rácz Barnabás* pedig az egyházmegyébe, mint tanítók bekebelezettek.

Tudomásul szolgál.

83. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 4. számú jegyzőkönyvi pontjában, kegyeletes szavak kíséretében jelenti be, hogy *Bálint József*, abarai lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, folyó évi június 4. hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

Egyházkerületünk maga részéről is, mély fájdalommal veszi tudomásul, e helyen is, az elköltözött derék férfiú halálát. Mint lelkész és egyházkerületünknek hosszú időn át főjegyzője, egyaránt hosznos és sok tekintetben kiváló szolgálatokat tett egyházi társadalmunknak s azok közé tartozott minden tekintetben, kiket méltó dicsekedéssel mondhattunk a magunkéinak. Behantolt sírja felé tehát, hálás szívvel teszi le egyházkerületünk az elismerés koszorúját s kegyelettel őrzendi meg nevét, kiválóbb egyéneinek tiszteletreméltó emlékei között.

84. A felsőzempléni egyházmegye, folyó évi augusztus 22-én, Tussán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 10. számú pontjában, pártolólág terjeszti fel *Ujlaki János*, lasztoméri lelkésznek okmányokkal felszerelt azon kérvényét, hogy a Lasztomérhoz tartozó fiókegyházakban és pusztákon szétszórtnan és vallásos gondozás nélkül élő mintegy 285 ev. ref. egyének egyházunk részére megmenthetése végett, ezen fiókegyházakból és pusztákból, Lasztomér központtal, missioi állomás szerveztessék.

Ambár a felekezetünkhöz tartozó, de szétszórtnan vagy elszigetelten élő egyéneknek vallásos gondozása és az egyetemes egyház részére megmentése, egyházkerületünknek mindenkor éber gondját képezi: mindamellettt közgyűlésünk csak ott pártolhatja a missioi körök szervezését, a hol a lelki gondozás másként egyáltalában nem teljesíthető.

Minthogy pedig erről, a lasztoméri, javasolt missioi körre nézve, az egyházmegyei előterjesztésből meggyőződés nem szerezhető: az egész felterjesztés, okmány-mellékleteivel együtt, azon utasítással tétetik vissza a felsőzempléni egyházmegyéhez, hogy csatoljon részletes jelentést arra nézve: mi viszonyban voltak az illető fiókegyházak és puszták eddig az anyaegyházzal s nem kötelessége-e díjlevél szerint különben is a lasztoméri lelkésznek e helyeken lakó egyháztagokat a szükséges lelki gondozásban, lelkészi fizetése mellett, részesíteni.

Minthogy pedig a felsőzempléni egyházmegyének a missioi ügyre vonatkozó ezen előterjesztése oly későn adatott be az elnökséghez, hogy a missioi bizottság által, közgyűlésünket megelőzőleg tárgyalható nem volt: ezen alkalomból felhívatnak az egyházmegyék, hogy miután a missioi ügyek a bizottság által előzőleg megvizsgáltatnak és a közgyűlésre előkészítetnek, az elnökséghez minden ily előterjesztést idejekorán küldjenek be.

85. A felsőzempléni egyházmegye, folyó évi augusztus 22-én tartott közgyűlése 17. számú jegyzőkönyvi pontjában, a gercselyi, 18. számú jegyzőkönyvi pontjában pedig a kis-azari tanítót, e tanítóságok fenntarthatása végett, állandó segélyezésre ajánlja.

Egyházkerületünk fájdalommal ösmeri be, hogy tanítóink átalában nagyon szegényül vannak díjazva s épen azért soha sem késik a felekezet és társadalom ezen elismerést érdemlő, de nélkülözéssel küzdő munkásainak segélyére sietni, amennyire ezt anyagi viszonyai engedik. Még nagyobb készséggel teszi ezt oly tanítókkal szemben, a kikre a közművelődés fejlesztésén kívül nemzeti érdekeink előmozdítása is várakozik.

Azonban a rendelkezésére álló kútfők oly annyira igénybe levén véve, hogy újabb segélyezést egyáltalában meg nem bírnak: egyházkerületünk mást nem tehet, mint utasítja a felsőzempléni egyházmegyét, hogy az ajánlott két tanító érdekét, a kerülettől nyert segélypénzek felosztásánál vegye figyelembe.

86. A *Szondi-Kenessey* alapítványra ez évben a felsőzempléni egyházmegye következően:

A segélyezendő egyház kijelölésére ezennel felhívatik.

87. A felsőborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember 4-én *Velezden* tartott közgyűlésében, 6. szám alatt azon határozatot hozta, hogy a kondói egyházba elválasztott berentei tanítót nem erősítette meg azért, mert

a berentei egyház presbyteriuma őt, hivatkozván egyházkerületünknek éppen folyó évi tavaszi közgyűlésében 18. szám alatt hozott határozatára, tavaszig elbocsátani nem akarta; olyan sürgős szükség pedig, a mely a kondói egyházban a tanítói állomásnak most ősszel leendő betöltését indokolná, nem állott elő, és pedig annyival kevésbé, mert, ha a berentei tanító most ősszel Kondóra helyeztetnék, a berentei egyház tanítói állomása maradna üresedésben. Úgy intézkedett tehát, hogy a kondói lelkész a tanítói állomás betöltéseig egyházában a tanítói teendőket végezni köteles.

Ezen határozat ellen *Ando Endre*, berentei tanító felebbezést adott be, kérvén abban a határozat megváltoztatását s Kondóra leendő áthelyezését.

Közgyűlésünk a felterjesztő egyházmegye határozatát, szavazattöbbséggel, indokolásánál fogva, helybenhagyja.

88. Ugyanazon egyházmegye, ugyancsak őszi közgyűlésében 44. szám alatt hozott határozatával, pártolólággal terjeszti fel a *felső-kelecsényi* egyház presbyteriumának azon kérvényét, melyben a lelkészi hivatal tulajdonát képező, de a lelkészi laktól távoleső, s a víz rongálásának nagy mértékben kitett 170 □ öl lakháználküli belsőségnek, 55 frt összegért leendő eladását engedélyezni kéri.

Ezen adásvételi jogügylet, a felterjesztő egyházmegye ajánlata folytán, jóváhagyatik, s a megerősítési záradék, a bemutatott adásvevési szerződésre reávezettetni határozatik; azon megjegyzéssel azonban, hogy a vételért képező összeg, mint a lelkészi hivatal javadalmazása, külön kezeltessék, s annak jövedelmét a mindenkori lelkész élvezze.

89. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésében 49. szám alatt hozott határozatával, pártolólággal terjeszti fel *Eperjesy Ferenc*, mályinkai lelkész kérvényét, melyben a «Hollandi tárból» felvett 80 frt tartozása $\frac{2}{3}$ -ad részét elengedtetni kéri.

Kérvénye, elintézés végett, a pénzügyi választmányhoz tétetik át.

90. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűléséből, 51. szám alatt, pártolólággal terjeszti fel a *felső-nyárádi* egyház azon kérvényét, melyben tűz által szenvedett károsodása miatt, magát a házonkint való megkeresés útján segélyezendő egyházak közé felvétetni kéri.

Folyamodó egyház kérelme teljesítetik, s ezen tűzkárvallott egyház a folyó évben a házanként való megkeresés útján segélyezendő egyházak sorába felvétetik.

91. Hasonlag felvétetik a házankint való megkeresés útján leendő segélyezésre a tűzvész által szintén tetemes kárt szenvedett *garbóc-bogdányi* egyház is.

92. A felsőborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember 4-én, *S.-Velezden* tartott közgyűlésének 39. számú jegyzőkönyvi pontjának értelmében, megerősítés végett bemutatja a s.-kazinci tanítói díjlevelet.

Megerősítetik.

93. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 5—10. számú jegyzőkönyvi pontjaiban, jelenti, hogy Urbán Bálint S.-Vadnára, Osváth Bertalan Ruda-Bányára, Szabó Bertalan Dédesre, Kelemen Lajos, elbocsátó-levelének bemutatása mellett, Tapolcsányra; Gőz Ferencz, ugyanezen feltétel mellett, Sajó-Kazincra; Kurdi István, Boldvára tanítókül megerősítettettek.

Tudomásúl vétetik.

94. A gömöri egyházmegye, a rimaszécsi egyház felebbezése folytán, újlag felterjeszti ezen egyház és leányegyházai között, a közös teherviselés kulcsának megállapítása tárgyában, *Naprágyon*, folyó évi ápril 11—12. napjain tartott közgyűlésében, 14. szám alatt hozott és folyó évi tavaszi közgyűlésünk 110. számú határozatával felszerelés végett visszaküldött azon végzését, melyben a rimaszécsi anyaegyház és leányegyházai között a közös teherviselés arányát úgy állapította meg, hogy a leányegyházak a közö-

költségekhez együtt $\frac{2}{3}$ részben járúljanak, az anyaegyház annak $\frac{1}{3}$ részét viselvén; ellenben új építkezéseknél, — annak kijelentésével, hogy az építmények értéke aránylagos megtérítéséhez a leányegyházak azon esetben sem formálhatnak igényt, ha azok közül valamelyik, vagy azok mindenike, valamely más egyházhoz csatoltatnék avagy önállósíttatnék, — kimondotta, hogy új építés költségeihez az anyaegyház felerészben, a leányegyházak együtt szintén felerészben járúljanak.

Ezen határozat ellen a rimaszécsi anyaegyház által beadott felebbezésben, kéri az anyaegyház, hogy a közös költségek aránya reá nézve az új építkezéseknél is $\frac{1}{3}$ részben állapíttassék meg; mely kérelme, ha nem teljesíttetnék, kérelmezi, hogy engedtessek meg a filiáktól való különszakadása, mely esetben ők lelkészük fizetését 600 frt készpénzben biztosítják.

A gömöri egyházmegye fennebb idézett keletű és számú neheztelt határozata, indokolásánál fogva, helyben hagyatik, annyivalinkább, mert ez épen a folyamodó rimaszécsi egyházra hasznos, példa nélküli lévén egyházkerületünkben, hogy a leányegyházak az anyaegyháznál nagyobb terhet viseljenek.

Azon elhamarkodott kérelmével pedig, hogy leányegyházaitól elválasztassék, a folyamodó egyház elútasíttatik; mert az egyházi közigazgatás érdeke ellen van, hogy egy erős egyházból több gyenge egyház alkottassék.

95. Ugyanazon egyházmegye, ugyancsak tavaszi közgyűlésünk 111. számú határozata folytán beterjeszti a rimaszombati lelkészlak vásárlását tárgyazó *Szontagh Károly*, mint *Teochár Gusztávné* meghatalmazottja s kiskorú *Andrási Kálmán* gyámja, mint eladó és *Csider Károly*, mint a rimaszombati egyház főgondnoka, mint vevő között kötött, gyámhatóságilag jóváhagyott s már telekkönyvileg is érvényesített adásvételi szerződést.

Ezen adásvételi jogügylet egyházkerületünk által már előzőleg jóváhagyatván, a jóváhagyási záradék a bemutatott szerződésre reávezettetni határoztatik.

96. Ugyanazon egyházmegye, folyó évi augusztus 30-án, Horkán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 42-ik számú pontjában kérelmezi, hogy eszközölje ki egyházkerületünk az egyetemes konventen, miszerint a lelkészi jövedelmek az egész egyetemes ev. ref. egyházban a lehető igazságosan és egyöntetűen, a mostani gazdasági viszonyoknak megfelelőleg, összeírassanak.

A domesztikai segélyezés tárgyában az egyetemes konventre felterjesztetni rendelt véleményes jelentésünkben e tárgyra is kiterjeszkedvén közgyűlésünk: új határozat hozatalának szüksége fenn nem forog.

97. Ugyanazon egyházmegye az országos közalapból való segélyezés módjának megbírálása tárgyában beadott munkálata kapcsán indítványozza, hogy mondja ki egyházkerületünk, miszerint az egyházak számadásai megvizsgálására az egyházmegyei számvevőszékek felállítandók.

Az egyházgondnokok számadásainak megvizsgálása tárgyában az egyházi törvény 234. §-a részletesen intézkedvén: az egyházmegyék utasíttatnak ezen törvény megtartására.

98. A gömöri egyházmegye, folyó évi augusztus hó 30. napján, Horkán tartott közgyűlésének 39. számú jegyzőkönyvi pontjának kisérétében, megerősítés végett bemutatja a *balogi* papi és tanítói díjleveleket. Megerősíttetnek.

99. Ugyanazon egyházmegye, ugyanazon közgyűlésének 43. számú jegyzőkönyvi pontjában indítványozza, hogy miután a lelkész beiktatások, az azokkal megbízott lelkészek által, minden egyházban más eljárás szerint végeztetnek, intézkedjék az egyházkerület, hogy e tekintetben kívánatos egyöntetűség jöjjön létre.

Bár a lelkészbeiktatást, annak menetét törvényeink igen érthető módon körvonalozzák: mindazonáltal, hogy az óhajtott egyöntetűség e tekintetben annálinkább biztosíttassék, egyházkerületünk a lelkészképesítő vizsgáló-bizottságot bízta meg, hogy e kérdést illetőleg, adjon véleményes javaslatot jövő évi őszi közgyűlésünk elé.

100. A tornai egyházmegye, folyó évi szeptember 3-án, Lenkén tartott közgyűlése 36. számú jegyzőkönyvi pontjában panaszt tesz, hogy a *szilicei* egyházközségben a szülék tanköteles gyermekeiket, az évnek bármely részében töltik is be a 12 évet, az iskolába járástól azonnal elfogják, s a midőn a községi előljáróság egy ily szülét, gyermeke iskolamulasztásaért megbírságot, Gömörmegye tanfelügyelője a zálogtárgyak visszaadását, a megbírságot szüle egyoldalú panaszára, elrendelte. Kéri azért a nevezett egyházmegye, hogy a tanfelügyelő eljárása ellenében a további szükséges intézkedést megtenni méltóztassék.

Minthogy a tornai egyházmegye is egyoldalúan járt el, a midőn a vett jelentés alapján, anélkül, hogy az illető tanfelügyelőtől felvilágosítást kért volna, panaszával közgyűlésünkhöz fordult: a jelentés a *tornai* egyházmegye esperesi hivatalához azon útasítással tétetik vissza, hogy a kérdéses ügyben a tanfelügyelőtől kérjen felvilágosítást s amennyiben talán az nem volna kielégítő, majdan a tanfelügyelő válaszával együttesen terjeszsze ez ügyet egyházkerületünkhöz vissza.

101. Az ungi egyházmegye, folyó évi augusztus hó 28. napján, Pinkócon tartott közgyűlésének 3. számú jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy *Ábrahám István* egyházmegyei egyházi, *Köröskényi Elek* és *Földvály Ödön* pedig világi tanácsbírákká választattak meg.

Tudomásul vétetik.

102. A *tapolcsányi* egyház presbyteriuma, beadott folyamodványában előterjeszti, hogy tanítói állomása a folyó év tavaszán megüresedvén, arra a tornai egyházmegyében fekvő *kápolnai* egyház tanítóját, *Kelemen Lajost* hívta meg, a kit a felsőborsodi egyházmegye, folyó évi szeptember 4-én Velezden tartott közgyűlése 8. szám alatt jegyzett határozatában, csak oly feltétel alatt erősített meg, ha a *tornai* egyházmegyéből való elbocsátását igazoló esperesi engedélyt záros határidő alatt bemutatja.

A tornai esperes azonban, bemutatott nyilatkozata szerint, *Kelemen Lajosnak* — tavaszi közgyűlésünk 18. szám alatt hozott jegyzőkönyvi határozatára hivatkozva — az elbocsátó-levél kiadását megtagadta.

Kéri tehát a folyamodó egyház, hogy amennyiben az idézett határozat kivételesen megengedi a tanítóknak őszzsel leendő változását is, a *tapolcsányi* leányegyház helyzete kivételesnek tekintessék azért, mert tanítói állomása már félév óta betöltetlen áll, s mert az anyaegyháztól távol fekvő, a lelkész sem végezheti az iskolás-gyermekek tanítását; ennél fogva tehát utasíttassék a *tornai* egyházmegye esperese, hogy kérelmezőtől az elbocsátó-levél kiadását ne tagadja meg.

A *tornai* egyházmegye esperese, fennálló szabályrendeletünk értelmében járván el: intézkedése helybenhagyatik.

103. Ugyancsak a *tapolcsányi* egyház felebbezése folytán, felterjeszti a felsőborsodi egyházmegye, a folyó évi április 11—12. napjain Balajton tartott közgyűlésében 35. jegyzőkönyvi szám alatt; valamint ezzel kapcsolatban, folyó évi szeptember 4-én Velezden tartott közgyűlésében 22. jegyzőkönyvi szám alatt hozott s a dédesi lelkészlak építése tárgyában intézkedő határozatait.

A *dédesi* egyház ugyanis, az egyházmegyéhez beadott kérvényében az iránt folyamodott, hogy miután a lelkészlak újrāépítése elkerülhetetlen, az anyaegyházzal egyenlő lelkészi szolgálatot élvező *tapolcsányi* társegyház pedig ahoz hozzájárulni vonakodik: a lelkészlaképítés terheinek közösen leendő viselésére a *tapolcsányi* egyház köteleztessék.

Ezzel szemben a *tapolcsányi* társegyház beterjesztett egy, a felsőborsodi egyházmegye előtt kötött szerződést tárgyazó és 1850. évi szeptember 19-én Dédesben tartott egyházmegyei közgyűlésből 12. szám alatt kelt jegyzőkönyvi kivonatot, a mely szerint az előbb minden egyházi épületet együtt fentartó két egyház között, *Tapolcsány* különválása alkalmából, oly egyezés jött létre, melyszerint;

«1-ör: a dédesiek semmi kárpoztást nem fizetvén, minden épületeiknek birtokába jöttek, s azok fentartásáról egyedül magok tartoznak gondoskodni, valamint a rét melletti kert kerítésének fele részéről is;»

«2-or: a tapolcsányiak pedig minden általuk tett építkezések iránti követelésekről tökéletesen lemondván, a rét melletti kert felerészének kerítésén kívül semmiféle más épület vagy kerítés fentartására nem köteleztethetnek.»

Ezen vitás ügyben a felterjesztő egyházmegye, tavaszi közgyűlésében, a fennebb már idézett szám alatt úgy ítélte, hogy tekintetbe véve azt, miszerint a fennebbi egyezségben a tapolcsányi társegyház egyedül az egyházi épületek *fentartásának* terhe alól van felmentve: azon esetre, ha Dédesen a lelkészlak nemcsak kijavítandó, hanem újra építendő, annak költségeihez a tapolcsányi társegyház is járúlni, és pedig amennyiben a lelkész szolgálatát az anyaegyházzal egyenlő mértékben élvezi, felerészben járúlni köteles; annak megvizsgálására pedig, hogy a lelkészlak valóban újra építendő-e, vagy csak kijavítandó? bizottságot küldött ki, mely bizottság jelentése alapján aztán őszi közgyűlésében — fennebb már idézett határozatával megállapítván azt, hogy a lelkészlak csakugyan újból építendő, annak terheit a két egyház által egyenlően viselendőnek mondta ki.

Mely teherviselés alól a tapolcsányi társegyház, beadott felebbezésében azért kéri magát felmentetni, mert annak, hogy a lelkészlak rommá lett, szerinte az anyaegyház gondatlansága és elnézése az oka.

Mielőtt ezen ügyben egyházkerületünk ítélne, visszateszi ezen ügyet a felterjesztő egyházmegyéhez azért, hogy először készíttessen az építkezéshez, szakértő által, szabályszerű tervezetet és költségvetést; s másodsor, hogy tekintetbe véve azon körülményt, miszerint a *dédesi* egyház által becsatolt szakértői nyilatkozatban egy sorfal és némi közfalak fentarthatóknak jeleztetnek, kísértse meg a két egyház között a barátságos egyezkedést, s ha netalán nem sikerülne, hozzon a kifejlendőkhez képest új határozatot.

104. *Süthő Károly*, helyettes lelkész, az abauji egyházmegyében levő *felső-dobszai* egyházból vallásszérelmi ügyet terjesztvén elő:

Jelentése, a szükséges eljárás megtétele végett, püspökünk útján, a konvent elé terjesztetik.

105. *Tihanyi Domokos*, ungmegyei kir. tanfelügyelő, folyó évi július 24-én, 1073. szám alatt püspöki hivatalunkhoz intézett átíratában azt kéri, hogy az Ungmegyében működő s egyházi főhatósága alá tartozó tanítóknak időnkinti helyváltoztatását — az országos tanítói nyugdíjintézetnél szükségelt nyilvántartás céljából — neki időnkint tudomására hozatni szíveskedjék.

Miután eddig is több esetben történt, hogy az országos tanítói nyugdíjintézet jótéteményei a jogosútlakra, épen a tanítói változások be nem jelentéséből származott név- és helycsere összezavarása miatt nem terjesztettek ki: egyházkerületi közgyűlésünk utasítja ez alkalommal az egyházmegyék espereseit, hogy az időnkint történő tanítói változásokról az illető királyi tanfelügyelőket is értesítsék.

106. *Losonczy Károly*, felsőborsodi egyházmegyei volt tanácsbíró, egyházkerületünkben viselt pénzügyi választmányi tagságáról lemond.

Eddigi fáradozásáért kifejezett köszönetünk mellett lemondása elfogadtatván, helyére *Ragályi Béla*, felsőborsodi egyházmegyei tanácsbíró választatott meg.

107. A hevesmegyei közigazgatási bizottság, folyó évi július 3-án, 1253. szám alatt, a tankötelezettség érvényesítése, a szorgalomidő szabályozása és a népiskolai könyvek beszerzése iránt hozott határozatait egyházkerületünk tudomására hozván ezen: határozatainak a Hevesmegye területén levő ref. iskoláinkban is megteendő átvitelére hívja fel egyházkerületünk figyelmét.

Ezen átírat az alsó-borsodi egyházmegyével, mihez tartás végett, közöltetni határoztatik.

- 108.** *Némedy József*, dédesi lelkész és társai, a kazinci lelkészválasztást megelőző kijelölés megsemmisítését és új pályázat kihirdetését kérelmezik.

Mint hogy a kazinci lelkészválasztás ügyében a bírósági ítélet már meghozatott, a kérvény többé nem tárgyalható.

- 109.** A *gömör-szkárosi* anya- és a *visnyói, rási* leányegyházak presbyteriumai, a gömöri egyházmegyének *Naprágyban*, folyó év tavaszán tartott közgyűlésében hozott azon határozata ellen folyamodnak egyházkerületi közgyűlésünkhöz, mely határozatában a nevezett egyházmegye, a velök egyházi összeköttetésben levő *Fel-* és *Alfalunak* megengedte, hogy újonnan épült templomukban közös lelkészük templomi szolgálatával élhessenek; így az általuk századosnak állított lelkészi templomi szolgálat sorrendje megzavartatott.

Miután a kérvény nincs felszerelve azon egyházmegyei határozattal, melyből annak indító okait megismernünk lehetne: az érdemleges határozathozatal előtt, felszerelés végett, a gömöri egyházmegyéhez visszatétetni határozatott.

- 110.** *Özvegy Császár Pálné* és *özvegy Szinyei Andrásné* lelkészözvegyek, állandó segélyezésért folyamodnak.

Kérvényeik illető egyházmegyéikhez visszatétetvén, a segélyben való részesítés céljából, szíves figyelmökbe ajánlatnak.

- 111.** *Beke Lajos*, hernád-kaki volt ref. tanító, ki agylágyulása miatt, hivataláról kénytelen volt lemondani, évenkénti segélyezést kér.

A nagy csapással meglátogatott férfiú kérelme figyelembe vétetvén, az elmebetegek részére közhirdetés útján évente bejövő segélyösszegre felvétetik.

- 112.** A testvéregyházkerületek és egyházmegyék különböző nyomtatvány és jegyzőkönyv küldeményei köszönettel fogadtatván: levéltárunkba tétetni határozattak.

- 113.** Mindezen jegyzőkönyvi pontok

Meghitelesítették.

Törvényszéki ügy.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület bíróságának 1888. szeptember 25-én tartott ülésében felvett jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Kun Bertalan, püspök és Lükő Géza, egyházmegyei gondnok elnöklete alatt; Kálniczky János, Nagy Pál, Kopré Ferenc, Bornemisza József, Fodor Pál, Vajányi Lajos és Makay Dániel, esperesek; Kovács Károly, Csider Károly és Meczner Béla, egyházmegyei gondnokok; Mocsáry Lajos, Dr. Lengyel Endre, Lévay József, Meczner József, Béki Sámuel, Zombory Gedő, Balogh Béla, egyházkerületi tanácsbírák, mint szavazó bírák. Előadó Béki Sámuel, jegyző Dr. Kovács Gábor.

Tárgyalás alá vétetett a *sajó-kazinci* egyházban 1888. július 15-ik napján megtartott, s július 26-án *Balogh István*, egyházi gondnok és társai által panaszszal megtámadott lelkészválasztás, melyet a felsőborsodi egyházmegyei törvényszék 1888. szept. 4-én *S.-Velezden* tartott ülésében, a panaszlók indító okai alapján, megsemmisített és a jelöltek között — újabb szavazási névsor készítése mellett — az új választást elrendelte. Mint hogy ezen egyházmegyei törvényszéki ítélet ellen *Doktor Gyula*, az elválasztott lelkész, valamint *Szücs István*, presbyter és társai felebbezést adtak be, és a panaszlók részéről *Balogh István* és *Kuttor József* a mai tárgyaláson megjelentek: elnöklő *Kun Bertalan*, püspök, az ügy megnevezésével, az ülést megnyitja. *Béki Sámuel* előadó, ismertetvén az ügy állását, az erre vonatkozó ügyiratok felolvastattak. Következőleg kihallgattattak a panaszolkodók részéről *Balogh István*, egyházi gondnok és *Kuttor*

József, presbyter, a kik a panasz-levélben előadott okok alapján kéri a választás megsemmisítését. Kihallgattatott *Doktor Gyula*, elválasztott lelkész is, ki felebbezésében előadott indító okait szóval is elmondván, kéri választása megerősítését.

Ezek után a bíróság zárt ülésre alakult és egyhangúlag a következőleg

í t é l t:

A felsőborsodi egyházmegyei törvényszéknek a folyó évi 1888. szeptember 4-én, a sajó-kazinci lelkészválasztás ügyében hozott megsemmisítő ítélete megváltoztatatik, s az 1888. július 15-én lelkész-szé választatott *Doktor Gyula*, f.-barcikai lelkész, kazinci lelkész-szé megerősítetik.

I n d í t ó o k o k:

1. A választás vezetésével megbízott egyházi és világi tanácsbírák által felvett s az egyházgondnoka által is aláírt jegyzőkönyv a legcsekélyebb szabálytalanságot, annál kevésbé rendetlenséget nem jelez, s a megválasztott *Doktor Gyulát* a törvényes szavazatok többségével megválasztott lelkésznek jelenti ki.

2. A kiküldött nyomozó bizottságnak a helyszínén felvett jegyzőkönyve, a helyettes lelkész, a presbyteri jegyző és tizenegy presbyter aláírásával igazolja, hogy a lelkészválasztási törvények 197. §-a, mely a lelkészválasztást megelőző intézkedésekről, kiválóan pedig a gyülekezet szavazatképes tagjainak összeírásáról szól, a legszigorúbb pontossággal meg volt tartva; nevezetesen az összeállított névsor a választáselőtti vasárnapon, a reggeli istentisztelet végeztével, a nép előtt felolvastatott és lehető megtekintés vagy felszólalás végett, alkalmas helyen, a lelkészi lakban kitétetett, a presbyterium által a felszólamlások figyelembevételével kiigazított és teljesen elkészítve, aláírásukkal hitelesített.

3. A panaszosok által a választók névjegyzékéből jogtalanul kihagyottaknak állított egyháztagokra nézve, a nyomozati jegyzőkönyvből és a becsatolt lelkészi és tanítói fizetési kimutatásokból az tűnik ki, hogy egyházi tartozásaikkal csakugyan hátrálékban voltak, s kihagyásuk ellen nem is reklamáltak; azon kifogásuk pedig, hogy magukat adósoknak nem gondolták, bizonyító erővel nem bír.

4. A *Doktor Gyula*, mint elválasztott lelkész ellen felhozott vádak alaptalanoknak bizonyulván, ő az egyházmegyei törvényszék által is teljesen felmentetett.

Ezen indító okok alapján, a költségekre vonatkozó egyházmegyei bírósági ítélet fentartása mellett, a sajó-kazinci lelkészválasztásra hozott egyházmegyei törvényszéki ítéletet megváltoztatni és a választást megerősíteni kellett.

Ezen egyházkerületi törvényszéki ítélet a felek előtt azonnal kihirdettetvén, az ellen *Balogh István*, egyházgondnok és *Kuttor József*, presbyter felebbezésüket jelentették be.

Jegyzette

Dr. Kovács Gábor,

egyházkerületi világi aljegyző.

Jegyzették: *Mitrovics Gyula*, egyházkerületi egyházi főjegyző, 1, 2, 3, 5, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 50, 51, 62, 67, 68, 69, 74, 75, 76, 79, 81, 82, 83, 92, 93, 98, 99, 101, 113. pontot.

Debreczeni Bertalan, egyházkerületi világi főjegyző, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 46, 47, 48, 49, 63, 70, 71, 72, 73, 77, 78, 87, 88, 89, 90, 91, 94, 95, 96, 97, 102, 103. pontot.

Kérészy Barna, egyházkerületi egyházi aljegyző, 12, 20, 21, 22, 23, 52, 53, 54, 60, 61, 64, 65, 66, 84, 85, 100, 104. pontot.

Dr. Kovács Gábor, egyházkerületi világi aljegyző, 13, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 55, 56, 57, 58, 59, 80, 86, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112. pontot.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. A gyűlés megnyitása.
2. A világi társelnöki hely betöltése.
3. A képviselők igazolása.
4. Meczner József, egyházkerületi tanácsbíróvá való választása.
5. Előterjesztés az «országos gyám- és nyugdíjintézet» ügyében.
6. Jelentés Ferenczy Lajos elhunytáról.
- 7—11. Bizottsági jelentések és intézkedések az egyházkerületi főleánynevelde ügyében.
12. Szabályzat a pályázati képesség megállapításában.
13. Fejes István indítványa az egyházkerületi gyűlések tartására vonatkozólag.
14. Bizottsági előterjesztés a közalapról való segélyezés rendszerének megváltoztatása tárgyában.
15. Intézkedés a sárospataki főiskola pénzeinek elhelyezése tárgyában.
16. A domesztikai segélyért folyamodók névsora.
17. A tanítói hiányokra vonatkozó egyházmegyei jelentések.
18. Juhász Mihály, főiskolai igazgató-tanácsos elhunyt.
19. Bernáth Zoltán igazgató-tanácsossá választatik.
20. Jelentés a Baldácsy-féle alapítvány ügyében.
21. A Baldácsy-féle alapítvány újonnan megválasztott igazgatósági tagjai bejelentetnek.
22. Ugyanezen alapítványhoz, egyházkerületünk részéről megbízottak választatnak.
23. Jelentés az 1887. évi államsegély kiosztásáról.
24. Jelentés a lelkészképzési vizsgákról és az ennek alkalmából tett intézkedések.
25. A népiskolai tanügyi bizottság elnökévé Meczner Béla választatik.
26. A tanügyi bizottság évi jelentése.
27. Az abódi leányegyház tanítójának évi segélye 40 frtra emeltetik.
28. A missioi bizottság jelentése ez évi számadás átvizsgálásáról.
29. Ugyanazon bizottság jelentése a missioi lelkészek működéséről.
30. Az eperjesi leányegyház kérelme.
31. Az ózdi missioi kör presbyteriumának kérelme.
32. Ugyanazon presbyterium kérelme állandó segélyezésért.
33. Az alsózempléni egyházmegye felterjesztése, *Bacska* központtal egy missioi kör alakítása tárgyában.
34. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium leírata, melyben arról értesít, hogy prot. theol. papjelölteknek, ha tanári képesítést óhajtanak nyerni, a theologiai 4 évi tanfolyamot 2, illetőleg 1 évi egyetemi tanulmányról hajlandó beszámítani.
- 35—45. Különböző tartalmú, már körözött miniszteri leíratok, tudomásul vétetnek.
- 46—47. A főiskola igazgató-tanács jelentése Szakal Károly, Zoványi Jenő és Rácz Lajos segédlelkészek segélyezéséről.
48. Ugyanazon igazgatóság jelenti, hogy theol. segédtanárrá és alkönyvtárnokká Csontos József, segédlelkészt választotta meg.
49. Jelentés a tizza-ladányi birtok eladása ügyében.
50. Az egyházkerületi névtár új rovatai megállapítottatnak, s annak szerkesztése Mitrovics Gyulára bízatik.
51. Orbán József tanár, az egyetemes történet és művelődéstörténet előadásától felmentetik, s e tantárgyak előadása Kun Pál és Molnár Lajos tanároknak bízatik.
52. Jelentés a Horváth Mária-féle stipendiumi pályázat ügyében.
53. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgató-választmányának kérvénye, a Horváth Mária-féle stipendiumok ügyében.
54. A főiskolai igazgató-tanács előterjesztése a főiskola királyhegyi szőlőjének megvédése tárgyában.

55. Ugyanazon igazgató-tanács előterjesztése a tanári lakásdíj számításának kérdésében.
56. Ugyanazon igazgató-tanács előterjesztése az egyházkerületi és főiskolai levéltárak rendezéséről.
57. Ugyanazon igazgató-tanács jelentése a parallel osztályok ügyében.
- 58—60. Az illető igazgatók jelentése, a sárospataki, miskolci és rimaszombati gimnázium évi állapotáról.
61. Zombory Gedő, egyházkerületi tanácsbíró jelentése a sárospataki állami tanítóképezdei ref. vallású növendékek vallástani vizsgájáról.
62. Jelentés az ez évi theologiai alapvizsgák eredményéről.
63. Az abauji egyházmegye jelentése a «Kovács-Komjáthy» alapítványról tudomásul vétetik.
64. A szikszói egyház által a szükösi pénztárba fizetendő összeg megállapíttatik.
65. A szikszói egyház kérelme.
66. Az alsó-felső-lánc, buzita-restei egyház kérelme.
67. A dobszai egyház tanítói díjlevele megerősíttetik.
68. Lelkész- és tanítói választások az abauji egyházmegyében.
69. Novák Lajos abauji egyházmegyei aljegyzővé való választása tudomásul vétetik.
70. Intézkedés az egri egyház ügyeiben.
71. Szőke Borbála kérvénye.
72. Muraközy Zsuzsánna folyamodványa.
73. Némethy József kérvénye.
74. Az alsóborsodi egyházmegyében történt tanítói változások.
75. Ugyanazon egyházmegyében történt halálozások.
76. A mező-csáti egyház tanítói díjlevele megerősíttetik.
77. A nagy-kövesdi egyház adásvevési ügylete.
78. Az alsózempléni egyházmegye előterjesztése a simai előkönyörgői díjlevél javítása tárgyában.
79. Az alsózempléni egyházmegye tudatja, hogy főjegyzővé Kónya Andrást, világi aljegyzővé Dr. Keső Gézát, világi tanácsbíróvá pedig Meczner Andrást választotta meg.
80. Intézkedés a homonnai missioi egyház ügyeiben.
81. A felsőzempléni egyházmegye tudatja, hogy főjegyzővé Gyarmathy Somát választotta meg.
82. Tanítói választások a felsőzempléni egyházmegyében.
83. Bálint József elhunyt.
84. A felsőzempléni egyházmegye előterjesztése a Lasztomér központtal tervezett missioi kör tárgyában.
85. Ugyanazon egyházmegye felterjesztése a kis-azari tanító segélyezése ügyében.
86. Intézkedés a Szondy-Kenessey alapítvány hova fordítása iránt.
87. Andó Endre, berentei tanító felebbezése.
88. A felső-kelecsényi egyház kérvénye egy eladási ügyben.
89. Eperjesy Ferenc kérvénye.
90. A felső-nyárádi egyház kérvénye.
91. A garbóc-bogdányi egyház folyamodványa.
92. A s.-kazinci tanítói díjlevél megerősíttetik.
93. Tanítói elhelyezések a felsőborsodi egyházmegyében.
94. A rimaszécsi anyaegyház és leányegyházai között való teherviselésre vonatkozó intézkedés.
95. A rimaszombati egyház lelkészlak-vásárlása megerősíttetik.
96. A gömöri egyházmegye előterjesztése a lelkészi fizetések egyenlősítése tárgyában.
97. A gömöri egyházmegye indítványa az egyházmegyei számvevőszékek félállítása tárgyában.
98. A balogi papi és tanítói díjlevelek megerősíttetnek.
99. A gömöri egyházmegye felterjesztése a lelkészi beiktatás szabályozása iránt.
100. A tornai egyházmegye felterjesztése a gömörmegyei tanfelügyelő eljárása ellen, egy iskolai mulasztás miatt történt bírságolás alkalmából.

101. Tanácsbíró-választások az ungi egyházmegyében.
 102. A tapolcsányi egyház presbyteriumának folyamodványa.
 103. Ugyanazon egyház felebbezése.
 104. Vallássérelmi ügy.
 105. Az ungmegyei tanfelügyelő átíratja a tanítói változások bejelentéséről.
 106. Losonczy Károly az egyházkerületi] pénzügyi választmányi tagságról lemondván, helyére Ragályi Béla választatik meg.
 107. A hevesmegyei közigazgatási bizottság átíratja a szorgalomidő szabályozása tárgyában.
 108. Némegy József és társai kérelme.
 109. A gömör-szkarosi anya- és visnyó, rási leányegyházak folyamodványa.
 110. Császár Pálné és Szinyei Andrásné kérelme.
 111. Beke Lajos segélyeztetése.
 112. A testvéregyházkerületek jegyzőkönyvi küldeményei.
 113. A jegyzőkönyv hitelesítése.
- Törvénytörvényes ügy: A sajó-kazinci papválasztás.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely hivatalokra, testületekre vagy egyesekre tartoznak.

Abauji egyházmegyét 63., 66.	Lelkészvizsgáló-bizottságot 99.
Abodi leányegyházat 27.	Meczner Bélát 15.
Alsóharsodi esperest 70., 72., 107.	Meczner Józsefet 4.
Alsözempléni esperest 77, 78, 110.	Missioi lelkészeket 29.
Ballagi Gézát 56.	Mitrovics Gyulát 50.
Bernáth Elemért 22.	Mocsáry Lajost 22., 25.
Bernáth Zoltánt 19.	Molnár Lajost 51.
Böszörményi Károlyt 80.	Nagy Ignácot 56.
Conventet 5., 14., 16., 33., 104.	Nagy Pál' esperest 17., 25
Dókus Gyulát 15.	Némegy Józsefet 103.
Egyházkerületi pénzügyi választmányt 71., 73., 89.	Ózdi missioi kör presbyteriumát 31., 32.
Egyházmegyéket általában 17., 97.	Orbán Józsefet 51., 56.
Eperjesi leányegyházat 30.	Püspöki hivatalt 5., 6., 7., 8., 11., 14., 16., 22., 24., 33.,
Espereseket általában 12., 26., 50., 105.	34., 61., 99., 104.
Felsőborsodi egyházmegyét 103.	Ragályi Bélát 106.
Felső nyárádi egyházat 90.	Ragályi Györgyöt 15.
Felsőzempléni esperest 84., 85., 86., 87., 88., 110.	Rimaszécsi egyházat 94.
Fejes Istvánt 15., 19.	Rimaszombati egyházat 95.
Főiskolai gazdasági választmányt 49., 54.	Rimaszombati gimnázium igazgató-választmányát 53.
" " gimnáziumi széket 57.	Szentimrey Gyulát 15.
" " igazgató-tanácsot 55,	Szikszoói egyházat 65.
" " tanári kart 55.	Tapolcsányi egyházat 102., 103.
Garbóc-bogdányi egyházat 91.	Theologiai szakelnököt 34.
Gömöri egyházmegyét 96., 97., 99., 109.	Theologiai tanári kart 24., 62.
Homonnai egyházat 80.	Tornai egyházmegyét 100.
Kovács Bélát 30.	Tóth Dánielt 56.
Kovács Gábort 56.	Zsindely Istvánt 15.
Kun Pált 51.	Zsoldos Benót 56.
Lelkészeket általában 26.	